

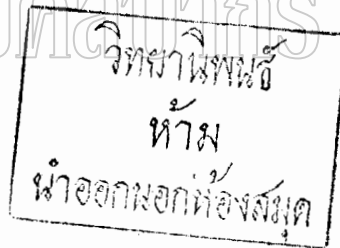
การออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก
ที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้

หอสมุดสาขา
วังท่าพระ

โดย

นางสาวปิยพร ศรีสุขสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974 - 464 - 214 - 9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

18 ต.ค. 2548

15 พ.ย. 2548

THE PACKAGING DESIGN FOR SOUVENIR THAT EMPHASIZE UNIQUENESS OF
THE SOUTHERN PART OF THAILAND

By

PIYAPHORN SRISUKSAWAD

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Visual Communication Design

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2004

ISBN 974 – 464 – 214 – 9

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การออกแบบ
เลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้” เสนอโดยนางสาว
ปิยพร ศรีสุขสวัสดิ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การออกแบบนิเทศศิลป์

.....
.....
.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๕๕

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์วัฒน์พันธุ์ ฤทธิ์แสน

2. อาจารย์ศักดิ์ศยาม พงษ์คำ

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์อนุชา ไสภาคย์วิจิตร)

๑๕ / พฤษภาคม / ๕๕

..... กรรมการ

(อาจารย์วัฒน์พันธุ์ ฤทธิ์แสน)

๒๑ / พฤษภาคม / ๕๕

..... กรรมการ

(อาจารย์ศักดิ์ศยาม พงษ์คำ)

๒๕ / พฤษภาคม / ๕๕

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิช กงกะนันท์)

๒๑ / พฤษภาคม / ๕๕

K 43362007 : สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

คำสำคัญ : บรรจุกณ์ภาคใต้ / การออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุกณ์

ปิยพร ศรีสุขสวัสดิ์ : การออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุกณ์สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ (THE PACKAGING DESIGN FOR SOUVENIR THAT EMPHASIZE UNIQUENESS OF THE SOUTHERN PART OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : อาจารย์วัฒน์พันธุ์ ครูทะเล และอาจารย์ศักดิ์สยาม พงษ์คำ. 172 หน้า. ISBN 974 - 464 - 214 - 9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุกณ์สำหรับสินค้าที่ระลึก ที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ เนื่องจากในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นมีสินค้าที่ระลึกที่มากมายแต่กลับไม่ค่อยสัมฤทธิ์ผลทางการตลาดเท่าที่ควร ซึ่งพบว่าปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากรูปลักษณ์ของตัวบรรจุกณ์ยังขาดเอกลักษณ์ของพื้นถิ่น ด้วยเหตุนี้การพัฒนาารูปลักษณ์ของบรรจุกณ์ให้มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

แนวทางการวิจัยเพื่อหารูปแบบหรือลักษณะเฉพาะตัวของเลขนศิลป์ภาคใต้นั้น มีวิธีการวิจัยโดยการศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม แล้วจึงนำมาสรุปเพื่อหาลักษณะเฉพาะตัวของเลขนศิลป์ภาคใต้ แล้วทำการทดลองออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุกณ์ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ ประเมินผล โดยการทำแบบสอบถามและวิจารณ์ แล้วหาข้อสรุปเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดีขึ้น และสามารถเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบบรรจุกณ์ สำหรับสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่นภาคใต้ในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปออกมาเป็นผลงานการออกแบบได้ดังต่อไปนี้

ผลงานการออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุกณ์ สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ ท้องถิ่นภาคใต้

ซึ่งมีสินค้าทั้งหมด 10 ชนิด โดยออกแบบชนิดละ 3 แนวคิด รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 ชิ้น

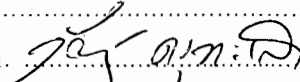

1. บรรจุกณ์สำหรับผ้าหม้อข้อมสี่ธรรมชาติ	จำนวน 3 ชิ้น
2. บรรจุกณ์สำหรับผ้ายกนคร	จำนวน 3 ชิ้น
3. บรรจุกณ์สำหรับผ้าบาติก	จำนวน 3 ชิ้น
4. บรรจุกณ์สำหรับพวงกุญแจหนังตะลุง	จำนวน 3 ชิ้น
5. บรรจุกณ์สำหรับตัวหนังตะลุงสำหรับเซ็ด	จำนวน 3 ชิ้น
6. บรรจุกณ์สำหรับกำไลถมเงิน	จำนวน 3 ชิ้น
7. บรรจุกณ์สำหรับกระเป๋าตางค์ย่านลิเภา	จำนวน 3 ชิ้น
8. บรรจุกณ์สำหรับกระดุมกะลามะพร้าว	จำนวน 3 ชิ้น
9. บรรจุกณ์สำหรับขนมลากรอบรังนก	จำนวน 3 ชิ้น
10. บรรจุกณ์สำหรับเสื้อกระจุค	จำนวน 3 ชิ้น

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1. 2.

K 43362007 : MAJOR : VISUAL COMMUNICATION DESIGN

KEY WORD : THE PACKAGING FOR SOUTHERN THAILAND SOUVENIR / THE PACKAGING DESIGN

PIYAPHORN SRISUKSAWAD : THE PACKAGING DESIGN FOR SOUVENIR THAT EMPHASIZE UNIQUENESS OF THE SOUTHERN PART OF THAILAND. THESIS ADVISORS : WATANAPUN KRUTASAEN AND SUKSAYAM PHONGDAM . 172 pp. ISBN 974 – 464 – 214 – 9

The objective of this research is the packaging design for souvenir that emphasize uniqueness of the southern part of Thailand. The province chosen in this research is Nakhon Si Thammarat. There are lots of souvenir in this place, but those products do not make a profit due to their own packages.

The problem is that the products are not attractive because there are not any local uniqueness on those packages. Therefore, the package development which emphasizes the local uniqueness is very important.

The method for finding the local uniqueness on the packages for souvenir in this research is qualitative. Then, try to design graphics on packages based on unique results, and take them to several experts for checking and making them better by doing questionnaires and discussion. Thus, the research could find the suitable ways to present the design and styles for the people who are interested in the packaging design for souvenir that emphasize uniqueness of the southern part of Thailand

The research findings conclude that the packaging design works for souvenir that emphasize uniqueness of the southern part of Thailand. There are ten products, and each product has three styles. The total design works in this research are thirty pieces as follows :

1. The packaging design for Pha Mud Yom Si Tham ma chad 3 pieces
2. The packaging design for Pha Yog Nakhon 3 pieces
3. The packaging design for Pha Batik Nakhon 3 pieces
4. The packaging design for Puang kun jae Nang Ta Lung 3 pieces
5. The packaging design for Nang Ta Lung 3 pieces
6. The packaging design for Kum Lai Thom Ngern 3 pieces
7. The packaging design for Kra Pao Satang Yan Li Pao 3 pieces
8. The packaging design for Kra doom Ka La 3 pieces
9. The packaging design for Ka Nom La Grob Rung Nog 3 pieces
10. The packaging design for Sear Kra Jud 3 pieces

Department of Visual Communication Design Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2004

Student's signature .....

Thesis Advisors' signature 1. .... 2. ....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้จะไม่สามารสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี หากขาดบุคคลเหล่านี้ที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางต่างๆ ทั้งบางท่านยังเอื้อเพื่อข้อมูล และคอยให้กำลังใจอยู่เสมอๆ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบุคคลเหล่านี้ ผ่านหน้ากระดาษนี้ด้วยความจริงใจ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสุลิสสา - คุณปิยธร ศรีสุขสวัสดิ์ คุณแม่และคุณพ่อของข้าพเจ้า อาจารย์วัฒน์พันธุ์ ครูทาสิน อาจารย์ศักดิ์ศยาม พงษ์คำ อาจารย์อนุชา โสภาคย์วิจิตร อาจารย์กัญชุลิกา กัมปนานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิช กงกะนันท์ และคณะอาจารย์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
คุณอุไร ค้างเงิน และกลุ่มไบไม้บ้านศรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ร้าน 12 นักัษร อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
คุณพรทิพย์ จงไกรจักร์ และกลุ่มทอเสื่อจุด ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง อำเภอ เชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

คุณสันติศักดิ์ เศรษฐ์ เจ้าของร้านบาติคนคร ไนท์บาร์ซ่า อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คุณสุขทรัพย์ ทรัพย์มี เจ้าของร้านตัดเย็บเสื่อผ้า จังหวัดสตูล
อาจารย์สุพัฒน์ วรกิตติสิทธิสาคร อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการบรรจุ
คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คุณเนเร ขอจิตต์เมตต์ นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ สำนักพัฒนาอุตสาหกรรม
สนับสนุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

คุณประวิทย์ ถิ่นนคร อาจารย์สอนวิชาการทำเครื่องถม วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม
นครศรีธรรมราช (ปัจจุบันเกษียณอายุราชการ)

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ศูนย์วัฒนธรรม สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
คุณปนัดดา ปานพุ่มชื่น คุณธีรพันธ์ ไม้คา คุณสมัชชนันท์ เอกปัญญากุล เพื่อนๆ ที่ให้
กำลังใจ

เพื่อนๆ ปรวิญญาโท สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ รุ่น 3 ทุกท่าน
และท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนาม ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
สมมุติฐานของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
ขั้นตอนของการศึกษา	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา	3
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ	4
การออกแบบเลขนศิลป์	5
ภาคใต้	6
ศิลปกรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคใต้	7
ยุคหินเก่า	7
ยุคหินกลาง	7
ยุคหินใหม่	9
ยุคสำริด	9
ยุคเหล็ก	10
ศิลปกรรมสมัยกึ่งประวัติศาสตร์ในภาคใต้	10
ศิลปกรรมสมัยประวัติศาสตร์ในภาคใต้	11
รูปแบบศิลปกรรมของอาณาจักรศรีวิชัย	13
รูปแบบศิลปกรรมของอาณาจักรตามพรลิงค์	14
ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้	15

สถาปัตยกรรมพื้นบ้านภาคใต้	15
เรือนใต้	15
เจดีย์วัดในภาคใต้	17
ศิลปตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของวัดต่างๆ	18
จิตรกรรมพื้นบ้านภาคใต้	20
หัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้	21
เครื่องจักสานพื้นบ้านภาคใต้	21
ผ้าทอพื้นบ้านภาคใต้	22
ลวดลายผ้ายกนคร	22
ลวดลายผ้าไหมพุ่มเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	24
ลวดลายผ้าทอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง	25
ลวดลายผ้าไหมเกาะขย จังหวัดสงขลา	26
เครื่องถมพื้นบ้านภาคใต้	26
หนังตะลุงพื้นบ้านภาคใต้	28
เลขนศิลป์ภาคใต้	32
เลขนศิลป์พื้นบ้านภาคใต้	32
หนังสือบุค	32
ลวดลายบนเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	33
เลขนศิลป์ภาคใต้ร่วมสมัย	35
เลขนศิลป์สิ่งพิมพ์ภาคใต้	35
เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมภาคใต้	35
เลขนศิลป์รูปแบบอื่นในภาคใต้	36
การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก	39
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์	39
วัสดุในการบรรจุภัณฑ์	39
แนวทางการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์	40

บทที่	หน้า
3	41
วิธีดำเนินการวิจัย	41
การศึกษาภาคเอกสาร	41
การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร	41
การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม	42
การทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์	42
การประเมินผลการออกแบบ	43
กลุ่มผู้ประเมินผลงานออกแบบ	44
4	46
ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบศิลปกรรมภาคใต้	46
ผลสรุปการวิเคราะห์การใช้สีในศิลปกรรมภาคใต้	52
การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกทั่วไป	55
การศึกษาและวิเคราะห์ตัวสินค้าที่ระลึกและรูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิม พร้อมเสนอแนวทางในการออกแบบเพื่อพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับสินค้าที่ระลึกนั้นๆ	68
การทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก 10 ชนิด	91
ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทดลองออกแบบจากการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ	102
ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์	107
5	137
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	137
สรุปผลการวิจัย	137
การอภิปรายผลการวิจัย	138
ข้อเสนอแนะ	139

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ประวัติผู้วิจัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	50
2	52
3	55
4	57
5	59
6	61
7	63
8	65
9	67
10	70
11	72
12	75
13	77
14	79
15	81
16	83
17	85

ตารางที่	หน้า
18. การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนกของจังหวัดนครศรีธรรมราช	87
19. การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของเล็กระจูดของจังหวัดนครศรีธรรมราช	89
20. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ	92
21. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ายกนกร	93
22. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก	94
23. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลถมเงิน	95
24. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกระเป๋าตางค์ย่านลิเภา	96
25. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกระดุมกะลามะพร้าว	97
26. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับพวงกุญแจหนังตะลุง	98
27. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับหนังตะลุงแบบเจ็ด	99
28. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับขนมลากรอบรังนก	100
29. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับเล็กระจูด	101
30. การสรุปผลแบบสอบถามจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นสถิติ	102
31. ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ	103
32. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ แบบที่ 1	107
33. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ แบบที่ 2	108
34. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ แบบที่ 3	109
35. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ายกนกร แบบที่ 1	110
36. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ายกนกร แบบที่ 2	111
37. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ายกนกร แบบที่ 3	112
38. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 1	113
39. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 2	114
40. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 3	115
41. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 1	116
42. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 2	117

ตารางที่	หน้า
43. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 3	118
44. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ตัวหนังตะลุงสำหรับเซต แบบที่ 1	119
45. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ตัวหนังตะลุงสำหรับเซต แบบที่ 2	120
46. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ตัวหนังตะลุงสำหรับเซต แบบที่ 3	121
47. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กำไลถมเงิน แบบที่ 1	122
48. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กำไลถมเงิน แบบที่ 2	123
49. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กำไลถมเงิน แบบที่ 3	124
50. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระเป๋าตางค์ย่านลิเภา แบบที่ 1	125
51. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระเป๋าตางค์ย่านลิเภา แบบที่ 2	126
52. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระเป๋าตางค์ย่านลิเภา แบบที่ 3	127
53. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว แบบที่ 1	128
54. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว แบบที่ 2	129
55. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว แบบที่ 3	130
56. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก แบบที่ 1	131
57. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก แบบที่ 2	132
58. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก แบบที่ 3	133
59. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เสื่อกระจูด แบบที่ 1	134
60. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เสื่อกระจูด แบบที่ 2	135
61. ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เสื่อกระจูด แบบที่ 3	136

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนที่ประเทศไทย และแผนที่ภาคใต้	6
2 เครื่องมือสะกดหิน	7
3 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำไวกิ้ง จ.กระบี่	8
4 ภาพศิลปะถ้ำที่แหลมไผ่ไหม้ จ.กระบี่	8
5 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 1 จ.กระบี่	8
6 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 2 จ.กระบี่	8
7 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 3 จ.กระบี่	8
8 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 4 จ.กระบี่	8
9 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำศิลป์ จ.กระบี่	9
10 เครื่องมือหิน	9
11 กลองมโหระทึก สำริด 1	9
12 กลองมโหระทึก สำริด 2	10
13 เหรียญรูปเรือใบ	10
14 หินลงเครื่องมือของช่างทอง	10
15 แผ่นแร่ประกอบหิน	11
16 ศิลาจารึกหุบเขาช่องคอย	11
17 ศิลาจารึกวัดมเหยงคณ์	11
18 ศิลาจารึกวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร	12
19 เงินตรา (เหรียญกษาปณ์)	12
20 เงินตราโม	12
21 ชิ้นส่วนของธรรมจักร ดินเผา	13
22 พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร	13
23 พระพุทธรูปปางประทานอภัย สำริด	14
24 พระพุทธรูปปางประทานอภัย ทรงเครื่อง สำริด	14
25 พระศิวนาฏราช สำริด	15
26 หน้าบ้านเรือนไทยมุสลิม	15
27 ลวดลายของช่องลม	15
28 หน้าต่าง	15

ภาพที่	หน้า
29 ยอดजू	15
30 บ้านที่เป็นร้านค้าโบราณ	16
31 ระเบียบ	16
32 วัดจีน	16
33 เรือนไทยพุทธ ถ่ายจาก อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช	17
34 เรือนทรงปั้นหยา	17
35 พระบรมธาตุเจดีย์ทรงลังกา วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร	17
36 เจดีย์ทรงลังกา วัดเจดีย์งาม จังหวัดสงขลา	17
37 เจดีย์ทรงลังกา วัดพะโคะ จังหวัดสงขลา	18
38 เจดีย์ทรงลังกา วัดจะทิ้งพระ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	18
39 พระบรมธาตุไชยา ศิลปศรีวิชัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	18
40 ศิลปตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช	19
41 ศิลปตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของกุฏิ 100 ปี วัดวังตะวันตก จังหวัดนครศรีธรรมราช	19
42 ปูนปั้นลายครุฑหุคนาค ระดับอุโบสถวัดมเหยงคณ์	20
43 ภาพชีวิตชาวจีน เป็นภาพเขียนผนังถ้ำสำ จังหวัดพังงา	20
44 ภาพชีวิตชาวไทยและชาวจีนประกอบกิจกรรมการค้า	20
45 ภาพวิถีชีวิตชาวเมืองสงขลา	21
46 ภาพจิตรกรรมฝาผนัง จังหวัดนราธิวาส	21
47 เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีพ	21
48 ผลิตภัณฑ์จากการสานกระจูด	22
49 ผลิตภัณฑ์จากการสานย่านลิเภา	22
50 แบบก๊โบราณ : ฝ้ายกลายจันทร์ล้อม	23
51 แบบก๊โบราณ : ฝ้ายกลายดอกพิกุล	23
52 แบบก๊กระตุก : ฝ้ายกลายดอกดาหระ	23
53 แบบก๊กระตุก : ฝ้ายกลายดอกดาหระ 2	23
54 แบบก๊กระตุก : ฝ้ายกลายบานชื่น	23

ภาพที่	หน้า
55 ภาพที่ 55 แบบถักกระตุก : ผ้าขกลายดอกพิกุลเล็ก	23
56 ผ้าขกลายดอกเขมร	24
57 ผ้าขกลายลูกโซ่	24
58 ผ้าขกลายพิมพอง	24
59 ผ้าขกลายดอกพิกุล	24
60 ผ้าขกลายโบราณ	24
61 ผ้าขกลายดอกเขมร	24
62 ลายครุฑใหญ่	24
63 ลายดอกมะลิ	24
64 ลายก้านแย่งต่อดอก	24
65 ลายแมลงวันสี่ตัว	24
66 ลายเกล็ดเต่า	24
67 ลายเครื่องบิน	24
68 ลายพิกุลดอกใหญ่	25
69 ลายใบไม้	25
70 ลายเพชรดอกบัว	25
71 ลายครุฑ	25
72 ลายดอกจันทน์กว่าจันทน์หงาย	25
73 ลายลูกแก้วย่าน	25
74 ลายลูกแก้วสี่หน่วยใน	25
75 ลายช่อลอกอ	25
76 ลายลูกแก้วชิงดวง	25
77 ลายหมากรุกย่าน	25
78 ลายตาสมุก	25
79 ลายดอกพรวัว	25
80 ลายโล่เกี่ยม 4 ตะกอ	26
81 ลายคคกริช	26
82 ลายดอกผลกากรอง	26

ภาพที่	หน้า
83 ลายดอกพยอมเต็มดอก	26
84 ลายดอกบุหงา	26
85 ลายดอกรัก	26
86 ลายพิกุล 8 ตะกอกผสมลายคคกริช	26
87 ลายเม็คพริกไทยเล็ก	26
88 ลายลูกแก้วเล็ก	26
89 เครื่องใช้ถมทอง	27
90 ยนต์ำหมากแบบถมทอง	27
91 ลวดลายบนถมทอง	28
92 ตัวอย่างตะลุงของประเทศต่างๆ	29
93 โรงหนังตะลุง	29
94 เครื่องดนตรีในการเล่นหนังตะลุง	30
95 ตัวอย่างตะลุงต่างๆ	30
96 ตัวอย่างต่างๆ ในหนังตะลุง	31
97 ด้บสำหรับเก็บตัวอย่างหนังตะลุง	31
98 ลักษณะการเขียนข้อมูลและภาพประกอบในหนังสือชุด	32
99 ลวดลายของผ้ายกโบราณเมืองนคร	33
100 การแต่งกายของมโนราห์ 1	33
101 การแต่งกายของมโนราห์ 2	34
102 เครื่องลูกปิด-หางหงส์	34
103 เครื่องลูกปิด-พานอก	34
104 เครื่องลูกปิด-ปั้งคอ	34
105 เครื่องลูกปิด-หน้าผ้า	34
106 เทริด	34
107 ปีกนกแอ่น	34
108 ทับทรวง	34
109 เครื่องลูกปิด-บ่า	34
110 เลขศิลป์สิ่งพิมพ์ภาคใต้ในรูปแบบต่างๆ	35

ภาพที่		หน้า
111	เลขศลิปสี่สิ่งแวดล้อมภาคใต้ในรูปแบบต่างๆ	36
112	ลวดลายบนเรือกอและ	37
113	ลวดลายบนว่าว 1	38
114	ลวดลายบนว่าว 2	38
115	ลวดลายบนแผงเก็บน้ำตุง	38

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จาก “โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล จุดประสงค์เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาพื้นถิ่น พัฒนาผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นถิ่นนั้น ๆ มาสร้างเป็นจุดขายของตนเองและจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานอีกทั้งยังมีผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นที่น่าสนใจ และมีลักษณะเฉพาะตนมากมายก็ได้ตอบรับโครงการนี้เป็นอย่างดี มีการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆที่มีคุณภาพขึ้นมามากมาย แต่กลับไม่สัมฤทธิ์ผลทางด้านการตลาดเท่าที่ควร ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัญหาสำคัญเกิดจากรูปลักษณะของตัวบรรจุภัณฑ์ยังขาดลักษณะเฉพาะตัว หรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นถิ่น ตัวผลิตภัณฑ์จึงไม่มีความพิเศษหรือแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดทั่วไป ซึ่งสนับสนุนคำกล่าวที่ว่ากันว่า บรรจุภัณฑ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และการตลาดได้ แต่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อม และครอบครัวในภูมิภาคประสบปัญหาในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เช่น ปัญหาการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม การออกแบบขวดลายนบรรจุภัณฑ์ ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่สามารถแข่งขันกับตลาดส่วนกลางได้ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาารูปลักษณะของบรรจุภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพทางการตลาดมากขึ้น จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยผลักดันให้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์บรรลุเป้าหมาย ซึ่งในทางหนึ่งเป็นการช่วยผู้ประกอบการในชุมชนสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ด้วยตนเองภายหลังจกสิ้นสุดโครงการ

โดยในการดำเนินโครงการครั้งนี้ มุ่งศึกษาทั้งด้านรูปแบบของเลขนศิลป์ของศิลปกรรมประเภทต่างๆ ในภาคใต้จากอดีตจนปัจจุบัน ตลอดจนรูปแบบของเลขนศิลป์โดยรวมของภาคใต้ เพื่อหาแนวทางในการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ และสามารถสร้างจุดเด่นให้กับบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเป็น “สินค้าของที่ระลึก” อย่างแท้จริง

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วนี้ จึงเป็นที่มาของโครงการศึกษาแนวทางและการออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ รูปแบบของเลขนศิลป์ของศิลปกรรมประเภทต่างๆ ในภาคใต้ จากอดีตจนปัจจุบัน ตลอดจนรูปแบบของเลขนศิลป์โดยรวมของภาคใต้แต่จะเน้นหนักที่จังหวัด

นครศรีธรรมราช เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบของเลขนศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีเอกลักษณ์ และสามารถสร้างจุดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์

2. เพื่อออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับ สร้างมูลค่าเพิ่ม และเพิ่มมาตรฐานให้กับตัวสินค้า เพื่อช่วยแก้ปัญหาด้านการแข่งขันในตลาด ซึ่งนำมาสู่การสร้างรายได้ให้กับประชาชน เป็นการช่วยให้เศรษฐกิจในชุมชนมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

3. เพื่อให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถเป็นแนวทางให้นักออกแบบนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวข้อง หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สมมุติฐานของการศึกษา

1. สินค้าที่ระลึกที่ได้รับการออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างดี อาจสามารถยกระดับ สร้างมูลค่าเพิ่ม และเพิ่มมาตรฐานให้กับตัวสินค้า ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาด้านการตลาด และสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลถึงเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

1. โครงการครั้งนี้มุ่งศึกษา วิเคราะห์ และนำเสนอรูปแบบของเลขนศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ และโดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกของจังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีเอกลักษณ์และเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น

2. ทำการออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกของ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 ชนิดๆ ละ 3 แนวคิด รวมทั้งสิ้น 30 ชิ้น ได้แก่

2.1	ผ้ามัดข้อมสี่ธรรมชาติ	จำนวน 3 ชิ้น
2.2	ผ้ายกนคร	จำนวน 3 ชิ้น
2.3	ผ้าบาติก	จำนวน 3 ชิ้น
2.4	กำไลถมเงิน	จำนวน 3 ชิ้น
2.5	กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา	จำนวน 3 ชิ้น
2.6	กระดุมกะลามะพร้าว	จำนวน 3 ชิ้น
2.7	พวงกุญแจหนังตะลุง	จำนวน 3 ชิ้น
2.8	ตัวหนังตะลุงสำหรับเซ็ค	จำนวน 3 ชิ้น
2.9	ขนมลากรอบรังนก	จำนวน 3 ชิ้น
2.10	เสื่อกระจูด	จำนวน 3 ชิ้น

3. สรุปผลการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางให้นักออกแบบและผู้ประกอบการที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวข้อง หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบของเลขนศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ และโดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช จากข้อมูลภาคเอกสารและข้อมูลภาคสนาม

2. ศึกษาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมและตัวสินค้าที่ต้องการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกนั้นๆ จำนวน 10 ชนิด ได้แก่

2.1 ผ้าหมัดข้อมสี่ธรรมชาติ

2.2 ผ้ายกนคร

2.3 ผ้าบาติก

2.4 กำไลถมเงิน

2.5 กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา

2.6 กระคุ่มกะลามะพร้าว

2.7 พวงกุญแจหนังตะลุง

2.8 ตัวหนังตะลุงสำหรับเซ็ค

2.9 ขนมลากรอบรั้งนก

2.10 เสื้อกระจูด

3. นำข้อมูลที่ได้รับจากข้อมูลภาคเอกสาร และข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์หาข้อสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

4. นำแนวทางที่ได้ มาทดลองออกแบบ เพื่อพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกของจังหวัดนครศรีธรรมราช และจัดทำต้นแบบ

5. ให้ผู้เชี่ยวชาญหลายๆ สาขาแสดงความคิดเห็นและประเมินเพื่อผลสำเร็จ

6. นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับข้อดีและข้อบกพร่องของการออกแบบ แล้วนำผลนั้นๆ มาทดลองออกแบบเพื่อแก้ไขรูปลักษณะของบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนหาข้อสรุป

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงรูปแบบของงานศิลปกรรมโดยรวมเกี่ยวกับเลขนศิลป์ ในพื้นที่ภาคใต้ โดยจะเน้นหนักที่จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมทั้งข้อมูลในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1. การออกแบบเลขนศิลป์
2. ภาคใต้
3. ศิลปกรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคใต้
  - 3.1 ยุคหินเก่า
  - 3.2 ยุคหินกลาง
  - 3.3 ยุคหินใหม่
4. ศิลปกรรมสมัยกึ่งประวัติศาสตร์ในภาคใต้
5. ศิลปกรรมสมัยประวัติศาสตร์ในภาคใต้
  - 5.1 รูปแบบศิลปกรรมของอาณาจักรศรีวิชัย
  - 5.2 รูปแบบศิลปกรรมของอาณาจักรตามพรลิงค์
6. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้
  - 6.1 สถาปัตยกรรมพื้นบ้านภาคใต้
    - 6.1.1 เรือนใต้
    - 6.1.2 เจดีย์วัดในภาคใต้
    - 6.1.3 ศิลปะตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของวัดต่างๆ
  - 6.2 จิตรกรรมพื้นบ้านภาคใต้
  - 6.3 หัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้
    - 6.3.1 เครื่องจักสานพื้นบ้านภาคใต้
    - 6.3.2 ผ้าทอพื้นบ้านภาคใต้
      - 6.3.2.1 ลวดลายผ้ายกนคร
      - 6.3.2.2 ลวดลายผ้าไหมพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
      - 6.3.2.3 ลวดลายผ้าทอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง
      - 6.3.2.4 ลวดลายผ้าไหมเกาะยอ จังหวัดสงขลา

- 6.3.3 เครื่องถมพื้นบ้านภาคใต้
- 6.3.4 ผนังตะลุงพื้นบ้านภาคใต้
- 7. เลขนศิลป์ภาคใต้
  - 7.1 เลขนศิลป์พื้นบ้านภาคใต้
    - 7.1.1 หนังสือบอก
    - 7.1.2 ลวดลายบนเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย
  - 7.2 เลขนศิลป์ภาคใต้ร่วมสมัย
    - 7.2.1 เลขนศิลป์สิ่งพิมพ์ภาคใต้
    - 7.2.2 เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมภาคใต้
    - 7.2.3 เลขนศิลป์รูปแบบอื่นในภาคใต้
- 8. การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก
  - 8.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์
  - 8.2 วัสดุในการบรรจุภัณฑ์
  - 8.3 แนวทางการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

1. การออกแบบเลขนศิลป์ (Graphic Design)

คำว่า “เลขนศิลป์” นั้นอาจฟังดูแปลกหูและยากต่อการตีความหมาย หากจะแปลความตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2493:812)โดยตรงแล้ว “เลขนะ” หมายถึง รอยขีด เขียน ตัวอักษรหรือลวดลาย ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มานอชย์ กงกะนันท์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าเมื่อนำมาสนธิกับ “ศิลป์” ก็เป็น “เลขนศิลป์” หมายถึง ศิลปะที่เกี่ยวกับตัวอักษรหรือศิลปะที่มีรูปลักษณะเป็นลายเส้น เป็นลวดลายต่างๆ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Graphic Arts ซึ่งเป็นวิจิตรศิลป์ แต่ถ้าเป็นประยุกต์ศิลป์แล้วก็เป็นคำว่า “ออกแบบเลขนศิลป์” (Graphic Design 2521:1) หมายถึง “ศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งมุ่งให้เกิดความงามอันเป็นผลจากการใช้เส้น” (ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์ 2540:19) ดังนั้น “การออกแบบเลขนศิลป์” จึงจัดเป็นขอบข่ายหนึ่งของงาน “ออกแบบนิเทศศิลป์” (Visual Communication Design) ที่หมายถึง การสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อถ่ายทอดและสื่อสารความคิดที่เป็นนามธรรม ให้ปรากฏเป็นรูปธรรมในรูปแบบต่างๆให้ผู้รับสารรับรู้ เข้าใจ และสามารถแปลความหมายได้จากการมองเห็น ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 สาขา ดังนี้

1.1 เลขนศิลป์ด้านสิ่งพิมพ์ (Printing Graphics) ได้แก่ การออกแบบตัวอักษรและภาพประกอบรวมไปถึงการจัดวางหน้ากระดาษ ในหนังสือต่างๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารฯ ไปสเตอร์ แผ่นพับ เครื่องหมายการค้า บรรจุภัณฑ์ สิ่งพิมพ์ทั่วไป ฯลฯ

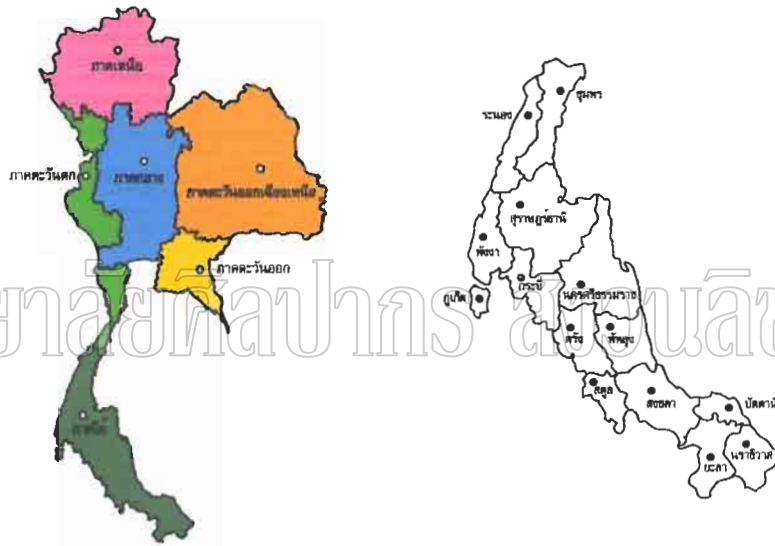
1.2 เลขนศิลป์ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Graphics) ได้แก่ การจัดแสดงสินค้า การจัดหน้าร้าน การจัดนิทรรศการ การออกแบบแผ่นป้ายหรือสัญลักษณ์ตามอาคาร

แผ่นป้ายโฆษณา เครื่องหมายจราจร และสัญลักษณ์ที่ติดตั้งตามสถานที่สาธารณะ ฯลฯ

1.3 เลขศิลป์ด้านภาพยนตร์ วิทัศน์ และ โทรทัศน์ (Film, Video and Television Graphics) ได้แก่ การออกแบบตัวอักษรและภาพประกอบของหัวเรื่องและตอนท้ายของรายการ รวมไปถึงภาพยนตร์โฆษณา ฯลฯ

2. ภาคใต้ (Southern)

ภาคใต้ คือ ดินแดนที่มีรูปลักษณะคล้ายด้ามขวาน ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของประเทศไทย ทอดตัวยาวเหยียดบรรจบกับแหลมมลายูหรือประเทศมาเลเซีย ทิศเหนือบรรจบกับจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ทิศตะวันออกติดกับทะเลอ่าวไทย และทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน

ภาพที่ 1 แผนที่ประเทศไทย และแผนที่ภาคใต้

ที่มา : สวาท เสนาณรงค์, ไทยแอตลาส (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, ม.ป.ป.), 71.

ภาคใต้หรือปักษ์ใต้นั้นมาจากคำว่า “ ปากใต้ ” เป็นคำเก่าแก่ที่ใช้เรียกชื่อภาคใต้หรือปักษ์ใต้มาแต่เดิม ปากใต้ เป็นคำที่ทางภาคกลาง(กรุงเทพฯ) ใช้เรียกเหตุที่ได้เรียกว่า “ ปากใต้ ” เห็นจะเป็นเพราะเรียกตามลักษณะเด่นหรือความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ และความหมายของคำว่าปากย่อมหมายถึงส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับน้ำหรือทะเลโดยตรงอยู่แล้ว ดังนั้น ปากใต้ก็คือ หัวเมือง หรือภูมิภาคที่อยู่ด้านทิศใต้และติดกับทะเลนั่นเอง (ประทุม ชุ่มเพ็งพันธ์ 2544 : 11)

ภาคใต้ของประเทศไทยตามหลักการแบ่งภาคตามภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ รวม 14 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี (ปรีชา นุ่นสุข 2540 : 47)

ในปัจจุบันนี้การศึกษาค้นคว้าทางโบราณคดีเกี่ยวกับรูปแบบของศิลปกรรมในแต่ละยุคสมัยของทางภาคใต้นั้นยังกระทำได้ไม่ทั่วถึงและเพียงพอ จึงยังไม่อาจที่จะค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีอย่างเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการจัดช่วงอายุเวลา หรือยุคสมัยทางโบราณคดีของภาคใต้เป็นการเฉพาะแน่นอนตายตัวได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอ้างอิงยุคสมัยทางโบราณคดีของประเทศไทยที่มีผู้จัดไว้แล้วไว้ก่อนบางส่วน และได้ปรับปรุงเพิ่มเติมขึ้นใหม่บางส่วน ดังนั้นหลักฐานทางโบราณคดีที่ค้นพบแล้วในภาคใต้ในขณะนี้ อาจจะจัดยุคสมัยทางโบราณคดีของภาคใต้ออกได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 3 ช่วงเวลา คือ

2.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Prehistoric Period) จัดแบ่งออกเป็นยุคสมัยย่อยได้ 5 สมัย โดยมีช่วงระยะเวลาอย่างคร่าว ๆ ดังนี้ คือ

2.1.1 ยุคหินเก่า (Palaeolithic) อายุเวลาประมาณ 12,000 - 600,000 ปีมาแล้ว

2.1.2 ยุคหินกลาง (Mesolithic) อายุเวลาประมาณ 4,000 - 12,000 ปีมาแล้ว

2.1.3 ยุคหินใหม่ (Neolithic) อายุเวลาประมาณ 2,000 - 5,500 ปีมาแล้ว

2.1.4 ยุคสำริด (Bronze Age) อายุเวลาประมาณ 3,600 - 5,600 ปีมาแล้ว

2.1.5 ยุคเหล็ก (Iron Age) อายุเวลาประมาณ 2,250 - 3,600 ปีมาแล้ว

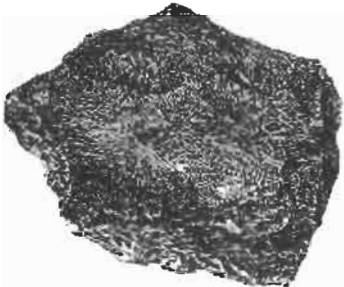
2.2 สมัยกึ่งประวัติศาสตร์ (Protohistoric Period) อายุเวลาประมาณ พ.ศ. 500 - 1,000

2.3 สมัยประวัติศาสตร์ (Historical Period) อายุเวลาประมาณ พ.ศ. 1,001 - ปัจจุบัน

3. ศิลปกรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคใต้ (Southern Prehistoric Art Style)

3.1 ยุคหินเก่า (Palaeolithic) อายุเวลาประมาณ 12,000 - 600,000 ปีมาแล้ว พบเพียงร่องรอยของมนุษย์

3.2 ยุคหินกลาง (Mesolithic) อายุเวลาประมาณ 4,000 - 12,000 ปีมาแล้ว

เครื่องมือสะเก็ดหิน ค่าอายุราว 9,655 + 90 ปีมาแล้ว จัดอยู่ในยุคหินกลาง ในแบบวัฒนธรรมโฮบินเนียน อันเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ยุคหินกลางที่มีความสำคัญที่สุดวัฒนธรรมหนึ่งของตะวันออกเฉียงใต้ (ปริชา นุ่นสุข 2540 : 3)

ภาพที่ 2 เครื่องมือสะเก็ดหิน

ที่มา : ปริชา นุ่นสุข, ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ที.พี.ปรีนท์ จำกัด, 2540), 3.

ภาพที่ 3 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำไวกิ้ง จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 4 ภาพศิลปะถ้ำที่แหลมไฟไหม้
จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 5 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 1
จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 6 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 2
จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 7 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 3
จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 8 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำผีหัวโต 4
จังหวัดกระบี่

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพเขียนสีบนผนังถ้ำส่วนใหญ่จะเป็นรูปคนกำลังประกอบกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การล่าสัตว์ และการประกอบพิธีกรรมบางอย่าง ทำให้ทราบถึงวิถีการดำรงชีวิตในสมัยนั้น ภาพที่เห็นมีลักษณะเป็นภาพตัดทอน รายละเอียดปลีกย่อยออก คงเหลือแต่ส่วนสำคัญไว้ และใช้สีจากธรรมชาติที่หาได้ใกล้ตัว

ภาพที่ 9 ภาพศิลปะถ้ำที่ถ้ำศิลป์ จังหวัดยะลา

ที่มา : อมรา ศรีสุชาติ. สายรากภาคใต้ ภูมิทัศน์ รูปลักษณ์ จิตลักษณ์ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอมีเทรคดิ่ง, 2543), 151-152.

3.3 ยุคหินใหม่ (Neolithic) อายุเวลาประมาณ 2,000 - 5,500 ปีมาแล้ว

เครื่องมือหินหรือกระดูกหินยุคใหม่ อายุราว 2,000 - 3,000 ปี พบที่บ้านสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช นักวิชาการทางด้านคนตรียอมรับว่าเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง พัฒนามาจากกระมั่งจีนเดี่ยวจนมาเป็นระนาดหิน (กรมศิลปากร 2543 : 39)

ภาพที่ 10 เครื่องมือหิน

3.4 ยุคสำริด (Bronze Age) อายุเวลาประมาณ 3,600 - 5,600 ปีมาแล้ว

กลองมโหระทึก สำริด พบที่แหล่งโบราณคดีไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นรูปแบบของวัฒนธรรมดองซอน (Dong - Son)

ภาพที่ 11 กลองมโหระทึกสำริด 1

ที่มา : อมรา ศรีสุชาติ. สายรากภาคใต้ ภูมิทัศน์ รูปลักษณ์ จิตลักษณ์ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอมีเทรคดิ่ง, 2543), 88.

3.5 ยุคเหล็ก (Iron Age) อายุเวลาประมาณ 2,250 - 3,600 ปีมาแล้ว

ภาพที่ 12 กลองมโหระทึก สำริด 2

กลองมโหระทึกสำริด อายุประมาณ 1,500 - 2,000 ปี พบที่แหล่งโบราณบ้านเกตุกาย ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรูปแบบของกลองมโหระทึก รุ่นแรกของวัฒนธรรมดองซอน (Dong-Son) บนหน้ากลอง เป็นรูปดาวนูน 12 แฉกรอบ ๆ เป็นลายวงกลมล้อมเป็นชั้น ระหว่างวงกลมที่ล้อมบางช่วงมีลวดลายลูกแก้ว และลาย ชีห์วิสลับเป็นช่วงๆ มีรูปนกบินทวนเข็มนาฬิกาจำนวน 6 ตัว มีรูปกบลอยตัว 4 ตัว (กรมศิลปากร 2543 : 44-45)

4. สมัยกึ่งประวัติศาสตร์ (Protohistoric Period) อายุเวลาประมาณ พ.ศ. 500 - 1,000

ภาพที่ 13 เหรียญรูปเรือใบ

ที่มา : อมรา ศรีสุชาติ, สายรากภาคใต้ ภูมิทัศน์ ภูมิทัศน์ ภูมิทัศน์ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอมีเทรดดิ้ง, 2543), 91.

ภาพที่ 14 หินลองเครื่องมือของช่างทอง

ที่มา : อมรา ศรีสุชาติ, สายรากภาคใต้ ภูมิทัศน์ ภูมิทัศน์ ภูมิทัศน์ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอมีเทรดดิ้ง, 2543), 91.

ในยุคนี้ชุมชนโบราณต่างในภาคใต้ได้มีการติดต่อค้าขาย และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างชาติมากขึ้น สังเกตได้จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบเหรียญรูปใบเรือสองเสาดลักษณะเป็นภาพนูนต่ำ ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นการใช้พาหนะสัญจรติดต่อทางทะเล ในสมัยพุทธศตวรรษที่ 5-6 พบที่แหล่งควนลูกปัด จังหวัดกระบี่ (อมรา ศรีสุชาติ 2543 : 91)

หินลองเครื่องมือของช่างทอง บนด้านหนึ่งแกะสลักชื่อเจ้าของเอาไว้เป็นภาษาทมิฬ กำหนดอายุตามอักษรวิทยาได้ว่าอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 8 ข้อความมีว่า “ เปรุมปาทัน-กัล ” แปลว่า “ หินของนายดินโต ” (อมรา ศรีสุชาติ 2543 : 91)

แผ่นแร่ประกอบหินคาร์เนเลียนขนาดเล็ก สลักเป็นอักษร
ปัลลวะ ภาษาสันสกฤต เพื่อใช้เป็นตราประทับ สำหรับการ
การอนุญาตดำเนินกิจการหรือการผ่านทางหรือการรับรอง
อย่างใดอย่างหนึ่ง พบที่ควนลูกปัด จังหวัดกระบี่ เป็น
หลักฐานแสดงความเป็นเมืองท่าในเครือข่ายเดียวกันกับ
เมืองท่าในประเทศอินเดีย (อมรา ศรีสุชาติ 2543 : 92)

ภาพที่ 15 แผ่นแร่ประกอบหิน

ที่มา : อมรา ศรีสุชาติ, สายรากภาคใต้ ภูมิลักษณะ รูปลักษณะ จิตลักษณะ (กรุงเทพมหานคร : ห้าง-
หุ้นส่วนจำกัดเอมีเทรคดิง, 2543), 92.

5. สมัยประวัติศาสตร์ (Historical Period) อายุเวลาประมาณ พ.ศ. 1,001 - ปัจจุบัน

ในสมัยนี้ชุมชนริมน้ำทั้งที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลและแม่น้ำสายสำคัญ มีการพัฒนาเป็นศูนย์กลางทางการค้าระหว่างตะวันออก คือ จีนและดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับตะวันตก คือ อินเดียและดินแดนในตะวันออกกลางและเอเชียใต้ เนื่องจากการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าได้พัฒนาไปมาก จึงมีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ภาษา ตัวอักษร รวมไปถึงการรับเอาศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธเข้ามาสู่ชุมชน ซึ่งมีการค้นพบหลักฐานเป็นหลักศิลาจารึกอักษรปัลลวะของอินเดียหลายหลัก ซึ่งจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับคำสั่งสอนทางศาสนา เป็นสิ่งแสดงว่ามีกลุ่มคนอินเดียไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า พราหมณ์ นักบวช เดินทางเข้ามาปักหลักตั้งถิ่นฐานกันอย่างถาวร จึงมีการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมกับชาวพื้นเมืองทางภาคใต้

ภาพที่ 16 ศิลาจารึกหุบเขาช่องคอย

อายุราวพุทธศตวรรษที่ 12 สลักด้วยอักษรปัลลวะ ภาษา
สันสกฤต พบที่ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬาภรณ์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 17 ศิลาจารึกวัดมเหยงคณ์

อายุราวพุทธศตวรรษที่ 12 สลักด้วยอักษรปัลลวะ ภาษา
สันสกฤต พบที่วัดมเหยงคณ์ อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

อายุราวพุทธศตวรรษที่ 12 สลักด้วยอักษรปัลลวะ ภาษา
มอญโบราณ พบที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอ
เมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 18 ศิลาจารึกวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

ที่มา : กรมศิลปากร, นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช (กรุงเทพมหานคร : บริษัท
รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2543), 99, 102-103.

เงินตรา โลหะดีบุก (เหรียญกษาปณ์) อยู่ในสมัยพูนัน และ
ทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 10-14 พบที่ทุ่งน้ำเค็ม ตำบล
โมคลาน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะ
เป็นเหรียญเงินแบน มีเส้นผ่าศูนย์กลางราว 21-23 มิลลิเมตร
ด้านหน้าเป็นรูปดวงอาทิตย์ครึ่งดวงเปล่งรัศมีโดยรอบ มีเม็ด
ไขปลาเรียงอยู่สองแถว แถวหนึ่งเรียงรายรอบวงขอบ
เหรียญแถวหนึ่งคั่นเส้นรัศมีอยู่รอบใน จำนวนเส้นรัศมีและ
เม็ดไขปลา แตกต่างกันไปตามแหล่งที่พบ ด้านหนึ่งของ
เหรียญเป็นรูปพระศรีวิวัตตะ (ชนหน้าอกของพระนารายณ์)
อยู่ตรงกลางข้างหนึ่งของพระศรีวิวัตตะเป็นรูปบัณเฑาะว์ อีก
ข้างหนึ่งเป็นรูปเครื่องหมายสวัสดิกะ (กรมศิลปากร 2543 :
128)

ภาพที่ 19 เงินตรา (เหรียญกษาปณ์)

ที่มา : กรมศิลปากร, นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช (กรุงเทพมหานคร : บริษัท
รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2543), 129.

เงินตราโม ใช้กันในราวพุทธศตวรรษที่ 14 -15 ทำด้วย
โลหะเงิน ตรงกลางมีตราสลักเป็นภาษาสันสกฤตอักษร
“ น ” สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องราง พบที่จังหวัดนครศรี-
ธรรมราช

ภาพที่ 20 เงินตราโม

ที่มา : กรมศิลปากร, นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช (กรุงเทพมหานคร : บริษัท
รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2543), 130.

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ ดินแดนบางแห่งได้ปรากฏหลักฐานว่ามีความเจริญรุ่งเรืองมาก จนนักปราชญ์ชาวตะวันตกได้เรียกว่าเป็น “อาณาจักร” โดยเฉพาะ “อาณาจักรตามพรลิงค์” (Tambralinga) และ “อาณาจักรศรีวิชัย” (Srivijaya) ซึ่งต่างก็เจริญสืบต่อลงมาอีกหลายร้อยปี

5.1 รูปแบบศิลปกรรมของอาณาจักรศรีวิชัย (Srivijaya Kingdom)

นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ศูนย์กลางของอาณาจักรนี้ควรตั้งอยู่บนคาบสมุทรไทย โดยเฉพาะบริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช และไชยาในบางช่วงสมัย และอาจจะอยู่ที่สุมาตราและชวา (ปรีชา นุ่นสุข 2540:56) ซึ่งศิลปะศรีวิชัยก็ได้ผสมผสานศิลปอินเดียให้เข้ากับศิลปพื้นเมืองได้เป็นอย่างดีตัวสวยงามมีเอกลักษณ์ ซึ่งศิลปะแบบศรีวิชัยเจริญอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13 – 18

ชิ้นส่วนของธรรมจักร ดินเผา ศิลปะทวารวดี-ศรีวิชัย
พุทธศตวรรษที่ 12 - 13

ภาพที่ 21 ชิ้นส่วนของธรรมจักร ดินเผา

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสำริด ศิลปะสมัยศรีวิชัย
พุทธศตวรรษที่ 13-14

ภาพที่ 22 พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

5.2 รูปแบบศิลปกรรมของอาณาจักรตามพรลิงค์ (Tambralinga Kingdom)

ตามพรลิงค์ หรือ ตัมพลิงคัม ซึ่งปรากฏเป็นครั้งแรกในคัมภีร์มหานิทเทศของอินเดีย เมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 7-6 หรือต้นหมยหลิว ในเอกสารจีนเมื่อ พ.ศ.1544 หรือ ตั้ง-มา-หลัง ในเอกสารจีนเช่นกันเมื่อ พ.ศ.1769 หรือ ตามพรลิงค์(Tambralinga) ในศิลาจารึกหลักที่ 24 เมื่อ พ.ศ.1773 หรือศรีธรรมราชในศิลาจารึกหลักเดียวกัน อาณาจักรนี้มีเมืองหลวงหรือศูนย์กลางตั้งอยู่ที่เมืองนครศรีธรรมราช หรือที่ชาวยุโรปได้รู้จักกันดีเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 20-21 ว่าเมืองลิกอร์ (Ligor) (ปริชา นุ่นสุข 2540 : 45)

พระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน พระหัตถ์แสดงอภัยมุทรา (ปางประทานอภัย) ทรงสวมมงกุฎมียอดตรงกลางเป็นรูปกรวย ประดับกรองศรอบพระศอก คาดรัดประคตประดับด้วยเพชรพลอยทับขอบสง ซึ่งลักษณะของรัดประคตเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของภาคใต้ คือเป็นแถบกว้างตรงกลางย้อยลงมาเป็นรูปสามเหลี่ยม แสดงถึงอิทธิพลของเครื่องประดับตัวแสดงโนรา อันเป็นการแสดงพื้นเมืองของทางใต้ (กรมศิลปากร 2543 : 71)

ภาพที่ 23 พระพุทธรูปปางประทานอภัยสำริด

พระพุทธรูปทรงเครื่อง หรือ ในปางปราบท้าวมหาชมพู-บดี ประทับยืน พระหัตถ์ทั้งสองยกขึ้น แสดงอภัยมุทรา (ปางประทานอภัย) เครื่องประดับต่างๆแสดงลักษณะเอกลักษณ์ศิลปะภาคใต้อย่างเด่นชัด ทั้งมงกุฎ กรองศอ ทับทรวง ปิ่นเหน่ง และชายไหว ชายแครงอันเป็นเครื่องดับของผู้เล่นโนราอย่างแท้จริง (กรมศิลปากร 2543 : 73)

ภาพที่ 24 พระพุทธรูปปางประทานอภัย ทรงเครื่อง สำริด

นางสาวกมลวรรณ ศรีศรี
หน้า

1004
มธว ๒๕
2547

พระศิวนาฏราช เป็นประติมากรรมที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อในศาสนาพราหมณ์เป็นศิลปภาคใต้ที่ได้รับอิทธิพลศิลปะอินเดียได้ ราชวงศ์โจฬะ พระศิวนาฏราช อยู่ในท่าร้ายรำ (กรมศิลปากร 2543 : 93)

ภาพที่ 25 พระศิวนาฏราช สำริด

6. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้

6.1 สถาปัตยกรรมพื้นบ้านภาคใต้

6.1.1 เรือนใต้

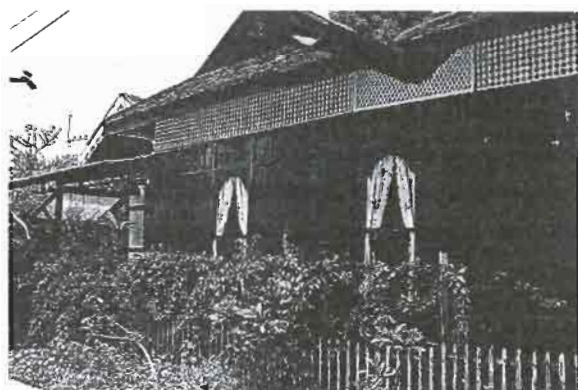
เรือนไทยมุสลิม

ภาพที่ 26 หน้าบ้านเรือนไทยมุสลิม

ภาพที่ 27 ลวดลายของช่อกลม

ภาพที่ 28 หน้าต่าง

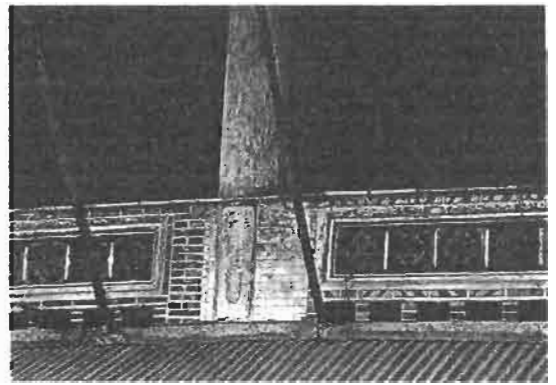
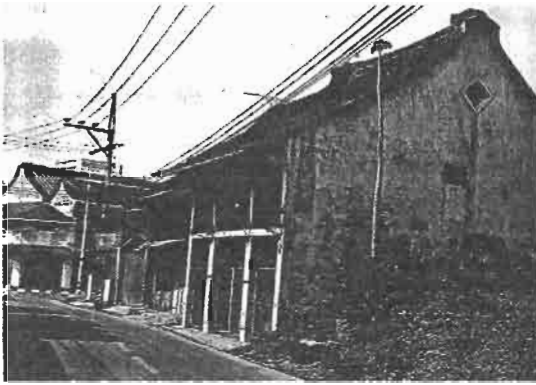

ภาพที่ 29 ยอดจั่ว

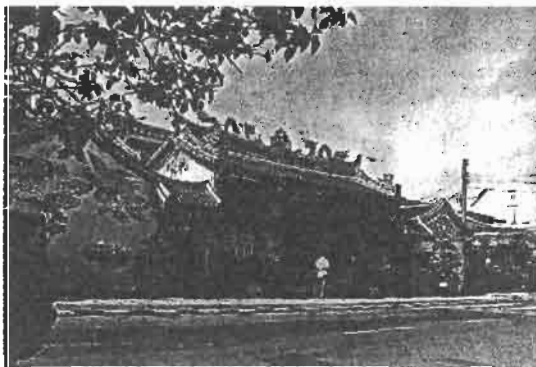
เรือนไทยมุสลิมมีการตกแต่งลวดลายด้วยไม้หรือสังกะสีแกะสลัก ชาวบ้านก็ใช้ปูนปั้นประดับยอดจั่ว เส้นหลังคา เเชิงชาย หรือช่องลมเหนือประตูและหน้าต่าง ลวดลายที่ใช้จะเป็นลวดลายเครือเถา ลายเรขาคณิต หรืออักษรประดิษฐ์เป็นพระนามของผู้นำศาสนาเป็นภาษาอาหรับ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2538 : 47)

- เรือนไทยจีน

ภาพที่ 30 บ้านที่เป็นร้านค้าโบราณ

ภาพที่ 31 ระเบียบ

ภาพที่ 32 วัดจีน

ที่มา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ศิลปและวัฒนธรรม (ม.ป.ท., 2538), 50 – 52.

เรือนแบบจีน หน้าต่างมีน้อยแต่ใช้ประตูด้านหน้าเป็นที่ระบายอากาศ ช่องลมจะทำเป็นอิฐบล็อกลวดลายจีน โบราณสีเขียวและสีส้ม อาจจะมีช่องแสงเพราะแสงสว่างจากหน้าต่างไม้เพียงพอ มีการตกแต่งอาคารเพียงด้านนอก มีลวดลายไม้แกะสลักเป็นช่องลม แต่เน้นการประดับลวดลายปูนปั้นเป็นรูปปูนปั้นที่หน้าจั่ว และบริเวณหัวเสา ไม้ทำลูกกรงระเบียงและขอบหน้าต่างมักนิยมทาสี (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2538 : 51)

- เรือนไทยพุทธ

เรือนไทยที่ได้รับอิทธิพลจากมลายู

ภาพที่ 33 เรือนไทยพุทธ อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 34 เรือนทรงปั้นหยา

ที่มา : สำนักพิมพ์สารคดี, นครศรีธรรมราช (ด้านสุทธาการพิมพ์, 2537), 122.

6.1.2 เจดีย์วัดในภาคใต้

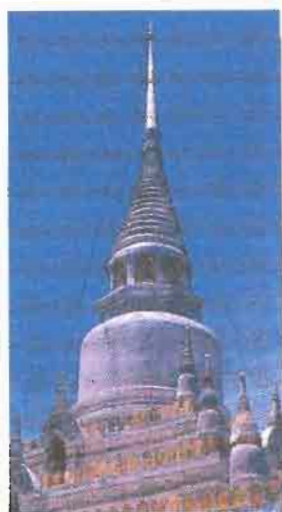
ภาพที่ 35 พระบรมธาตุเจดีย์ ทรงดังกา

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 36 เจดีย์ทรงดังกา

วัดเจดีย์งาม จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 37 เจดีย์ทรงลังกา
วัดพะโคะ จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 38 เจดีย์ทรงลังกา
วัดจะทิ้งพระ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 39 พระบรมธาตุไชยา ศิลปศรีวิชัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่มา : อมรา ศรีสุชาติ, สายรากภาคใต้ ภูมิลักษณะ รูปลักษณะ จิตลักษณะ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอมีเทรดดิ้ง, 2543), 110, 115.

6.1.3 ศิลปะตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของวัดต่างๆ

ศิลปะตกแต่งทางสถาปัตยกรรมล้วนมีลวดลายในรูปแบบต่างๆ แฝงอยู่มาก เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่น่าศึกษา และไม่อาจมองข้ามไปได้

- ศิลปะตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

ภาพที่ 40 ศิลปะตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร
จังหวัดนครศรีธรรมราช

- ศิลปะตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของกุฏิ 100 ปี วัดวังตะวันตก

ภาพที่ 41 ศิลปะตกแต่งทางสถาปัตยกรรมของกุฏิ 100 ปี วัดวังตะวันตก
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 42 ปูนปั้นลายครุฑหุขุดนาค ประดับอุโบสถวัดมเหยงคณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.2 จิตรกรรมพื้นบ้านภาคใต้

จิตรกรรม ได้แก่ ศิลปะที่เกี่ยวกับการวาด การระบายสี จิตรกรรมไทยมีอยู่มากมาย ที่มีชื่อเสียงมากคือจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งมักปรากฏอยู่ตามโบสถ์หรือวิหาร เรื่องราวที่นำมาเขียน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น เขียนเป็นรูปพระพุทธเจ้าหรือพุทธประวัติ นิทานชาดก ทั้งนี้ เพื่อจะน้อมนำร่องให้ชุมชนที่เกิดความเลื่อมใสอยู่แล้ว เมื่อได้ชมภาพเหล่านี้ก็จะยังซาบซึ้งในรสพระธรรมคำสั่งสอนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ภาพจิตรกรรมยังทำให้พื้นผนังไม่ว่างเปล่า แต่เกิดความสวยงาม และยังช่วยบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ลัทธิศาสนา วัฒนธรรม และจารีตประเพณี ซึ่งมีมาแต่ครั้งโบราณกาลได้เป็นอย่างดีอีกด้วย(วิเชียร ณ นคร และคณะ 2521 : 274)

6.2.1 จิตรกรรมฝาผนัง

ภาพที่ 43 ภาพชีวิตชาวจีน เป็นภาพเขียนผนังถ้ำลำ จังหวัดพังงา

ภาพที่ 44 ภาพชีวิตชาวไทยและชาวจีนประกอบกิจกรรมการค้า

ภาพที่ 45 ภาพวิถีชีวิตชาวเมืองสงขลา

ภาพที่ 46 ภาพจิตรกรรมฝาผนัง จังหวัดนราธิวาส

มหาวิทยาลัยศิลปากร, สงวนพิชญ์

ที่มา : อมรา ศรีสุชาติ, สายรากภาคใต้ ภูมิลักษณะ รูปลักษณะ จิตลักษณะ (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็มทีเทรดดิ้ง, 2543), 156 – 157.

6.3 หัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้

6.3.1 เครื่องจักสานพื้นบ้านภาคใต้

ภาพที่ 47 เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีพ

ภาพที่ 48 ผลิตภัณฑ์จากการสานกระจูด

ภาพที่ 49 ผลิตภัณฑ์จากการสานย่านลิเภา

ที่มา : สำนักพิมพ์สารคดี, นครศรีธรรมราช (ด้านสหราชอาณาจักรพิมพ์, 2537), 143.

6.3.2 ผ้าทอพื้นบ้านภาคใต้

6.3.2.1 ลวดลายผ้ายกนคร

ผ้ายกเมืองนคร หรือ ผ้ายกนคร เป็นผ้าทอที่มีความสวยงามและมีคุณค่าในตัวเอง อีกทั้งยังจัดเป็น **หัตถกรรมที่สำคัญ** ที่มีการสืบสานการทอสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน แต่ก็ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่าเริ่มตั้งแต่เมื่อใด ในปัจจุบันหาคนทำได้ค่อนข้างยาก เพราะคนรุ่นใหม่หันไปประกอบอาชีพอื่นกันเสียสิ้น แต่ก็ยังมีความพยายามที่จะอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งการทอผ้ายกนครนั้นมี 2 แบบ คือ แบบกึ่งโบราณ และแบบกึ่งกระจูด โดยแบบกึ่งโบราณนั้นจะใช้ลวดลายในการทอแบบดั้งเดิมเพื่อคงคุณค่าความงามแบบโบราณเอาไว้ ส่วนการทอแบบกึ่งกระจูด จะนำเอาลวดลายโบราณมาประยุกต์ใช้

- ภาพลายผ้ายกนครที่ได้รับความนิยม

ภาพที่ 50 แบบก๊โบริวม : ผ้ายกลายจันทรลีลม

ภาพที่ 51 แบบก๊โบริวม : ผ้ายกลายดอกพิกุล

ภาพที่ 52 แบบก๊กระตุก : ผ้ายกลายดอกดาหระ

ภาพที่ 53 แบบก๊กระตุก : ผ้ายกลายดอกดาหระ 2

ภาพที่ 54 แบบก๊กระตุก : ผ้ายกลายขบวนช้าง

ภาพที่ 55 แบบก๊กระตุก : ผ้ายกลายดอกพิกุลเล็ก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

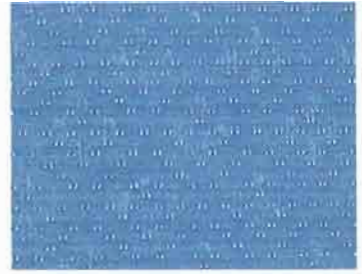
- ภาพลายต่างๆ ของผ้ายกนคร

ภาพที่ 56 ผ้ายกลายดอกเขมร

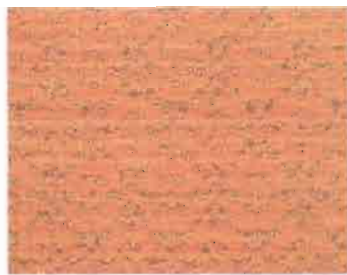
ภาพที่ 57 ผ้ายกลายลูกโซ่

ภาพที่ 58 ผ้ายกลายพิมพ์อง

ภาพที่ 59 ผ้ายกลายดอกพิณกล

ภาพที่ 60 ผ้ายกลายโบราณ

ภาพที่ 61 ผ้ายกลายดอกเขมร

ที่มา : Prince of Songkla University, The Arts and Cultural Center [Online], accessed 28 October 2004. Available from <http://psu.ac.th/libarts/artandcultural/textile/nakhonsithammarat/>

6.3.2.2 ลวดลายผ้าไหมพรมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

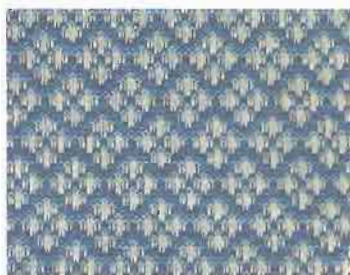
ภาพที่ 62 ลายครุฑใหญ่

ภาพที่ 63 ลายดอกมะลิ

ภาพที่ 64 ลายก้านแย่งต่อดอก

ภาพที่ 65 ลายแมลงวันสี่ตัว

ภาพที่ 66 ลายเกลือเต่า

ภาพที่ 67 ลายเครือวัลย์

ภาพที่ 68 ลายพิกุลดอกใหญ่

ภาพที่ 69 ลายใบไม้

ภาพที่ 70 ลายเพชรดอกบัว

ที่มา : Prince of Songkla University, The Arts and Cultural Center [Online], accessed 28 October

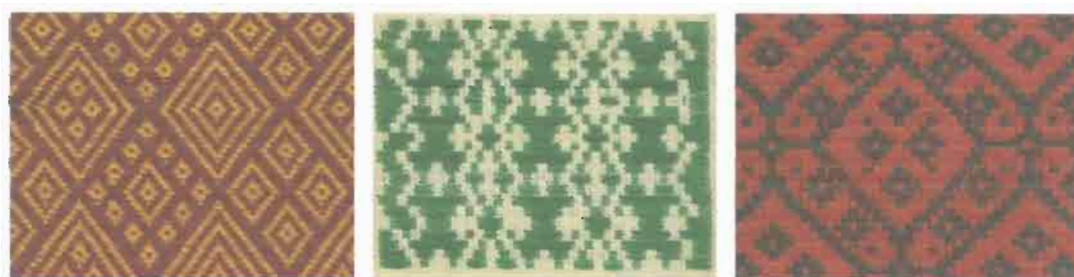
2004. Available from <http://psu.ac.th/libarts/artandcultural/textile/suratthaneel/>

6.3.2.3 ลวดลายผ้าทอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง

ภาพที่ 71 ลายครุฑ

ภาพที่ 72 ลายดอกจันทน์คว่ำจันทน์หงาย ภาพที่ 73 ลายลูกแก้วย่าน

ภาพที่ 74 ลายลูกแก้วสี่หน่วยใน

ภาพที่ 75 ลายช่อลือกอ

ภาพที่ 76 ลายลูกแก้วชิงดวง

ภาพที่ 77 ลายหมากรุกย่าน

ภาพที่ 78 ลายตาสมุก

ภาพที่ 79 ลายดอกพร้าว

ที่มา : Prince of Songkla University, The Arts and Cultural Center [Online], accessed 28 October

2004. Available from <http://psu.ac.th/libarts/artandcultural/textile/trang/>

6.3.2.3 ลวดลายผ้าไหมเกาะยอ จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 80 ลายโถงเก็บม 4 ตะกอก

ภาพที่ 81 ลายคคกริช

ภาพที่ 82 ลายดอกผกากรอง

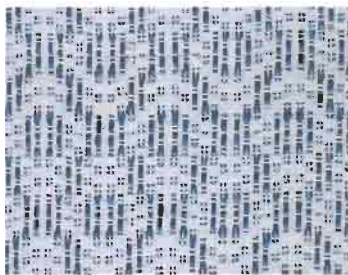
ภาพที่ 83 ลายดอกพยอมเต็มดอก

ภาพที่ 84 ลายดอกบุหงา

ภาพที่ 85 ลายดอกกรัก

ภาพที่ 86 ลายพิกลุสตะกอกผสม-
ลายคคกริช

ภาพที่ 87 ลายเม็คพริกไทยเล็ก

ภาพที่ 88 ลายลูกแก้วเล็ก

ที่มา : WWW. Prince of Songkla University, The Arts and Cultural Center [Online], accessed 28 October 2004. Available from <http://psu.ac.th/libarts/artandcultural/textile/songkla/>

6.3.3 เครื่องถมพื้นบ้านภาคใต้

เครื่องถมเมืองนคร หรือ ถมนคร มีทั้งถมเงินและถมทอง จัดเป็นหัตถกรรมชั้นสูงของเมืองนครที่มีชื่อเสียงและรู้จักกันอย่างแพร่หลายมาตั้งแต่โบราณ สันนิษฐานว่ามีมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา โดยได้รับการถ่ายทอดจากช่างชาวโปรตุเกส หัตถกรรมเครื่องถมนั้นมีการประดิษฐ์ขึ้น

รูปในหลายรูปแบบ ทั้งเป็นเครื่องใช้และเครื่องประดับ เช่น กระเป๋าลือ ชุดเขียนหมาก ขัน พาน ยนหมาก ถือก่เกิด กำไล ต่างหู จี้ ฯลฯ

ภาพที่ 89 เครื่องใช้ถมทอง

ที่มา: สำนักพิมพ์สารคดี, นครศรีธรรมราช (ด้านสุทธาการพิมพ์, 2537), 138.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เครื่องถมทองนั้นสามารถแยกได้ 2 แบบ คือ แบบถมเงิน และแบบถมทอง ในแบบถมเงิน จะมีลวดลายเป็นสีขาวหรือสีของเนื้อเงิน และมีพื้นเป็นสีดำซึ่งเป็นสีของยาถมนั่นเอง ส่วนแบบถมทองนั้น ต่างกันตรงลวดลายจะเป็นสีทองหรือสีของเนื้อทองนั่นเอง และมีพื้นเป็นสีดำเช่นเดียวกันกับถมเงิน แต่ถมทองจะมีราคาแพงกว่าถมเงินเท่าตัว เพราะวัตถุดิบที่นำมาทำที่นั่นเป็นทองคำบริสุทธิ์ผสมกับปรอทแล้วนำไปผ่านความร้อนจนปรอทหายไปหมด เหลือเพียงเนื้อทองที่ติดแน่นกลืนไปกับเนื้อเงินไม่หลุดลอก ซึ่งต่างกับวิธีการชุบทองโดยทั่วไป

ภาพที่ 90 ขนด้าหมากแบบถมทอง

ภาพที่ 91 ลวดลายบนถมทอง

ในสมัยโบราณ เครื่องถม ทั้งแบบถมเงินและถมทอง มักนิยมใช้เป็นของกำนัลแก่ชนชั้นสูง เพราะสวยงามและมีคุณค่าในความปราณีตละเอียดอ่อนของการแกะสลักลวดลาย

6.3.4 หนังตะลุงพื้นบ้านภาคใต้

“หนังตะลุง” “หนังลุง” หรือ “SHADOW PLAY” เป็นศิลปะการละเล่นพื้นบ้านของภาคใต้ที่คนทั่วไปรู้จักกันเป็นอย่างดี หนังตะลุงมีการละเล่นแพร่หลายมานานแล้ว แต่เริ่มต้นขึ้นเมื่อใดและที่ไหนนั้นยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้แน่ชัด ซึ่งนอกจากประเทศไทยแล้ว ประเทศอื่นๆ ก็พบว่า มีการเล่นหนังตะลุงในลักษณะเดียวกันทั่วไปในเอเชียอาคเนย์ หากแต่แตกต่างกันไปบ้างตามแต่ศิลป-วัฒนธรรมในประเทศหรือท้องถิ่นนั้นๆ อาทิ เช่น หนังตะลุงของชาวหรือประเทศอินโดนีเซีย หนังตะลุงในประเทศมาเลเซีย ประเทศจีน ประเทศเขมร ประเทศตุรกี ประเทศอินเดีย

ภาพที่ 92 ตัวหนังตะลุงของประเทศต่างๆ

การที่จะเล่นหนังตะลุงได้นั้น อาศัยองค์ประกอบหลายอย่างรวมกันเป็น “ คณะหนังตะลุง ” ซึ่ง “ คณะหนังตะลุง ” นั้น มีองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. โรงหนังตะลุง ประกอบด้วยจอหนัง และตัวเรือนสำหรับนั่งเชิด

ภาพที่ 93 โรงหนังตะลุง

2. เครื่องดนตรี ประกอบด้วย ปี่ชวา 1 เถา กลองชาตรี 1 ใบ ฉิ่ง 1 คู่ โหม่ง 1 คู่ ทับ หรือ โทม 2 ใบ แต่ในยุคสมัยนี้ บางคณะก็จะดัดแปลงเครื่องดนตรีให้มีความทันสมัยมากขึ้น โดยการนำเอาดนตรีสากลเข้ามาเสริมเพิ่มเติม หรือแทนเครื่องดนตรีบางชิ้นไปเลย

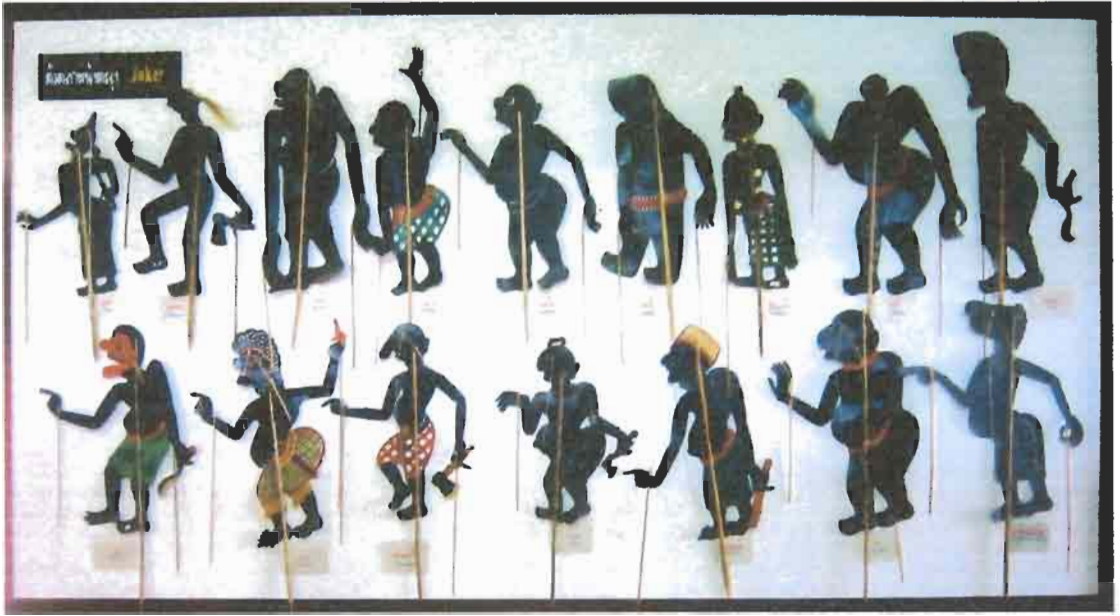

ภาพที่ 94 เครื่องดนตรีในการเล่นหนังตะลุง

3. ตัวหนังตะลุง และแผงเก็บหนังตะลุง ในการออกแสดงแต่ละครั้งจะใช้ตัวหนังตะลุง ประมาณ 100-300 ตัว แตกต่างกันไปตามความจำเป็นที่จะต้องใช้ และแล้วแต่เนื้อเรื่องที่จะเล่น ซึ่งตัวหนังตะลุงที่ใช้ จะมีทั้งตัวพระ ตัวนาง ถายี่ ตัวตลก เทวดา และตัวประกอบอื่นๆ ในสมัยนี้ หลายคณะก็พยายามประยุกต์ตัวหนังเป็นรูปต่างๆ เพื่อสอดแทรกให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น เพิ่มตัวหนังที่เป็นเครื่องบิน รถมอเตอร์ไซค์ รถยนต์ ฯ ขึ้นมาเพื่อสร้างความสนุกสนานให้กับผู้ชม และจะเก็บรักษาตัวหนังตะลุงเป็นอย่างดีในแผงเก็บตัวหนังเพื่อเป็นการป้องกันการเสียหาย อันเกิดมาจากการเดินทางในแต่ละครั้ง และจะต้องจัดเรียงให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นสัดส่วน โดยแยกประเภทของตัวหนัง เช่น ตัวตลกก็จะจัดไว้ในแผงของตัวตลก ตัวพระก็จะจัดไว้ในแผงของตัวพระ จะไม่นำมาปะปนกัน

ภาพที่ 95 ตัวหนังตะลุงต่างๆ

ภาพที่ 96 ตัวตลกต่างๆ ในหนังตะลุง

โดยมากแล้ว ตัวหนังตะลุงของภาคใต้ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง จะเป็นตัวตลกเสีย
 มากกว่าตัวพระ ตัวนาง หรือตัวอื่นๆ เช่น หนูน้อย ไอ้เท่ง ยอดทอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 97 ด้บสำหรับเก็บตัวหนังตะลุง

7 เลขนศิลป์ภาคใต้

7.1 เลขนศิลป์พื้นบ้านภาคใต้

7.1.1 หนังสือบุด

เป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ประเภทหนึ่งที่มีทั่วไปในท้องถิ่นภาคใต้ ซึ่งแบ่งประเภทตามลักษณะสีของกระดาษได้ 2 ประเภท คือ บุดดำ และ บุดขาว เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับตำราสำคัญ เวทมนตร์ ยันตร์ต่างๆ และตำราวิชาการทั่วไป ตำราพิชัยสงคราม เป็นต้น

ภาพที่ 98 ลักษณะการเขียนข้อมูลและภาพประกอบในหนังสือบุด

7.1.2 ถวดยลายบนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 99 ถวดยลายของผ้ายกโบราณเมืองนคร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 100 การแต่งกายของมโนราห์ 1

ที่มา : มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย, สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้, เล่ม 16

(กรุงเทพมหานคร : บริษัทสยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด), 8075.

ภาพที่ 101 การแต่งกายของมโนราห์ 2

ภาพที่ 102 เครื่องลูกบิด-หางหงส์

ภาพที่ 103 เครื่องลูกบิด-พานอก

ภาพที่ 104 เครื่องลูกบิด-ปึงคอ

ภาพที่ 105 เครื่องลูกบิด-หน้าผ้า

ภาพที่ 106 เทรียด

ภาพที่ 109 เครื่องลูกบิด-บา

ภาพที่ 107 ปีกนกแอ่น

ภาพที่ 108 ทับทรวง

7.2 เลขศิลป์ภาคใต้ร่วมสมัย

7.2.1 เลขศิลป์สิ่งพิมพ์ภาคใต้ ได้แก่ การออกแบบตัวอักษรและภาพประกอบ รวมถึงการจัดวางหน้ากระดาษ ในหนังสือต่างๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารฯ ไปสเตอร์ แผ่นพับ เครื่องหมายการค้า บรรจุภัณฑ์ สิ่งพิมพ์ทั่วไป ฯลฯ

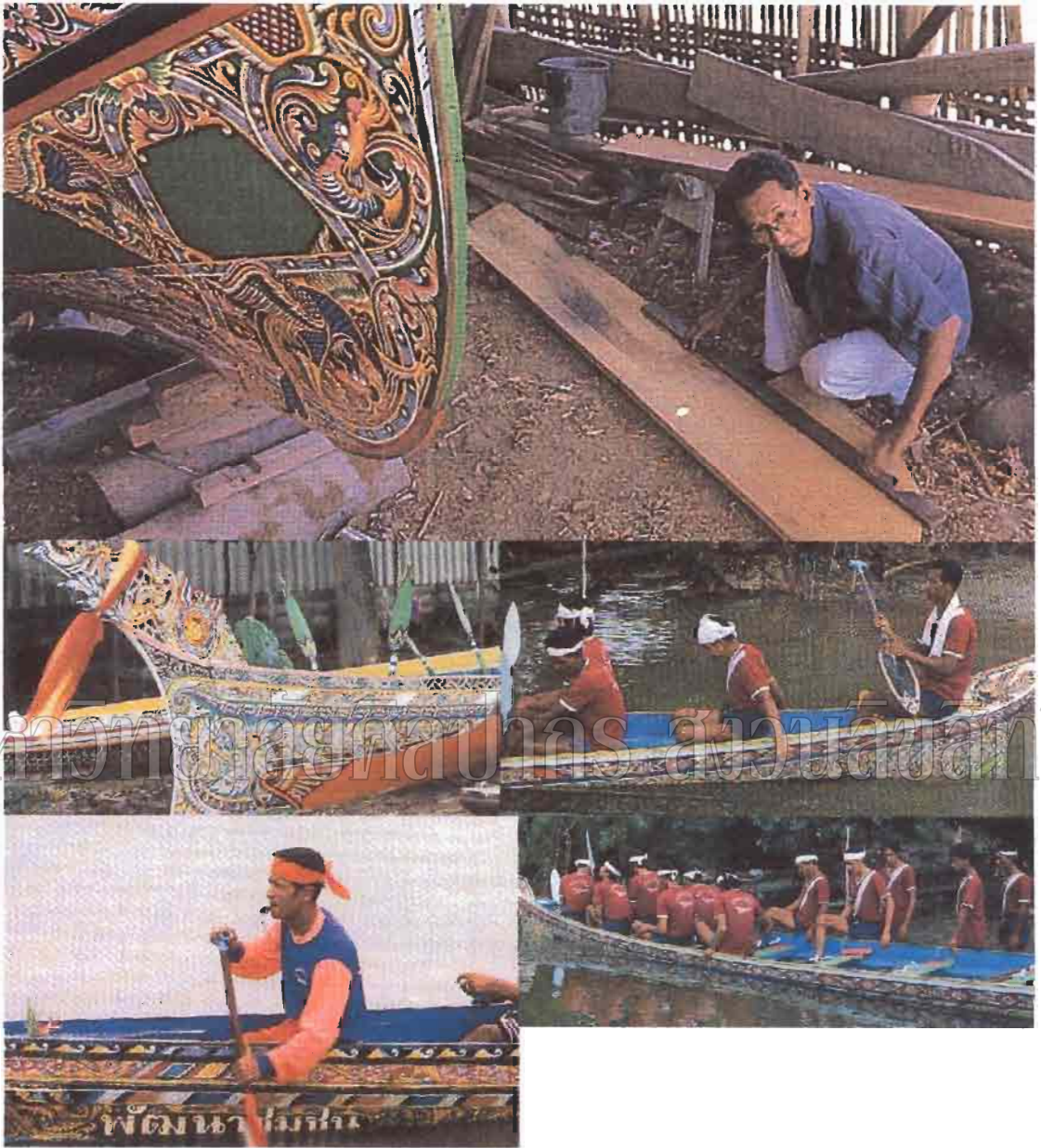
ภาพที่ 110 เลขศิลป์สิ่งพิมพ์ภาคใต้ในรูปแบบต่างๆ

7.2.2 เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมภาคใต้ ได้แก่ การจัดแสดงสินค้า การจัดหน้าร้าน การจัดนิทรรศการ การออกแบบแผ่นป้ายหรือสัญลักษณ์ตามอาคาร แผ่นป้ายโฆษณา เครื่องหมายจราจร และสัญลักษณ์ที่ติดตั้งตามสถานที่สาธารณะ ฯลฯ

ภาพที่ 111 เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมภาคใต้ในรูปแบบต่างๆ

7.2.3 เลขศิลป์รูปแบบอื่นในภาคใต้ เช่น ลวดลายบนเรือกอกและ ลวดลายบนว่าว ลวดลายบนแผงเก็บหนังตะลุง ฯลฯ

ภาพที่ 112 ลวดลายบนเรือกอลและ

ที่มา : มุลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย, สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้, เล่ม 9
 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด), 4461.

ภาพที่ 113 ลวดลายบนว่าว 1

ที่มา : สำนักพิมพ์สารคดี, นครศรีธรรมราช (ด้านสุทธาการพิมพ์ : 2537), 122.

ภาพที่ 114 ลวดลายบนว่าว 2

ภาพที่ 115 ลวดลายบนแผงเก็บหนังตะลุง

8. การออกแบบเลขคณิตปีบนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก

8.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ หรือ Packaging นั้น มีผู้นิยามความหมายไว้ ดังนี้

บรรจุภัณฑ์ คือการห่อ มัด รัศ ร้อย หรือในสมัยใหม่เรียกว่า บรรจุภัณฑ์ มีชั้นด้วย วัตถุประสงค์ ที่จะนำสิ่งของจากที่หนึ่ง ไปยังอีกที่หนึ่ง และสิ่งนี้มักเกิดจากการค้าขายแลกเปลี่ยน สินค้ากัน ซึ่งแต่แรกก็คงเริ่มจากวัสดุต่างๆที่หาได้ในท้องถิ่น และใช้กรรมวิธีที่แตกต่างกันออกไป (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย 2534 : 83)

บรรจุภัณฑ์ หมายถึง หน่วย รูปแบบของวัตถุภายนอก ที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง หรือห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ภายในให้มีความปลอดภัยและสะดวกต่อการขนส่ง เอื้ออำนวยให้เกิดผลประโยชน์ทางการค้าและการบริโภค (ประชิด ทิณบุตร 2531 : 21)

บรรจุภัณฑ์ คือ การรวบรวมในการเตรียมสินค้าสำหรับขนส่ง จัดจำหน่าย เก็บรักษาและส่งเสริมการตลาด โดยเสียค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้สินค้าอาจบรรจุอยู่ในบรรจุภัณฑ์ ตั้งแต่หนึ่งหรือหลายชนิด โดยบรรจุภัณฑ์ที่ใช้มีตั้งแต่ ขวด หลอด กระจ่าง ห่อ ถุง กล่อง ถ้วย ลัง โดยทำมาจากวัสดุต่างๆกัน อาทิ กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ หรือ ไม้ (บรรจุภัณฑ์ศาสตร์และศิลป์ในการเพิ่มมูลค่าสินค้า 2545 : 5)

กล่าวโดยสรุปแล้ว บรรจุภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ห่อหุ้ม ปกป้อง รักษา และคุ้มครองผลิตภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เหมาะสม และสะดวกเมื่อต้องขนส่งไปยังสถานที่ต่าง ๆ และยัง สามารถอธิบายรายละเอียดต่างๆที่จำเป็นของผลิตภัณฑ์ได้ด้วยตัวของมันเอง

8.2 วัสดุในการบรรจุภัณฑ์

วัสดุที่ใช้ในการบรรจุภัณฑ์ในยุคสมัยนี้มีความหลากหลายมาก ตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ การเลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับบรรจุภัณฑ์ จะทำให้บรรจุภัณฑ์สามารถใช้งานได้ดี และสิ่งสำคัญที่สุดของการเลือกใช้วัสดุก็คือ “ การรู้จักประสานประโยชน์ของวัสดุ (The Combination of Materials) ” ด้วยข้อที่ต้องควรคำนึงว่าการคุ้มครองผลิตภัณฑ์และการเอื้ออำนวย ความสะดวกต่อผู้ใช้ที่ดีกว่า ควรจะนำมาใช้พิจารณาโดยการนำเอาคุณสมบัติที่ดีเด่นของวัสดุต่างชนิดมาสร้างสรรค์คิดแปลงอย่างชาญฉลาดและเกิดความเหมาะสม (ประชิด ทิณบุตร 2531 : 39)

8.3 แนวทางการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

8.3.1 บรรจุภัณฑ์นั้น ๆ ควรทำหน้าที่อย่างครบถ้วน ในการปกป้องคุ้มครอง สะดวกในการขนย้าย ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และส่งเสริมการขาย

8.3.2 บรรจุภัณฑ์นั้น ๆ มีผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการออกแบบหรือไม่ เช่น ความประหยัด สร้างภาพลักษณ์ใหม่ๆ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว หรือช่วยยกระดับสินค้าหรือไม่

8.3.3 บรรจุภัณฑ์นั้นๆ สามารถสื่อสารได้ทั้งที่เป็น Verbal (ข้อความภาษา) และที่เป็น Non-Verbal (วัสดุ รูปร่าง รูปทรง สี สัน ลวดลาย)

8.3.4 บรรจุภัณฑ์นั้นๆ ต้องมีความเหมาะสมกับสินค้า ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มเป้าหมายทั้งในแง่ของวัสดุ และรูปร่าง รูปทรงของบรรจุภัณฑ์

8.3.5 บรรจุภัณฑ์นั้นๆ สามารถสร้างความพึงพอใจ และมีผลกระทบทางจิตวิทยาหรือไม่ อย่างไร

8.3.6 บรรจุภัณฑ์นั้นๆ มีเอกลักษณ์ของความเป็นสินค้าชุมชนหรือไม่ อย่างไร (ด้วยรูปแบบ วัสดุ รายละเอียด และข้อมูลข่าวสารต่างๆ)

8.3.7 บรรจุภัณฑ์นั้นมีความเหมาะสมกับยุคสมัยและข้อจำกัดต่างๆหรือไม่ อย่างไร ทั้งในด้านของวัสดุ กระบวนการผลิตที่ต้องใช้คนหรือใช้เครื่องจักร และสามารถผลิตได้ในปริมาณมากน้อยอย่างไร

8.3.8 บรรจุภัณฑ์นั้น ควรเป็นการใช้วัสดุอย่างประหยัด เหมาะสมลงตัวกับสินค้า ภายใน และควรเป็นบรรจุภัณฑ์ราคาประหยัด

8.3.9 บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าชุมชน ควรเน้นความเรียบง่าย และเน้นการรักษา

8.3.10 บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าชุมชน ควรพัฒนาการออกแบบโดยใช้วัสดุภายในท้องถิ่นเป็นหลัก(กรณี พันธุภากร 2545 : 23)

สิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์เพื่องานออกแบบ โดยเริ่มจากการศึกษาค้นคว้า รวบรวมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆอย่างเป็นระบบ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานออกแบบ ซึ่งในเบื้องต้นนั้น เพื่อเป็นการจัดระเบียบความคิดของผู้วิจัยและเพื่อให้ผู้ที่นำงานวิจัยนี้ไปศึกษา สามารถเข้าใจได้โดยง่าย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การศึกษาภาคเอกสาร
2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร
3. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม
4. การออกแบบ
5. การประเมินผลการออกแบบ
6. กลุ่มผู้ประเมินผลงานการออกแบบ

1. การศึกษาภาคเอกสาร

1.1 เพื่อศึกษาศิลปกรรมภาคได้ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลขั้นทุติยภูมิโดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปกรรมในภาคใต้ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับศิลปกรรมในภาคใต้อ่อนข้างกระจัดกระจาย ผู้วิจัยต้องพยายาม รวบรวมแบบเก็บเล็กผสมน้อย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

1.2 เพื่อศึกษาการออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก

1.3 เพื่อศึกษาตัวสินค้าที่ระลึกที่จะทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้การศึกษาค้นคว้าเอกสารเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาข้อมูลภาคสนามมาประกอบบ้างเป็นบางส่วน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร

เป็นการวิเคราะห์ศิลปกรรมภาคได้ในรูปแบบต่างๆ โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษารูปแบบของศิลปกรรมในเชิงเลขนศิลป์มากกว่าอย่างอื่น แล้วนำผลที่ได้ไปประมวลรวมกับข้อมูลอื่น ๆ แล้วหาข้อสรุปเพื่อนำไปสู่แนวความคิดในการออกแบบ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

3.1 การวิเคราะห์บรรจุภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม การดำเนินงานในส่วนนี้ เริ่มจากการรวบรวมตัวอย่างบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกที่ต้องการศึกษา เพื่อพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ ซึ่งมีสินค้า 10 ชนิด ดังนี้

1. ผ้ามัดข้อมสี่ธรรมชาติ
2. ผ้ายกนคร
3. ผ้าบาติก
4. พวงกุญแจหนังตะลุง
5. ตัวหนังตะลุง สำหรับเซ็ด
6. กำไลถมเงิน
7. กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา
8. กระจุกกะลามะพร้าว
9. ขนมลา
10. เสื้อกระจุก

โดยจะเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลักษณะ ซึ่งจะเกิดจากการสังเกต เพื่อวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียและสิ่งที่น่าจะเพิ่มเติม แล้วถ่ายทอดผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย ลักษณะจากการสังเกต มิได้วัดค่าเป็นตัวเลขหรือเชิงปริมาณ ซึ่งจะจำแนกลักษณะต่างๆในการสังเกต ดังนี้

- 3.1.1 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์
- 3.1.2 การออกแบบกราฟิก ประกอบด้วย ตัวอักษร และภาพประกอบ
- 3.1.3 การใช้สี
- 3.1.4 ราคาต้นทุนบรรจุภัณฑ์
- 3.2 การวิเคราะห์ตัวสินค้าที่ระลึก เป็นการวิเคราะห์ตัวสินค้าในแง่ของมิติต่าง ๆ
- 3.4 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)
- 3.5 การสัมภาษณ์พูดคุย (Interview)

4. การออกแบบ

4.1 **ขั้นวางแผน (Planning)** ในส่วนนี้เป็นการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ มาสังเคราะห์เพื่อทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกทั้ง 10 ชนิด โดยกำหนดแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกทั้ง 10 ชนิดไว้ 3 แนวทางด้วยกัน คือ

แนวคิดที่ 1 คือ พัฒนาการออกแบบกราฟิกใหม่บนรูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิมหรือพัฒนาจากเดิมบ้างเล็กน้อย

แนวคิดที่ 2 คือ ออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ทั้งหมด ทั้งรูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และกราฟิก

แนวคิดที่ 3 คือ ออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ ซึ่งเป็นการออกแบบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้ เพื่อการวิจัยหารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุด โดยศึกษาถึงกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นใคร และต้องการอะไร

4.2 ออกแบบร่าง (Sketch Design) เป็นการออกแบบร่างบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกทั้ง 10 ชนิด ชนิดละ 3 แนวคิด (ตามข้อ 4.1) โดยเริ่มจากการออกแบบโครงสร้างหรือตัวบรรจุภัณฑ์ก่อน ซึ่งเป็นการเสนอแนวความคิดสร้างสรรค์ในขั้นต้นหลายๆแบบ (Preliminary Ideas) เมื่อได้แบบร่างบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมแล้ว จึงทดลองออกแบบกราฟิกลงบนบรรจุภัณฑ์ ซึ่งลักษณะลวดลายกราฟิกนั้นเป็นการดึงมาจากข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว

4.3 การพัฒนาและแก้ไขแบบ (Design Refinement) ในขั้นตอนนี้ เป็นการนำแบบร่างบรรจุภัณฑ์มาขึ้นรูปเพื่อทดสอบการบรรจุให้รู้ถึงข้อดี ข้อเสีย เพื่อนำผลการทดสอบไปพัฒนาและแก้ไขแบบบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4.4 การพัฒนาต้นแบบจริง(Prototype Development) เมื่อแบบบรรจุภัณฑ์ได้รับการพัฒนาและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงนำมาสู่การทำต้นแบบจริง เพื่อพัฒนาเป็นบรรจุภัณฑ์ต้นแบบต่อไป

5. การประเมินผลการออกแบบ

ในการประเมินผลการออกแบบ เป็นการนำเสนอแบบร่างโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และลวดลายกราฟิก รวมถึงตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ 10 ชนิด ชนิดละ 3 แนวคิด ที่ได้รับการขึ้นรูปแก่ผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มต่างๆเพื่อประเมินคุณภาพของงาน พร้อมทั้งให้คำวิจารณ์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่ม เพื่อนำผลมาวิเคราะห์และหาข้อสรุป ซึ่งมีประเด็นในการวิเคราะห์ดังนี้

5.2.1 บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกแต่ละชนิดนั้น แนวคิดใดมีความเหมาะสมต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกชนิดนั้น ๆ

5.2.2 บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกแต่ละชนิดนั้น สื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นภาคใต้หรือไม่ และมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

5.2.3 บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกแต่ละชนิดนั้น ส่งเสริมภาพลักษณ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้ดีหรือไม่เพียงไร

5.2.4 ราคาขายสินค้าที่ระลึกกับราคาต้นทุนบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

จากนั้นนำผลการประเมินและคำวิจารณ์ มาแก้ไขปรับปรุงผลงานการออกแบบให้เหมาะสมมากขึ้น แล้วทำการสร้างต้นแบบจริง (Prototype) ต่อไป

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการวิจัยและการประเมินผลการวิจัย

6. กลุ่มผู้ประเมินผลงานการออกแบบ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

6.1 กลุ่มนักวิชาการทางศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ ซึ่งมีรายนามดังนี้

6.1.1 อาจารย์ประวิทย์ ถิ่นนคร อาจารย์สอนวิชาการทำเครื่องถม วิทยาลัยศิลป-
หัตถกรรมนครศรีธรรมราช (ปัจจุบันเกษียณอายุราชการ)

6.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

6.2.1 อาจารย์สุพัฒน์ วรกิตติสิทธิสาคร อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการ-
บรรจุ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

6.2.2 อาจารย์นเร ขอจิตเมตต์ อาจารย์พิเศษ วิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

6.3 กลุ่มผู้ซื้อ-ผู้ขาย

6.3.1 คุณสันติศักดิ์ เคชทับ ผู้ประกอบการร้านบาติกนคร

6.3.2 คุณอุไร ศิวเงิน ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มไบไม้
บ้านคีรีวง อำเภอถานสงกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.3.3 คุณปาลวี หนูนาถ ผู้ประกอบการร้านจำหน่ายผ้ายกนคร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการออกแบบ

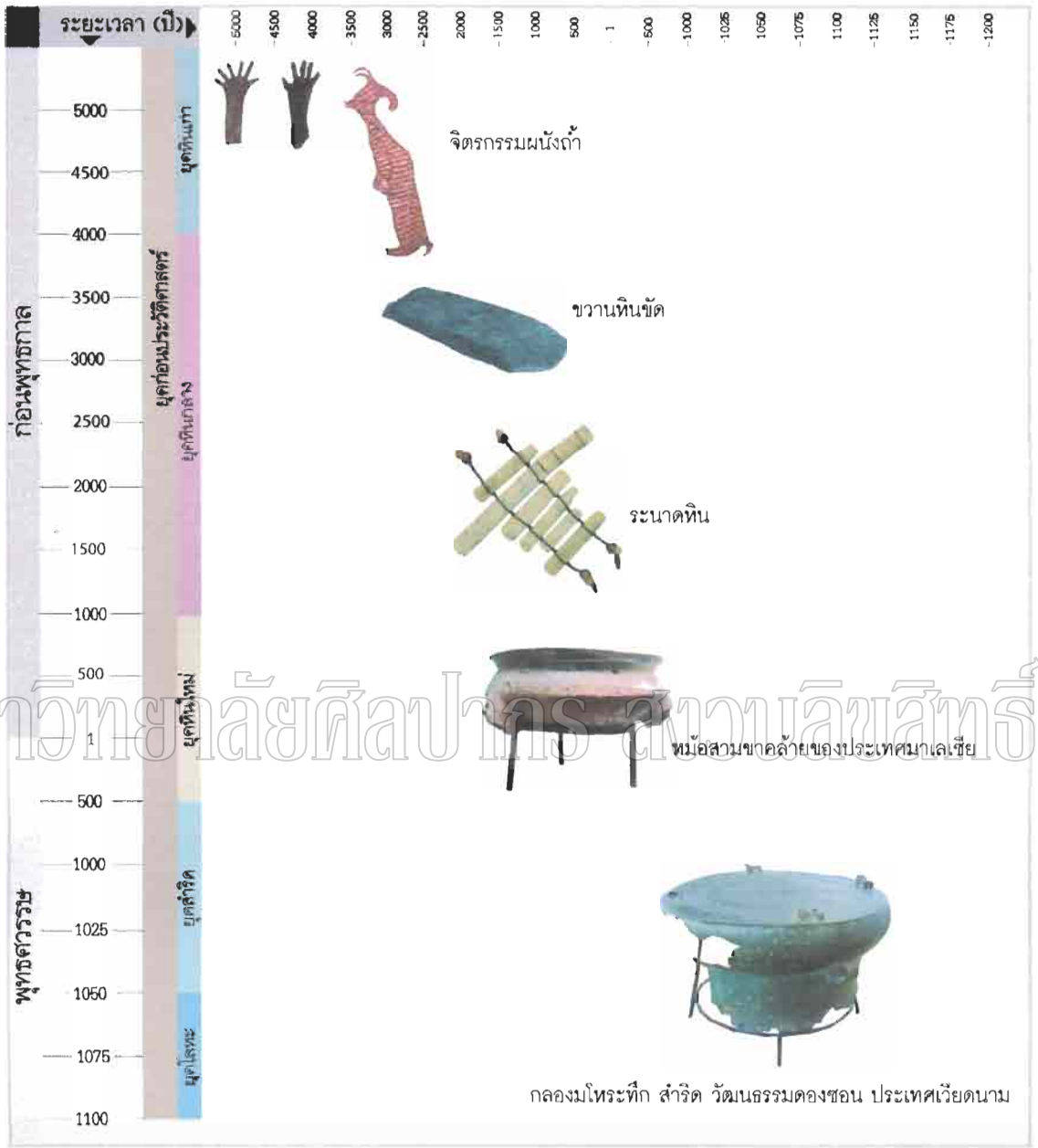
การวิจัยครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะจัดกระจาย อยู่ในศาสตร์ด้านต่างๆ ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมเพื่อวิเคราะห์ แล้วนำมาสังเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานการออกแบบ อันมีเนื้อหาในการศึกษา ดังต่อไปนี้

4.1 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบศิลปกรรมภาคใต้

รูปแบบในที่นี้หมายถึง รูปแบบ(Style) ลักษณะผลงานศิลปกรรมที่เชื่อมต่อเกี่ยวข้องกับงานนิเทศศิลป์ ได้แก่ รูปทรง เส้น รูปร่าง สี สัน ลวดลายต่าง ๆ (ขาม จาตุรงค์กุล 2545 : 85) อีกประเด็นหนึ่งคือแนวคิดรวบยอด(Concept) ของงานศิลปกรรมภาคใต้

จากการศึกษาสามารถแบ่งช่วงเวลาของศิลปกรรมภาคใต้ได้เป็น 3 ช่วง คือ

1. ช่วงสมัยก่อนประวัติศาสตร์
2. ช่วงสมัยประวัติศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลทางศิลปะจากที่ต่างๆ
3. ช่วงร่วมสมัยที่ปรากฏผลงานในรูปแบบของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

แผนภูมิที่ 2 สรุปช่วงเวลาศิลปกรรมภาคใต้ยุคก่อนประวัติศาสตร์

แผนภูมิที่ 3 สรุปช่วงเวลาศิลปกรรมภาคใต้อยุคประวัติศาสตร์

ตารางที่ 1 สรุปรูปแบบศิลปกรรมภาคใต้

ศิลปกรรมก่อนประวัติศาสตร์		
จิตรกรรมผนังถ้ำ	รูปแบบ	แนวความคิดในการสร้างงาน
	<p>- เส้นที่ใช้จะมีลักษณะตัดทอน จากรูปทรงธรรมชาติ มีทั้งภาพ ใช้สีทึบ ลงสีแบบแบนๆ ไม่มี มิติและแบบมีเฉพาะเส้นรอบ นอก</p>	<p>- แสดงถึงลักษณะการใช้ชีวิต ประจำวัน เช่น การล่าสัตว์, การ ประกอบพิธีกรรมบางอย่าง บาง ครั้งเป็นการแสดงออกส่วนบุคคล</p>
ศิลปกรรมสมัยประวัติศาสตร์		
ช่วงเวลาที่ได้รับอิทธิพล ทางศิลปะ	รูปแบบ	แนวความคิดในการสร้างงาน
<p>- ช่วง พ.ศ. 11 –16 ได้รับ อิทธิพลจากศิลปะทวารวดี</p> 	<p>- โดยมากศิลปกรรมจะพระพุทธรูปหรือรูปเคารพ ลักษณะพระ- พักตร์ค่อนข้างกลม พระเนตรอูม พระขนงต่อกันเป็นรูปปีกกา มี ทั้งแบบดินเผา และสำริด</p>	<p>- เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เป็นที่ยึด เหนี่ยวจิตใจ และแสดงถึงการ ยอมรับนับถือในพระพุทธศาสนา</p>
<p>- ช่วง พ.ศ. 13 –18 ได้รับ อิทธิพลจากศิลปะศรีวิชัย</p> 	<p>- มักสร้างรูปเคารพเป็นรูปเทพ เจ้าต่างๆตามความเคารพ และมี ลักษณะสำคัญของเทพเจ้า คือ มี 4 พระหัตถ์ แต่ละพระหัตถ์ จะถือของวิเศษ พระพักตร์กลม มักมีการสวมกระบังหน้า</p>	<p>- สร้างขึ้นเพื่อเป็นการเคารพบูชา ต่อเทพเจ้า</p>
<p>- ช่วง พ.ศ. 17 –23 ได้รับ อิทธิพลจากศิลปะลังกา</p> 	<p>- รูปเคารพมักเป็นเทพเจ้า 4 พระหัตถ์ ในพระหัตถ์มักถือสิ่ง ของที่เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่ง ต่างๆ</p>	<p>- แสดงถึงอิทธิพลความเชื่อของ ศาสนาพราหมณ์</p>

ตารางที่ 1 สรุปรูปแบบศิลปกรรมภาคใต้

ศิลปกรรมสมัยประวัติศาสตร์		
ช่วงเวลาที่ได้รับอิทธิพลทางศิลปะ	รูปแบบ	แนวความคิดในการสร้างงาน
<p>- ช่วง พ.ศ. 19 –24 ได้รับอิทธิพลจากศิลปะอยุธยา</p> 	<p>- ลวดลายต่างๆ โดยมากจะแฝงอยู่ในสิ่งประดับตกแต่งจากรูปเคารพต่างๆ ซึ่งลวดลายโดยรวมจะคล้ายลายไทยสมัยนี้ แต่ต่างกันตรงที่ลวดลายจะมีลักษณะที่โค้งมนกว่า ไม่เรียวกแหลมเหมือนลายไทยทั่วไป</p>	<p>- สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองทางด้านความเชื่อ ความศรัทธา การหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของมนุษย์ เพราะใหญ่ลักษณะของศิลปกรรมจะเป็นศิลปะเกี่ยวกับศาสนาทั้งสิ้น</p>
ศิลปกรรมร่วมสมัย		
ลักษณะของศิลปกรรม	รูปแบบ	แนวความคิดในการสร้างงาน
<p>สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน</p> <p>- จิตรกรรมพื้นบ้าน</p> 	<p>- ทั้งสถาปัตยกรรมพื้นบ้าน, จิตรกรรมพื้นบ้าน และหัตถกรรมพื้นบ้านนั้น ลักษณะลวดลายจะมีทั้งแบบเรขาคณิตหรือเอาเรขาคณิตมาดัดแปลงผสมผสานกันจนเป็นลวดลายใหม่ และลวดลายที่เลียนแบบธรรมชาติ หากเลียนแบบจากธรรมชาติก็สามารถทำได้อ่อนช้อยสวยงาม</p>	<p>แสดงให้เห็นถึงความเป็นช่างฝีมือ สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อความสุนทรีย์ และเพื่อรับใช้พระศาสนา</p>

ตารางที่ 1 สรุปรูปแบบศิลปกรรมภาคใต้ (ต่อ)

ศิลปกรรมร่วมสมัย		
ลักษณะของศิลปกรรม	รูปแบบ	แนวความคิดในการสร้างงาน
<p>- หัตถกรรมพื้นบ้าน</p> 	<p>- หากเป็นงานจักสาน การออกแบบลวดลายนั้นจะอาจถูกจำกัด</p> <p>จากตัววัสดุและวิธีการสร้างไปบ้าง แต่ก็จะมีการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในด้านรูปร่างรูปทรงแทน</p>	<p>- สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน</p>

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4.2 ผลสรุปการวิเคราะห์การใช้สีในศิลปกรรมภาคใต้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์การใช้สีในศิลปกรรมภาคใต้

ศิลปกรรมสมัยต่างๆ	รูปแบบศิลปกรรม	ลักษณะการใช้สี	ตัวอย่างสีที่ใช้
- ศิลปกรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์	จิตรกรรมบนผนังถ้ำ	สีที่ใช้จะมาจากธรรมชาติ เช่น จากดินสีต่างๆ,แร่ธาตุสีต่างๆ	
- ศิลปกรรมสมัยประวัติศาสตร์	โบราณวัตถุและรูปเคารพต่างๆ	สีที่ปรากฏโดยมากจะเป็นสีธรรมชาติของวัตถุดิบของสิ่งนั้นๆ	
- ศิลปกรรมร่วมสมัย	ผ้ายกนคร	สีที่ใช้จะค่อนข้างหลากหลาย และจะเป็นสีตามเส้นด้ายที่ทอ	

ตารางที่ 2 วิเคราะห์การใช้สีในศิลปกรรมภาคใต้ (ต่อ)

ศิลปกรรมสมัยต่างๆ	รูปแบบศิลปกรรม	ลักษณะการใช้สี	ตัวอย่างสีที่ใช้
- ศิลปกรรมร่วมสมัย	ชุดเครื่องแต่งกายมโนราห์	สีโดยรวมจะเป็นสีของลูกปัดที่นำมาร้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสีสดๆของแม่สี จึงมีสีหลักๆอยู่เพียงไม่กี่สี	
			
- ศิลปกรรมร่วมสมัย	ผ้าบาติก	เป็นสีเคมีที่ใช้สำหรับงานบาติกโดยเฉพาะ สีสันมีทั้งแบบสดใสและอ่อนหวาน แต่โดยทั่วไปแล้วคนส่วนใหญ่มักรู้จักผ้าบาติกแบบสีสันสดใสมากกว่า	
			

ตารางที่ 2 วิเคราะห์การใช้สีในศิลปกรรมภาคใต้ (ต่อ)

ศิลปกรรมสมัยต่างๆ	รูปแบบศิลปกรรม	ลักษณะการใช้สี	ตัวอย่างสีที่ใช้
- ศิลปกรรมร่วมสมัย	หนังตะลุง	ใช้สีข้อมผ้าผสมเหล้าขาว ระบายลงบนแผ่นหนังเป็นเทคนิคเพื่อให้สีซึมเข้าเนื้อสีที่ใช้โดยมากจะใช้สีแม่สีเป็นสีหลักสีจึงสดและดูจัดจ้าน	
			

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4.3 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกทั่วไป

การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกนั้น จะศึกษาในด้าน โครงสร้าง รูปทรง วัสดุที่ใช้ และการออกแบบกราฟิก ซึ่งประกอบด้วย การใช้สี การใช้ตัวอักษร การจัดวางองค์ประกอบ และความเป็นสากล,ราคาขาย ตลอดจนบทบาทสรุปภาพรวมของงานออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้น ๆ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ขนมข้าวแต๋น ของจังหวัดลำปาง

บรรจุภัณฑ์ขนมข้าวแต๋น ของจังหวัดลำปาง		
		
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง / วัสดุ	-ใช้กระดาษแข็งสีน้ำตาลขึ้นรูปโดยเจาะหน้าต่างให้เห็นผลิตภัณฑ์ที่บรรจุอยู่ในถุงพลาสติกใสอีกชั้นข้างใน	-ขนาดหรือมิติทุกด้านของกล่องมีสัดส่วนที่ลงตัวสวยงาม ปากบรรจุภัณฑ์มีการพับแล้วนำเชือกป่านมาผูกไว้แน่นแล้วให้ความรู้สึกเป็นพื้นบ้าน
การใช้สี	-ลายกราฟิกที่พิมพ์ลงบนกระดาษสีน้ำตาลนั้นใช้สีน้ำตาลเพียงสีเดียวแต่หลายโทนสามารถลดต้นทุนในการพิมพ์ได้เป็นอย่างมาก	-สีของลายกราฟิกเข้ากับสีของกระดาษได้ดี และเป็นโทนเดียวกันกับสีของขนม โดยรวมดูแล้วมีความกลมกลืนกันดี

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ขนมข้าวแต๋น ของจังหวัดลำปาง (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้ภาพประกอบ	-เป็นภาพสถานที่ท่องเที่ยวและศิลปวัตถุที่สำคัญของประเทศไทยและของภาคเหนือเพราะข้าวแต๋นจะเป็นผลิตในภาคเหนือ	-นอกจากจะนำเสนอความเป็นไทยแล้วยัง นำเสนอแบบเจาะไปยังภาคเหนือด้วย แต่ภาพบางจุดอาจดูรกตาไปบ้าง
การใช้ตัวอักษร	-ใช้ตัวอักษรแบบทั่วไป ไม่ได้มีการประดิษฐ์อะไรเป็นพิเศษแต่มีการยืดให้ยาวขึ้นเพื่อความเด่นชัด	-มีความเรียบง่ายดี เข้ากันได้ดีกับตัวสินค้า แต่ข้อมูลค่อนข้างเยอะและใช้ตัวอักษรขนาดเล็กจึงทำให้จู้จี้จกจกอ่าน
การจัดวางองค์ประกอบ	-จัดวางข้อมูลต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่าทุกหน้าและค่อนข้างลงตัว	-บางจุดก็ดูแน่น และรกไปบ้าง
ความเป็นสากล	-มีการใช้ภาษาอังกฤษที่ข้อความที่เป็นหัวข้อหลักๆ	-น่าจะมีการแปลส่วนที่เป็นเรื่องราวภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษด้วย
ราคาขาย	35 บาท	-เหมาะสมดีไม่แพงและถูกจนเกินไป
สรุป	-ดูแล้วเรียบร้อยสวยงามน่าซื้อหา	-ภาพลักษณ์โดยรวมดูเหมาะสมสวยงามดี

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ขนมลาแปรรูป ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรจุภัณฑ์ขนมลาแปรรูป ของจังหวัดนครศรีธรรมราช		
		
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง/รูปทรง/วัสดุ	- เป็นกระดาษเทาขาวขึ้นรูปเป็นกล่องแบน เจาะหน้าต่างด้านหน้าเพื่อให้เห็นตัวขนม	- ขนาดของกล่องดูพอเหมาะกับขนม แต่การเจาะหน้าต่างมีรูปแบบที่ไม่น่าสนใจ
การใช้สี	- ใช้สีโทนน้ำตาลเพียงสีเดียว	- ใช้สีโทนน้ำตาลพิมพ์ลงบนกระดาษสีขาวทำให้ดูจืดและแห้งแล้ง
การใช้ภาพประกอบ	- ด้านหน้าของกล่องมีความพยายามนำลวดลายของผ้าถุงมาใช้ในการออกแบบเพื่อให้ดูเป็นผลิตภัณฑ์จากภาคใต้ส่วนด้านหลังมีการนำรูปวัดพระมหาธาตุมาใช้เพื่อนำเสนอว่ามาจากนครศรีธรรมราช	- ลวดลายของผ้าถุงด้านหน้ายังคงดูหายไป
การใช้ตัวอักษร	- ชื่อขนมลาใช้เป็นภาษาอังกฤษซึ่งรูปแบบอักษรที่ดูแข็งเกินไปไม่เหมาะกับขนม	- ใช้รูปแบบตัวอักษรไม่ค่อยเหมาะสมกับลักษณะผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ขนมลาแปรรูปของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การจัดวางองค์ประกอบ	-ลายผ้าถุงด้านหน้ากล่องคู ใหญ่และเกะกะ ภาพขนมคู ใหญ่ และตัวอักษรคูใหญ่ และแข็ง	-การจัดวางยังไม่ดี มีจุดเด่นหลายจุด แข่งกันดึงดูดสายตา
ความเป็นสากล	-มีการใช้ชื่อขนมเป็นภาษา อังกฤษตัวใหญ่และโดดเด่น	-มีความพยายามใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ชื่อขนม แต่ควรมีภาษาไทยกำกับด้วย และควรอยู่ด้านบนภาษาอังกฤษ
ราคาขาย	35 บาท	- ถือว่าเหมาะสม
สรุป	-โครงสร้างกล่องคูดีใช้ได้ แต่ ลวดลายกราฟิกยังไม่ส่ง เสริมให้กล่องคูสวยงามขึ้น เท่าที่ควร	-มีความพยายามผสมผสานระหว่าง ความเป็นพื้นถิ่นและความเป็นสากล แต่การออกแบบยังไม่ลงตัว ดูขัดแย้ง และไม่น่าสนใจเท่าที่ควร

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ทุเรียนกวน ของจังหวัดนครศรีธรรมราช
แบบที่ 1

บรรจุภัณฑ์ทุเรียนกวน ของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบบที่ 1		
		
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง / วัสดุ	-มีการนำกาบหมากที่เป็นวัสดุธรรมชาติพื้นถิ่นและเหลือใช้แบบที่เป็นแผ่นบางมาห่อทุเรียนกวนและแบบแผ่นหนามาประดิษฐ์เป็นตะกร้าเพื่อบรรจุทุเรียนกวนที่ห่อด้วยกาบหมากแผ่นบางอีกที่ส่วนมือจับของตะกร้าใช้กาบหมากมาดัดเปียเป็นเส้นและมีการประดับตกแต่งด้วยกาบหมากพับเป็นรูปดอกกุหลาบ	-มีการนำวัสดุพื้นถิ่นมาประดิษฐ์เป็นของใช้พื้นถิ่นคือตะกร้าเพื่อให้ได้อารมณ์ของพื้นถิ่นเท่านั้น ซึ่งในพื้นถิ่นจริงๆนั้นก็ใช้กาบหมากห่อทุเรียนกวนเพียงแต่เมื่อเป็นสินค้าที่ระลึกก็ปรับขนาดลงให้มีขนาดเล็กพอคำ
การใช้สี	-สีโทนน้ำตาลจากธรรมชาติแท้ๆ ส่วนฉลากมีการพิมพ์ตัวอักษรสีน้ำเงินบนกระดาษขาว	-โทนสีน้ำเงินของตัวอักษรไม่ค่อยเข้ากับโทนสีของตัวบรรจุภัณฑ์
การใช้ภาพประกอบ	-มีเพียงตัวอักษรเท่านั้น	-ควรมีภาพประกอบบ้างเล็กน้อยเพื่อความมีชีวิตชีวา

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ทุเรียนกวนของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบบที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้ตัวอักษร	-ใช้ตัวอักษรแบบธรรมดา	-ควรลองใช้วิธีปรับขนาดให้เล็กใหญ่ดู
การจัดวางองค์ประกอบ	-แบบเข้ากึ่งกลาง	-ดูเป็นทางการเกินไป
ความเป็นสากล	-ยังไม่มีอะไรแสดงความเป็นสากล	-อาจมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจำหน่ายภายในประเทศมากกว่า
ราคาขาย	35-60 บาท	-ค่อนข้างแพงเพราะใช้วิธีบรรจุด้วยฝ่มือและแรงคน
สรุป	-มีความลงตัวในเรื่องของวัสดุและรูปทรง แต่ยังคงต้องปรับปรุงเรื่องฉลาก	-ดูเป็นธรรมชาติและมีกลิ่นไอของพื้นถิ่นแท้ๆ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ทุเรียนกวน ของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์ทุเรียนกวน ของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบบที่ 2		
		
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง / วัสดุ	-ทุเรียนกวนห่อด้วย ถาด หมากแล้วนำมาบรรจุรวม กันในเชิงพลาสติก แล้วใส่ ถุงพลาสติกอีก 1 ชั้น เพื่อ กันฝุ่น	-ทุเรียนกวนใส่เชิงคูลงตัวดี แต่ควรมี วิธีการห่อถุงพลาสติกที่เหมาะสมกว่า นี้ เพราะทำให้ตัวแข็งตั้งเอียงไปมา
การใช้สี	-ใช้สีแบบตามวัฒนธรรมชาติ จริงๆ ส่วนฉลากใช้ตัวอักษร สีน้ำเงินพิมพ์ลงบนกระดาษ ขาว	-โทนสีของตัวอักษรยังไม่เข้ากับโทนสี น้ำตาลของตัวบรรจุภัณฑ์
การใช้ภาพประกอบ	-มีผลทุเรียนสีน้ำเงิน 1 ผล เพื่อสื่อว่าข้างในเป็นทุเรียน	-ก็สามารถสื่อสารได้ดีในระดับหนึ่ง
การใช้ตัวอักษร	-แบบธรรมดาทั่วไปและดู เป็นทางการ	-ควรลองจัดวางตัวอักษรในแบบต่างๆ ดูใหม่ หรืออาจใช้ขนาดเล็กลงใหญ่ของ ตัวอักษรมาเป็นลูกเล่นในการออกแบบ
การจัดวางองค์ประกอบ	-แบบสมดุลย์ซ้าย-ขวาไม่เท่า กัน	-ก็ดูลงตัวดีแต่ยังดูธรรมดาไม่โดดเด่น

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ทุเรียนกวน ของจังหวัดนครศรีธรรมราช
แบบที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
ความเป็นสากล	-ยังไม่แสดงออกถึงความเป็นสากล	-อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายภายในประเทศไปก่อน
ราคาขาย	30-50 บาท	-ถือว่าแพงเล็กน้อย
สรุป	-ดูแปลกและแตกต่างดี แต่ต้องปรับปรุงเรื่องฉลากและถุงพลาสติก	-มีความพยายามให้ได้บรรยากาศการเก็บทุเรียนใส่แข็ง ดูเป็นธรรมชาติและรู้สึกเข้าถึงพื้นที่จริงๆ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์กล้วยและพุทราทากวน ของจังหวัดตาก

บรรจุภัณฑ์กล้วยและพุทราทากวน ของจังหวัดตาก

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์

ลักษณะทางกายภาพ

บทวิเคราะห์การออกแบบ

<p>โครงสร้าง / รูปทรง / วัสดุ</p>	<p>-ทั้ง2แบบใช้ใบพืชซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติมาห่อหุ้ม โดยใช้วิธีพับเป็นลักษณะของขนมพื้นบ้านแล้วนำประกอบรวมกันเป็นพวงๆ บางแบบเป็นพวงมาลัยซึ่งเป็นของไทยๆ</p> <p>-มีการทำป้ายฉลากแบบง่ายๆ เพื่อบอกข้อมูลผลิตภัณฑ์ ติดที่บนพวงของบรรจุภัณฑ์</p>	<p>-ดูน่ารักและน่าซื้อ มีการนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ และเมื่อนำมาประกอบกันก็เป็นอะไรไทยๆ</p> <p>-ส่วนฉลากจะดูค่อนข้างขัดกับตัวห่อบรรจุภัณฑ์</p>
<p>การใช้สี</p>	<p>-เป็นสีเขียวและขาวเหลืองซึ่งเป็นสีเดิมของวัสดุ โดยใช้กระดาษสีโทนเดียวกันมาคาดทับ</p>	<p>-เป็นสีต่างๆของเนื้อวัสดุธรรมชาติโดยไม่ต้องพยายามแต่งเติมความเป็นพื้นถิ่น แต่สีของฉลากไม่เป็นโทนเดียวกับตัวห่อ และใช้สีสดเกินไป</p>

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์กล้วยและพุทราทวน ของจังหวัดตาก (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้ภาพประกอบ	-มีเพียงใบไม้เล็ก ๆ 3-4 ใบ	-ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ที่มีขนาดเล็กจึงมีเพียงข้อความบอกข้อมูลของผลิตภัณฑ์ แต่ก็ยังใช้ภาพใบไม้เพื่อให้อารมณ์ว่าเป็นธรรมชาติ
ใช้ตัวอักษร	-เป็นตั้งอักษรแบบธรรมดา ลักษณะค่อนข้างเป็นทางการ	-ดูแล้วเหมือนตราของทางราชการ
การจัดวางองค์ประกอบ	-จัดแบบเข้ากลาง	-ดูแล้วยังธรรมดาไม่โดดเด่น ยังมุ่งเน้นให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์มากกว่า
ความเป็นสากล	-ยังไม่เน้นความเป็นสากล	-ดูยังมุ่งเน้นขายในประเทศมากกว่า
ราคาขาย	-50 บาท	-ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับตัวขนมข้างใน เพราะต้องใช้ฝีมือและแรงคนในการบรรจุหีบห่อ เปรียบเหมือนงานหัตถกรรมชิ้นหนึ่ง
สรุป	-ดูน่ารักแต่แะรับประทานครึ่งข้างยากมาก และต้องระวังมดเจาะ เมื่อเก็บไว้สักระยะจะมีมดและราขึ้น	-โดยรวมดูแปลกและน่ารักน่าซื้อเป็นของฝาก แต่ซื้อแล้วต้องรีบรับประทานมิฉะนั้นอาจขึ้นราได้

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์สับปะรดกวน ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บรรจุภัณฑ์สับปะรดกวน ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์		
		
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- กระดาษแข็งขึ้นรูปเป็นผล สับปะรด ส่วนฝาปิดเปิด ออกแบบเป็นขั้วใบ ก้น กล่องรวบเข้ามา แบบ พยายามเลียนแบบผล สับปะรดจริงๆ	- มีความแปลกและ โครงสร้างของ กล่องมีความลงตัวกับรูปร่างของผล สับปะรด
การใช้สี	- ช่วงตัวกล่องใช้สีส้มจริงๆ ของผลสับปะรด ส่วนบนใช้ สีเขียวไล่ไปเป็นสีเหลือง โดยเลียนแบบสีจริงของใบ สับปะรด ชื่อของสินค้าใช้สี แดงขอบขาวบนพื้นเหลือง	- สีทั้งหมดดูกลมกลืนกันดี

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์สับประรดควน ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้ภาพประกอบ	- นำลวดลายจริงๆ ของ สับประรดมาใช้ทำให้เหมือน สับประรดจริงๆ มากขึ้น	- ทำให้ผู้บริโภคได้รับความรู้สึกว่าได้ สัมผัสกับผลสับประรดจริงๆ
การใช้ตัวอักษร	- ชื่อสินค้ามีการออกแบบตัว อักษร ให้ดูโดดเด่นขึ้น ขนาดกำลังดี แต่รูปแบบดู แข็งไปนิด	- เมื่อดูภาพรวมแล้วก็ลงตัวดี
การจัดวางองค์ประกอบ	- การจัดวางตำแหน่งค่อนข้าง ดีและลงตัว	- ภาพรวมดูแล้วกลมกลืนกันดี
ความเป็นสากล	- คนทั่วไปดูแล้วก็สามารถเข้าใจได้ทันทีว่าเป็นผลิตภัณฑ์ ที่เกี่ยวกับสับประรด	- น่าจะมีข้อมูลส่วนนี้เป็นภาษาอังกฤษ บ้าง
ราคาขาย	60 บาท	- ถือว่าเหมาะสมดี
สรุป	- เค้น สะดุดตา แต่มีข้อเสียที่ กัน ซึ่งฐานวางค่อนข้างแคบ มากทำให้เมื่อโดนกระทบ นิดหน่อยก็จะล้ม และเมื่อ ล้มบ่อยๆ กลองก็จะบิดเบี้ยว ไม่ได้รูปทรง และไม่สามารถตั้งขึ้นได้	- ภาพรวมดูแล้วให้ความรู้สึกเข้าถึงตัว ขนมน ได้อารมณ์ในการรับประทาน

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์หนังสือสูงในรูปแบบต่างๆ

บรรจุภัณฑ์หนังสือสูงในรูปแบบต่างๆ

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- โดยมากจะนำเอาตัวผลิตภัณฑ์ใส่ในถุงพลาสติกใสขนาดใหญ่พอๆกันแล้วพับมุมเข้าตามรูปร่างของผลิตภัณฑ์แล้วใช้สก็อตเทปติดเพื่อเป็นการล็อกไว้	- มองเห็นผลิตภัณฑ์ด้านในชัดเจนแต่ไม่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และอาจยังทำให้สินค้าที่มีคุณค่าดูด้อยลงราคาลงไป
การใช้สี	- ไม่มีสีใดๆ	- ไม่มีสีใดๆ
การใช้ภาพประกอบ	- ไม่มีภาพประกอบใดๆ	- ไม่มีภาพประกอบใดๆ
การใช้ตัวอักษร	- ไม่มีตัวอักษรใดๆ นอกจากป้ายขอราคาสินค้า	- ไม่มีตัวอักษรใดๆ
การจัดวางองค์ประกอบ	- ไม่มีการจัดวางองค์ประกอบใดๆ	- ไม่มีการจัดวางองค์ประกอบใดๆ

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์รูปแบบตัวอย่างบรรจุภัณฑ์หนึ่งตะลุงในรูปแบบต่างๆ (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
ความเป็นสากล	-ก็อาจจะกล่าวได้ว่าการใช้ถุงพลาสติกห่อของคือความเป็นสากลทั่วไป	-ไม่มีการแสดงออกถึงความเป็นสากล
ราคาขาย	-ตามแต่รูปแบบของตัวสินค้า	-ไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้
สรุป	-ถุงพลาสติกหากตั้งไว้นานๆ มีการทับซ้อนกันบ่อยๆก็จะเกิดการยับ และเมื่อฝุ่นเกาะก็จะไปเกาะตามรอยยับทำให้ดูความสะอาดได้ยากทำให้ดูไม่สะอาดและไม่น่าสัมผัส	-ถ้าซื้อเป็นของที่ระลึกแล้วแกะบรรจุภัณฑ์ออกอาจทำให้ตัวผลิตภัณฑ์ดูดีขึ้นมากกว่ามีบรรจุภัณฑ์

4.4 การศึกษาและวิเคราะห์ตัวสินค้าที่ระลึก และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิม พร้อมเสนอแนวทางในการออกแบบเพื่อพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกนั้นๆ

ในส่วนของตัวสินค้าที่ระลึกจะศึกษาถึงลักษณะของผลิตภัณฑ์ กลุ่มลูกค้า ช่องทางในการจัดจำหน่าย และในส่วนของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิม จะศึกษาในด้านโครงสร้าง รูปทรง วัสดุที่ใช้และการออกแบบกราฟิก ซึ่งประกอบด้วย การใช้สี การใช้ตัวอักษร การจัดวางองค์ประกอบและความเป็นสากล ราคาขาย ราคาต้นทุนผลิตภัณฑ์ ราคาต้นทุนบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนบทบาทสรุปภาพรวมและเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้น

ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่จะทำการออกแบบเพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ในครั้งนี้มีทั้งหมด 10 ชนิด ได้แก่

1. ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ
2. ผ้ายกนคร
3. ผ้าบาติก
4. พวงกุญแจหนึ่งตะลุง
5. ตัวหนึ่งตะลุงสำหรับเซด
6. กำไลถมเงิน
7. กระเป๋าตางค์ย่านลิเภา
8. กระจุกมะละมพร้าว

9. ขนมหากกรอบรั้งนก

10. เสื่อกระจูด

ซึ่งได้ผลการศึกษาและวิเคราะห์ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 10 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของ ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

1. บรรจุภัณฑ์ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ของ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์

- เนื่องจากจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีพืชพื้นบ้านที่หลากหลาย ชาวบ้านจึงได้นำพืชพื้นบ้านเหล่านั้นมาคิดสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมา

ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติเป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่งเริ่มต้นอย่างจริงจังเมื่อไม่กี่ปีมานี้ และได้รับการส่งเสริมมาตลอด มีการผลิตขึ้นมาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งผ้าชิ้นและตัดเป็นเสื้อผ้า, กระเป๋า, เครื่องใช้ต่างๆ โคมี่ที่ได้จากธรรมชาตินั้น มีทั้งใบขนุน, ใบมังคุด และใบไม้, เปลือกไม้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น นคร ซึ่งผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่ตัดเย็บเป็นกางเกงเต หรือกระโปรงที่เป็นผ้าชิ้นนำมาพันรอบเอว นั้นจะค่อนข้างเป็นที่นิยมของลูกค้า เพราะสามารถปรับขนาดได้อย่างอิสระตามสัดส่วนของผู้สวมใส่

กลุ่มลูกค้า	ช่องทางในการจัดจำหน่าย
- ชาย-หญิง อายุ 20 - 45 ปี	- ณ สถานที่ผลิต - ร้านจำหน่ายของที่ระลึก - งานแสดงสินค้า OTOP -

ตารางที่ 10 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของ ผ้ามัดข้อมสี่ธรรมชาติ
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- ถุงพลาสติกใสขนาด 25 x 30 ซม. มีฉลากเล็กๆ ขนาด 5 x 11 ซม. ทำจากกระดาษแข็งพิมพ์รายละเอียดของผลิตภัณฑ์และที่อยู่ผู้ผลิตเล็กน้อย	- มีเพียงถุงพลาสติกใสและป้ายบอกข้อมูลสินค้าเล็กน้อยเท่านั้น และถุงพลาสติกจะยับและเปื้อนฝุ่นอย่างมาก
การใช้สี	- มีการพิมพ์ข้อมูลเป็นตัวอักษรสีดำลงบนกระดาษสีชมพู ซึ่งเป็น สี เดิม ของ กระดาษ	- โดยรวมมีเพียงสีชมพูกับสีดำ ซึ่งยังไม่สื่อถึงความเป็นธรรมชาติเท่าที่ควร
การใช้ภาพประกอบ	- ไม่มีภาพประกอบใดๆ	
การใช้ตัวอักษร	- ใช้ตัวอักษรพอมสูง	- ตัวอักษรพอมสูงและพิมพ์ชิดกันมากค่อนข้างอ่านยาก
การจัดวางองค์ประกอบ	- พิมพ์ตัวอักษรแบบชิดหน้า	-
ความเป็นสากล	- ยังไม่แสดงออกถึงความเป็นสากล	-
ราคาขาย	250 – 300 บาท	- เหมาะสมดี
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์		
<p>- ผ้ามัดข้อมสี่ธรรมชาติมีจุดเด่นด้วยความเป็นธรรมชาติ และความเป็นพื้นบ้านอย่างแท้จริง แต่ละสีที่ได้จากการย้อม มาจากวัตถุดิบในธรรมชาติที่ต่างกัน จึงสามารถดึงเอาวัตถุดิบพื้นบ้านเหล่านี้ มาสอดคล้องในการออกแบบลวดลายได้</p>		

ตารางที่ 11 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของผ้ายกนคร

2. บรรจุภัณฑ์ผ้ายกนคร

ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์

- ผ้ายกเมืองนครมีหลายสี หลายลวดลาย ทั้งลายราชวัตร ลายพริกไทย ลายพิกุล ฯ ส่วนใหญ่ภายใน 1 ผืนจะมีลายด้านหน้าและด้านหลังไม่เหมือนกัน สามารถเลือกได้ว่าจะใช้ลายไหนตัดเย็บเป็นชุด และจากการสอบถามจากร้านค้า ทราบว่า ลายดอกพิกุลเป็นลายที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ซึ่งลายดอกพิกุลนี้ถ้าพลิกผ้าอีกด้านก็จะเป็นลายข้าวหลามตัด สามารถเลือกใช้ลายไหนก็ได้ ผ้ายกนครจะขายเป็นเมตร ๆ ละ 200-250 บาท ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลาย โดยขายตามขนาดที่ลูกค้าต้องการ โดยทั่วไปจะขายชิ้นละประมาณ 2-4 เมตร ซึ่งมีขนาดหน้ากว้าง 60 ซม. แล้วพับทบจนมีขนาดประมาณ 21x30.5 ซม. หน้า 3-4 ซม.

กลุ่มลูกค้า

- ผู้หญิงวัยทำงาน อายุประมาณ 25-60 ปี

ช่องทางในการจัดจำหน่าย

- ร้านจำหน่ายของที่ระลึกทั่วไป
- งานแสดงสินค้า OTOP
- สถานที่ผลิต

ตารางที่ 11 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของผ้ายกนคร (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- ถุงพลาสติกแก้ว ขนาด 26x35 ซม. พับขอบพอดีตัว ผ้าแล้วติดสก็อตเทป ในถุง จะใส่ฉลากที่มีลักษณะใบปลิว ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง โดย	- ถุงแก้วใสจะไม่มีพิมพ์สกรีนใดๆ เพราะตั้งใจจะโชว์เนื้อผ้า แต่จะใส่ใบปลิวไปในถุงแทน ซึ่งใบปลิวนี้จะใช้ลวดลายของผ้ายกนครที่ทอด้วยกีโบราณ
การใช้สี	- ด้านหน้าในฉลากจะมีข้อความเกี่ยวกับความเป็นมาของผ้ายกเมืองนคร ใช้ลวดลายของผ้ายกมาเป็นภาพประกอบ ใช้สีส้มน้ำตาลเพียงสีเดียว	- ใช้สีน้ำตาลเข้มเป็นกรอบรอบนอก แต่โทนสีโดยรวมดูแล้วเข้ากับตัวผลิตภัณฑ์
การใช้ภาพประกอบ	- ใบปลิวแผ่นนี้ใช้ทางอวนสานซึ่งเป็นงานจักสานพื้นบ้านภาคใต้มาเป็นลวดลายของพื้น	- ใช้สีน้ำตาลเข้มอมส้มเป็นโทนสีโดยรวม
การใช้ตัวอักษร	- พิมพ์ข้อความด้วยตัวอักษรแบบธรรมคาดูเรียบร้อย มีเนื้อหาบอกเล่าความเป็นมาและความสำคัญตั้งแต่อดีตของผ้ายกนคร ซึ่งเนื้อหาที่ใช้มีการส่งเสริมภาพลักษณ์ของผ้ายกได้ดี ส่วนด้านล่างของใบปลิว จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับร้านจำหน่าย แต่ไม่ได้บอกแหล่งผลิตจริงๆ	- ในการพิมพ์ใช้สีส้มน้ำตาลเพียงสีเดียว ส่วนใบปลิวอีกด้านจะพิมพ์สีสี เพราะอาจต้องการให้เห็นภาพประกอบที่เป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านต่างๆ ใน จ.นครศรีฯ อย่างชัดเจน

ตารางที่ 11 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของผ้ายกนคร (ต่อ)

การจัดวางองค์ประกอบ	- โดยรวมเป็นการจัดแบบเข้า กึ่งกลาง	- คู่มือเอกภาพพอสมควร
ความเป็นสากล	- ส่วนข้อมูลประกอบอื่นๆ จะพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษเพื่อ ให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าชาวต่าง ประเทศ	- เข้าถึงกลุ่มลูกค้าชาวต่างประเทศ
ราคาขาย	- ผ้ายกนครยาว 2 เมตร ราคา 400 บาท	- เป็นราคามาตรฐานของสินค้าชนิดนี้
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์		
<p>- การใส่ถุงแก้วเพียงอย่างเดียวอาจเกิดการยับได้ในระหว่างเดินทาง ซึ่งถุงแก้วยามเมื่อเรียบก็ จะเรียบสวย แต่เมื่อยับก็จะปรากฏร่องรอยที่ชัดเจนมาก อาจทำให้ผลิตภัณฑ์ดูคุดย่นค่าลงไปเมื่อถึง ปลายทาง จึงน่าจะมีบรรจุภัณฑ์ที่คงสภาพและต้องแสดงให้เห็นผลิตภัณฑ์ภายใน สร้างภาพลักษณ์ที่ดู มีค่ามีราคา กราฟิคนบรรจุภัณฑ์อาจดึงมาจากลวดลายในศิลปกรรมต่างๆของภาคใต้ แต่ต้องดูให้ เหมาะสมว่าไม่แย่งจุดสนใจคือตัวผลิตภัณฑ์มากนัก แต่เป็นการส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ดูดีขึ้น ส่วนข้อ ความอาจใช้เนื้อหาเดิมก็ได้ หรืออาจนำมาดัดแปลงอีกเล็กน้อยให้ดีขึ้น</p>		

ตารางที่ 12 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของผ้าบาติก
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. บรรจุภัณฑ์ผ้าบาติก ของ จังหวัดนครศรีธรรมราช		
		
ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์		
<p>ผ้าบาติกเป็นผ้าที่สามารถสร้างสรรค์ได้หลากหลาย ทั้งสี สันสดใส อ่อนหวาน หรือสีสีตุภาพ หากเป็นผ้าไหมบาติก โดยมากจะใช้สีอ่อนหวาน แต่ถ้าเป็นผ้ามีสลิททั่วไป จะเป็นสีค่อนข้างสดใส ส่วนของลวดลาย มีทั้งดอกไม้และได้ทอทะเลๆ มีจำหน่ายทั้งที่เป็นผ้าชิ้นและเสื้อ กางเกง ผ้าถุงผ้า เช็ดหน้า ฯ ผ้าบาติกที่เป็นผ้าชิ้นจะมีขนาดหน้ากว้าง 45 ซม. ยาว 4 เมตร เมื่อพับแล้วเหลือขนาด ประมาณ 19x24 ซม.</p>		
กลุ่มลูกค้า	ช่องทางในการจัดจำหน่าย	
- ผู้หญิงวัยทำงาน อายุประมาณ 25-50 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ร้านจำหน่ายของที่ระลึกทั่วไป - งานแสดงสินค้า OTOP - สถานที่ผลิต 	
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	<ul style="list-style-type: none"> - ถุงพลาสติกหุ้มเนื้อสีขาว ขนาด 33 x 48.5 สีขาว พิมพ์ลายด้านเดียว เป็นรูปผลิตภัณฑ์พื้นบ้านต่างๆ จากทุกภาคของประเภท มีข้อความบอกสถานที่จำหน่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นถุงพลาสติกที่มีจำหน่ายตามท้องตลาดแล้วนำมาพิมพ์สกรีนลงไป มีลักษณะแบบกลางๆ ใช้ใส่สินค้าทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงจึงยังไม่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของสินค้าใดสินค้าหนึ่ง

ตารางที่ 12 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของผ้าบาติก
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้สี	- มีการใช้สีเหลืองเป็นส่วนใหญ่เป็นสีพื้น แซมด้วยส้มน้ำตาล ดำตามลำดับ	- มีความพยายามใช้สีโทนธรรมชาติ แต่มีการใช้สีเหลืองที่สดเกินไป จึงทำให้ดูสัจจัดและแรงเกินไป
การใช้ภาพประกอบ	- มีการพิมพ์สกรีนเป็นรูปรวมผลิตภัณฑ์พื้นบ้านหลายภาครวมกัน ไม่เจาะจงว่าเป็นผลิตภัณฑ์ใด	- น่าจะเน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ของทางภาคใต้เพื่อให้ดูมีแล้วมีความเฉพาะตัวมากขึ้น
การใช้ตัวอักษร	- ใช้ตัวอักษรแบบธรรมดา	- มีการเล่นเงาใต้ตัวอักษรเพื่อให้ดูเด่นขึ้นมา
การจัดวางองค์ประกอบ	- โดยรวมมีการจัดแบบเข้ากึ่งกลาง	- โดยภาพรวมดูมีเอกลักษณ์
ความเป็นสากล	- ยังไม่มีความเป็นสากล	- ควรมีข้อความเป็นภาษาอังกฤษบ้าง เพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้นของนักท่องเที่ยวต่างชาติ
ราคาขาย	- ผ้ามัดสลิบบาติก 4 เมตร ราคา 400 บาท	- เป็นราคารมาตรฐานของสินค้าชนิดนี้

การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์

- บรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก ไม่ว่าจะป็นรูปทรงแบบใด ควรจะมีการเจาะช่องเพื่อโชว์ให้เห็นลวดลายของผ้า เพราะสิ่งสำคัญของผ้าบาติกก็คือสีสันทันและลวดลาย และจุดเด่นของความเป็นบาติกก็คือลวดลายและร่องรอยของเส้นเทียน ในการออกแบบลวดลายจึงอาจมีการนำเอาเอกลักษณ์ในส่วนนี้ของบาติกมาใช้ก็ได้

ตารางที่ 13 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของพวงกุญแจหนังตะลุงของจังหวัดนครศรีธรรมราช

4. บรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุงของจังหวัดนครศรีธรรมราช		
		
<p>ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์</p> <p>หนังตะลุงเป็นอีกผลิตภัณฑ์หนึ่งที่มีถิ่นเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของภาคใต้ เดิมทีเดิยวนั้นหนังตะลุงมีเฉพาะแบบเชิด ต่อมาได้คิดแปลงผลิตเป็นพวงกุญแจเพื่อผู้มาเยี่ยมชมซื้อหาไปเป็นของฝากหรือของที่ระลึก ลักษณะจะเป็นหนังตะลุงตัวเล็กๆ ขนาดประมาณ 2.5 x 3.5 ซม. และมีหลายตัวละคร ทั้งตัวพระ ตัวนาง ถ้ายี่และตัวตลก ซึ่งหากเป็นตัวตลกนั้นตัวหนังจะมีสีดำ ลักษณะบรรจุภัณฑ์บางแบบก็ใส่ถุงพลาสติกพับมุมแล้วติดสก็อตเทปเพียงอย่างเดียว ราคาขาย 5 บาท บางแบบก็นำมาบรรจุถุงพลาสติกใสนำฉลากที่มีข้อความเล่าเรื่องราวความเป็นมาของหนังตะลุงใส่ในถุงแล้วปิดปากถุงด้วยฉลากอีกครั้งหนึ่ง</p>		
<p>กลุ่มลูกค้า</p> <p>- นักท่องเที่ยวทุกเพศ ตั้งแต่วัยรุ่น วัยทำงาน และผู้สูงวัย</p>		<p>ช่องทางในการจัดจำหน่าย</p> <p>- ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกทั่วไป - งานจำหน่ายสินค้าOTOP</p>
<p>องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์</p> <p>โครงสร้าง / รูปทรง / วัสดุ</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพ</p> <p>- ฉลากปิดปากถุงจะใช้กระดาษรีไซเคิลสีน้ำตาลพับครึ่งและมีการค้ำทับเป็นมุมตรงกลาง ซึ่งเป็นส่วนที่จัดวางตราสัญลักษณ์ลงไป ภายในถุงมีฉลาก บอกข้อมูลผลิตภัณฑ์อีก 1 แผ่น</p>	<p>บทวิเคราะห์การออกแบบ</p> <p>- ใช้ต้นทุนต่ำมากแต่สามารถเพิ่มราคาจาก 5 บาทได้ถึง 20 บาท มีการออกแบบที่เรียบง่ายแต่ก็ค่อนข้างดูดี ส่วนขนาดของบรรจุภัณฑ์ใหญ่เกินไปเมื่อใส่ตัวหนังลงไปจึงดูหลวม</p>

ตารางที่ 13 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของพวงกุญแจหนังตะลุง
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้สี	-ใช้สีโทนน้ำตาลที่ฉลากปิดปากถุง แต่ฉลากภายในถุงใช้สีน้ำเงินพิมพ์ลงบนกระดาษขาว	-ใช้สีโทนน้ำตาลซึ่งก็เป็นโทนเดียวกับสีของตัวหนัง ก็สวยงามดีแต่ยังไม่มีความแตกต่างและโดดเด่น
การใช้ภาพประกอบ	-ฉลากปากถุงนำลายผ้ายกนครมาใช้ ส่วนฉลากในถุงนำรูปตัวหนังตะลุงต่างๆ มาใช้	-มีการพยายามนำลายผ้ายกนครซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดมาใช้
การใช้ตัวอักษร	-ฉลากปากถุงมีเพียงสัญลักษณ์ของร้านซึ่งใช้ตัวอักษรประดิษฐ์ ส่วนฉลากในถุงนั้นใช้ตัวอักษรธรรมดาแต่ข้อความที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษ	-เหมาะสมดี
การจัดวางองค์ประกอบ	-ฉลากปากถุงมีการจัดวางแบบเข้ากึ่งกลาง ส่วนฉลากในถุงนั้นจัดวางแบบสมดุลซ้ายขวาไม่เท่ากัน	-เหมาะสมดี
ความเป็นสากล	-ใช้ภาษาอังกฤษบอกเล่าเรื่องราว และข้อมูลของตัวหนังตะลุง	-น่าจะมีข้อความภาษาไทย สำหรับลูกค้าชาวไทยด้วย กลุ่มผู้ซื้อจะได้กว้างขึ้น
ราคาขาย	5 – 20 บาท	- แบบ 20 บาท ถือว่าค่อนข้างแพง

การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์

- ภาพประกอบหรือลวดลายบนบรรจุภัณฑ์น่าจะมีลักษณะที่ส่งเสริมให้รู้สึกถึงบรรยากาศของการเล่นหนังบ้าง เพราะจะได้มีความรู้สึกว่าได้สัมผัสหรือเข้าถึงความเป็นหนังตะลุง และในส่วนของข้อความเกี่ยวกับหนังตะลุงนั้นน่าจะใช้ข้อความที่เป็นภาษาไทยลงไปด้วย เพราะลูกค้าไม่ได้มีเฉพาะชาวต่างชาติเพียงกลุ่มเดียว และน่าจะมีการบอกแหล่งผลิตให้แคบลงไปอีก เช่น บอกสถานที่ที่เป็นจังหวัดที่ผลิตลงไปด้วย ส่วนรูปแบบ(Form)ของตัวบรรจุภัณฑ์อาจจะนำเทคนิคในการออกแบบให้เป็นรูมาใช้ประยุกต์ในการออกแบบบ้างก็ได้

ตารางที่ 14 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของหนังตะลุงสำหรับเชิด
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

5. บรรจุภัณฑ์หนังตะลุงสำหรับเชิด ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์

ตัวหนังตะลุงนั้นมีทั้งแบบสำหรับโชว์โดยนำไปใส่กรอบติดฝาผนังและสำหรับเชิด ซึ่งจากการสอบถามร้านค้า ทราบว่าตัวหนังตะลุงแบบเชิดนั้นลูกค้าจะนิยมซื้อมากที่สุด จากการวิเคราะห์แล้วน่าจะเป็นเพราะขนาดของตัวหนังชนิดนี้ไม่ใหญ่เกินไปนัก และแสดงถึงความเป็นหนังตะลุงได้มากที่สุดคือไว้สำหรับเชิด และราคาไม่แพง สามารถตัดสินใจซื้อได้ง่าย

ตัวหนังตะลุงแบบเชิดทำจากหนังวัวฟอก แล้วนำมาตอกเป็นลวดลาย ใช้ไม้ไผ่เหลา เสียบตรงกลางไว้สำหรับถือเวลาเชิด ขนาดของตัวหนังโดยประมาณ 11 x 24 ซม. ความยาวทั้งหมดรวมไม้ไผ่ 41 ซม.

กลุ่มลูกค้า	ช่องทางในการจัดจำหน่าย
<ul style="list-style-type: none"> - นักท่องเที่ยวหญิงชาย ตั้งแต่วัยทำงานถึงผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และตามแหล่งท่องเที่ยว - งานแสดงสินค้า OTOP

ตารางที่ 14 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของหนังสือสำหรับเชิด
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง/ รูปทรง	- บรรจุภัณฑ์ใช้วัสดุคือถุงพลาสติกใสแบบธรรมดา ขนาด 15x28 ซม. พับตามรูปผลิตภัณฑ์เพื่อล็อกไม่ให้เคลื่อนแล้วติดสก็อตเทป ไม่มีฉลากใดๆจึงไม่มีการออกแบบกราฟิก	- เป็นการบรรจุแบบง่าย จุดประสงค์เพื่อป้องกันตัวหนังสือจากฝุ่น แต่น่าจะมีการบอกเล่าข้อมูลความเป็นมาของตัวหนังสือ
การใช้สี	- บรรจุภัณฑ์ของตัวหนังสือชนิดนี้มีเพียงถุงพลาสติกใสแบบธรรมดาเท่านั้น ไม่มีฉลากหรือการพิมพ์สกรีนสีหรือลวดลายลงบนถุงแต่อย่างใด	-
การใช้ภาพประกอบ	ไม่มี	-
การใช้ตัวอักษร	ไม่มี	-
การจัดวางองค์ประกอบ	ไม่มี	-
ความเป็นสากล	ไม่มี	-
ราคาขาย	ตัวละ 50 - 150 บาท	-
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์		
<p>- ตัวหนังสือถือเป็นศิลปหัตถกรรมที่โดดเด่นอย่างมากของภาคใต้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์จึงน่าจะมีรูปแบบที่ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวอย่างมากของหนังสือ ส่วนข้อความประกอบนั้น น่าจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมาของหนังสือด้วย เพื่อให้ผู้ซื้อรู้จักหนังสือดีขึ้น และอาจทำให้เห็นคุณค่าของศิลปะด้านนี้มากขึ้น</p>		

ตารางที่ 15 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของกำไลถมเงิน
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

6. บรรจุภัณฑ์กำไลถมเงิน ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์

- เครื่องถมเมืองนครเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงมานาน มีทั้งแบบที่เป็นเครื่องใช้และเป็นเครื่องประดับ ได้แก่ แหวน ต่างหู สร้อย กำไล ซึ่งกำไลถมเงินนั้นก็มียุคหลายลวดลาย และหลายขนาด ตั้งแต่เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 – 7 ซม.

กลุ่มลูกค้า	ช่องทางในการจัดจำหน่าย	
- ผู้หญิง อายุประมาณ 25 – 40 ปี	- ร้านจำหน่ายของที่ระลึก - งานแสดงสินค้า OTOP	
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- มีการใส่ถุงทั้งหมด 3 ชั้น โดยชั้นแรกเป็นถุงแก้วซึ่งจะใส่กำไลไว้ตลอด และจะแกะถุงออกเมื่อลูกค้าต้องการลอง เมื่อลูกค้าตกลงซื้อก็จะใส่ถุงผ้าติดแป๊กเป็นชั้นที่ 2 แล้วนำไปใส่ในถุงพลาสติกเจาะหูหิ้วอีกเป็นชั้นที่ 3 เพื่อสะดวกในการหอบหิ้ว	- มีความสะดวกในการบรรจุ แต่ขาดข้อมูลบ่งบอกเกี่ยวกับสินค้า

ตารางที่ 15 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของกำไลถมเงิน
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้สี	- ถูงผ้าที่เย็บสำเร็จรูปเหมือน ถูงตามร้านทองทั่วไปจะมีสี ต่างๆ เช่น แดง เหลือง ฟ้า ชมพู เขียว น้ำเงิน	-
การใช้ภาพประกอบ	- ไม่มีการพิมพ์สกรีนใดๆลง บนถูงทั้ง 3 ชั้น จึงไม่ปรากฏ การออกแบบเลขชนิดปีใดๆ	-
การใช้ตัวอักษร	- ไม่มี	-
การจัดวางองค์ประกอบ	- ไม่มี	-
ความเป็นสากล	- ไม่มี	-
ราคาขาย	- ขึ้นอยู่กับตลาดของกำไล และน้ำหนัก ตัวอย่างกำไล ถมเงินในรูปค้ำบน ราคา 1,000 บาท	- เป็นราคามาตรฐานของสินค้าชนิดนี้
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์		
<p>- เครื่องถมจัดเป็นงานประณีตศิลป์ที่งดงามและต้องใช้ช่างที่มีฝีมือในการผลิต การออกแบบจึงน่าจะแสดงให้รู้สึกถึงคุณค่าในงานฝีมือ อาจจะใช้กล่องที่มีการเจาะให้เห็นตัวผลิตภัณฑ์ข้างใน หรือกล่องแบบมีฐานตั้งวางตัวผลิตภัณฑ์แล้วมีพลาสติกใสครอบค้ำบน หรืออาจใช้ถูงผ้าแต่เลือกใช้สีและเนื้อผ้าให้เหมาะสม แต่ที่สำคัญคือทำให้บรรจุภัณฑ์นั้นสามารถมองเห็นตัวผลิตภัณฑ์ค้ำบนได้ การออกแบบตลาดอาจดึงเอาตลาดจากเครื่องถมมาใช้บ้าง และควรบอกแหล่งผลิต, ข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้าที่มีเนื้อหามากกว่าการต้องใช้ฝีมือทางศิลปะในการผลิตชิ้นงาน</p>		

ตารางที่ 16 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของกระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

7. บรรจุภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภาของ จังหวัดนครศรีธรรมราช		
		
ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์		
<p>- กระเป๋าย่านลิเภา นั้นมีคุณสมบัติพิเศษคือ แมลงหรือมอดจะไม่ชอบ จึงมีความทนทานมาก อายุการใช้งานจึงยาวนาน กระเป๋าย่านลิเภา มีหลากหลายขนาด และหลากหลายรูปทรง มีทั้งแบบเป็นกระเป๋าดือ แบบหูกหัว และแบบกระเป๋าสตางค์ใบเล็ก ซึ่งกระเป๋าสตางค์ใบเล็กสามารถซื้อหาเป็นของฝากได้ง่ายกว่า เพราะมีขนาดเล็ก ง่ายต่อการขนย้าย และราคายังย่อมเยาอีกด้วย กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา มีขนาดโดยประมาณ 3.8 x 10 x 6.5 ซม.</p>		
กลุ่มลูกค้า	ช่องทางในการจัดจำหน่าย	
- ผู้หญิง วัย 25 - 45 ปี	- ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก - งานแสดงสินค้า OTOP	
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- ตัวกระเป๋ามีขนาดประมาณ 3.8 x 10 x 6.5 ซม. บรรจุในถุงแก้วขนาดกว้าง 17x21 ซม. ในถุงมีกระดาดขนาดเล็กรองรับตัวกระเป๋า และมีนามบัตรของร้านใส่ไว้ด้านหน้า กระเป๋า ปากถุงมีกระดาดลายผ้ายคนครพับครึ่งปิดปากถุง เย็บแม่คแล้วเจาะรูตรงกลาง ร้อยเชือกกล้วย	- เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ค่อนข้างใช้ต้นทุนต่ำ แต่ก็เรียบง่ายดูดีพอประมาณ แต่น่าจะมีการบอกเล่าถึงข้อมูลความเป็นมาเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ ให้มากกว่านี้

ตารางที่ 16 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของกระเป๋าสตางค์ย่านลิพ
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้สี	- กระดาษที่พับปิดปากถุงจะเป็นกระดาษรีไซเคิลสีน้ำตาลอ่อนพิมพ์ลายดอกพิกุลซึ่งเป็นลายผ้ายกรนกลงไปโดยใช้สีน้ำตาลเข้ม ในถุงได้ใส่นามบัตรของร้านที่จำหน่ายลงไป	- การออกแบบนามบัตรจะมีโลโก้ของร้านพิมพ์ลงบนแถบสีน้ำตาลอมแดงและข้อมูลบอกชนิดของผลิตภัณฑ์ ซึ่งโทนสีโดยรวมทั้งกระดาษปิดปากถุง นามบัตร และตัวผลิตภัณฑ์ เข้ากันได้ดี
การใช้ภาพประกอบ	- พิมพ์ลายดอกพิกุลซึ่งเป็นลายผ้ายกรนกลงไปโดยใช้สีน้ำตาลเข้ม และมีภาพประกอบเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่จำหน่ายในร้าน	- น่าจะลองใช้ลวดลายอย่างอื่นดูบ้างที่เกี่ยวกับการสานย่านลิพ หรือดึงเอาลวดลายของลายสานย่านลิพมาลองออกแบบ
การใช้ตัวอักษร	- ใช้ตัวอักษรภาษาไทย มีลักษณะแบบไทยๆ	- ดูเรียบร้อยดี
การจัดวางองค์ประกอบ	- โดยรวมมีการจัดแบบเข้ากึ่งกลาง	- ดูแล้วมีความเป็นเอกภาพ
ความเป็นสากล	- มีการใช้ภาษาอังกฤษบอกสถานที่จำหน่าย	- น่าจะมีข้อความภาษาอังกฤษบอกเล่าข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ด้วย
ราคาขาย	- 125-150 บาท	- ถือว่าเหมาะสม
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์		
<p>- จากการสังเกตการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ทำให้รู้สึกว่าผู้ขายได้มีความพยายามในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ดูดี และถ้าจะถือเอาตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ด้านบนนี้เป็นต้นแบบในการพัฒนานั้น ก็คิดว่าน่าจะมีการพัฒนาทางด้านรูปทรงให้มีสัดส่วนที่พอเหมาะกับตัวผลิตภัณฑ์ ถ้าเป็นถุงพลาสติกใสก็ไม่ควรใหญ่กว่าผลิตภัณฑ์จนเกินไปนัก เพราะจะทำให้ดูหลวม ส่วนกราฟิกนั้นอาจดึงเอาลวดลายจากศิลปกรรมต่างๆของภาคใต้ หรือจากลายของการสานย่านลิพมาใช้ในการออกแบบก็ได้ และควรมีข้อมูลบอกเล่าเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์มาประกอบ</p>		

ตารางที่ 17 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของกระดุมกะลามะพร้าว
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

8. บรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว ของจังหวัดนครศรีธรรมราช		
		
<p>ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์</p> <p>- กระดุมที่ทำจากกะลามะพร้าวนั้นมีหลายขนาดและหลากหลายรูปแบบ เช่น รูปดาว พระจันทร์ ช้าง เรขาคณิตต่างๆ ผลิตโดยการนำกะลามะพร้าวมาตัด เลื่อย เป็นรูปร่างที่ต้องการแล้วขัดให้เรียบ โดยทั่วไป กระดุมกะลา 1 ห่อจะมี 5 เม็ด มีขนาดตั้งแต่ 1.5 x 1.5 ซม. – 2.5 x 3.5 ซม. ขึ้นอยู่กับรูปแบบของกระดุม ซึ่งแต่ละเม็ดจะมีลวดลายเฉพาะตัวไม่ซ้ำกัน ซึ่งถือว่าเป็นเสน่ห์ของกระดุมกะลา</p>		
กลุ่มลูกค้า	ช่องทางในการจัดจำหน่าย	
- ผู้หญิง วัยทำงาน	- ร้านจำหน่ายของที่ระลึกทั่วไป - งานจำหน่ายสินค้าOTOP	
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง / วัสดุ	- เป็นแผ่นกระดาษสีเหลือง ขนาด 5 x 17.5 ซม. พิมพ์ลายนคร มีข้อความบอกชื่อร้านและชื่อผลิตภัณฑ์ นำกระดุม 5 เม็ดติดด้วยกาว 2 หน้าแบบบางเรียงกันบรรจุลงในถุงแก้วพับปากถุงปิดสก็อตเทป	- บรรจุภัณฑ์ใช้กระดาษเพียงแผ่นเดียว ถือว่าเป็นการประหยัดต้นทุนได้ดี แต่การห่อหุ้มพลาสติกยังทำได้ไม่เรียบร้อย

ตารางที่ 17 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของกระดุมกะลามะพร้าว
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง / วัสดุ	-ใช้สีโทนน้ำตาลพิมพ์ลงบนกระดาษสีเหลือง	-ใช้สีในโทนเหลืองและน้ำตาลเพื่อให้ดูโบราณและให้เข้ากับสีของตัวกระดุม มีการคุมโทนสีที่พิมพ์ให้มีสีน้ำตาลเพียงสีเดียวเพื่อประหยัดต้นทุนในการผลิต
การใช้ภาพประกอบ	-ภาพถ่ายดอกพิกุลซึ่งเป็นลายของผ้ายกเมืองนคร	-การออกแบบมีการพยายามนำลวดลายผ้ายกนครมาใช้เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
การใช้ตัวอักษร	-บอกข้อมูลของตัวผลิตภัณฑ์ซึ่งมีเพียงสัญลักษณ์ร้านซึ่งเป็นอักษรประดิษฐ์ และชื่อของผลิตภัณฑ์	-มีการเน้นตัวอักษรที่ใหญ่และหนาที่คำว่ากระดุมเพื่อให้เห็นแล้วทราบทันทีว่าเป็นผลิตภัณฑ์ใด เปรียบเสมือนหัวข้อใหญ่แล้วตามด้วยคำว่า กระดุมมะพร้าว ซึ่งเปรียบเสมือนหัวข้อรอง
การจัดวางองค์ประกอบ	-จัดวางส่วนที่เป็นตัวอักษรไว้ด้านบนห่อ มีลายรอบนอกโดยเว้นพื้นที่ว่างตรงกลางไว้เพื่อวางเม็ดกระดุมกะลา	-มีความลงตัวและสวยงามดี
ความเป็นสากล	-ยังไม่ปรากฏ	-ยังไม่ปรากฏ
ราคาขาย	-ห่อละ 25 บาท	-ถือว่าไม่แพง แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้อีก โดยการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์		
<p>- ควรจะมีการเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าลง ไปอีก เช่น แหล่งผลิต เพื่อให้ทราบว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ระลึกจากที่ไหน และข้อความสั้นๆที่มีเนื้อหาส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ดูมีคุณค่า</p> <p>- น่าจะทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีที่แขวน เพราะการวางเรียงกันในถาดจะทำให้ไม่สะดวกในการเลือกชมผลิตภัณฑ์และจัดกระจายได้ง่าย</p>		

ตารางที่ 18 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

9. บรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์

- ขนมลา เป็นขนมในประเพณีสารทเดือนสิบของชาวลใต้ เดิมจะเป็นแผ่นคล้ายผืนผ้าแต่ปัจจุบันได้ดัดแปลงเป็นขนมลาหลายแบบ เช่น ขนมลาม้วนงู ขนมลาราดน้ำเชื่อม ขนมลากรอบแบบต่างๆ แต่จากการสอบถามจากร้านค้า ทราบว่าขนมลากรอบแบบม้วนเป็นรูปร่างงูเล็กๆ จะค่อนข้างเป็นที่นิยม ขนมลากรอบม้วนเป็นรูปร่างงูขึ้นเล็กคู่นำรับประทาน 1 คู่ มีประมาณ 20 ชิ้น แต่เนื่องจากขนมลากรอบแบบรังนกเกิดจากเส้นแป้งเส้นเล็กๆประสานกันไปมา และมีความโปร่งบาง จึงทำให้แตกง่ายมาก

กลุ่มลูกค้า	ช่องทางในการจัดจำหน่าย
- ผู้หญิง และผู้ชาย อายุประมาณ 25 – 60 ปี	- สถานที่ผลิต - ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก - งานแสดงสินค้า OTOP

ตารางที่ 18 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- ขนมลากรอบบรรจุในถุงพลาสติกแก้ว มีลายสกรีนสีแดงเล็กๆ ซึ่งเป็นลายจากโรงงานผลิตถุง ขนาด 7 x 8.5 x 15.5 ซม. ปากถุงพับทบแล้วเย็บมิด โดยเย็บฉลากติดไปด้วยกัน โดยฉลากจะเป็นกระดาษขาวชิ้นเล็กๆ พิมพ์ชื่อที่อยู่ของร้านแบบง่ายๆ หรือบางร้านก็พิมพ์เป็นนามบัตรใส่ไว้ในถุง	- เป็นการบรรจุแบบง่ายๆและรวดเร็ว แต่น่าจะมีการบอกเล่ารายละเอียดข้อมูล ความเป็นมาเกี่ยวกับตัวขนมบ้างเล็กน้อย
การใช้สี	- ใช้ตัวอักษรสีน้ำเงิน ดำ หรือแดงพิมพ์ลงบนกระดาษสีชมพู เหลือง หรือฟ้า	- สีที่ใช้เป็นสีหลักๆทั่วไปเพียงสีเดียว เพื่อประหยัดต้นทุน
การใช้ภาพประกอบ	- ไม่มี	-
การใช้ตัวอักษร	- มีเพียงการพิมพ์ข้อความที่เป็นชื่อร้าน และสถานที่ติดต่อแบบง่ายๆ โดยใช้ตัวอักษรแบบธรรมดาทั่วไป ลงบนนามบัตรเท่านั้น	- ยังไม่มีการออกแบบที่ดูแตกต่างแต่อย่างใด
การจัดวางองค์ประกอบ	- แบบเข้ากึ่งกลาง	- ดูมีเอกลักษณ์
ความเป็นสากล	- ไม่มี	-
ราคาขาย	- ถุงละ 20 บาท	- ถือว่าเหมาะสมดี

การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์

- เนื่องจากตัวขนมชนิดนี้มีความเปราะบาง และแตกง่ายมากเมื่อโดนกระทบ จึงควรมีบรรจุภัณฑ์ที่ปกป้องเพื่อลดแรงกระแทก โดยอาจขึ้นรูปเป็นกล่องกระดาษแล้วเจาะช่องให้มองเห็นตัวขนมข้างในเพื่อให้ดูน่ารับประทาน และเนื่องจากขนมลามีวิธีทำที่ค่อนข้างแปลก จึงอาจดึงเอาวิธีการทำขนมลามาใช้ในการออกแบบลวดลายก็ได้

ตารางที่ 19 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของเสื่อกระจูด
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

10. บรรจุภัณฑ์เสื่อกระจูด ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมาโดยสังเขป และลักษณะของผลิตภัณฑ์

กระจูดเป็นพืชที่เจริญเติบโตในป่าพรุ ชาวบ้านนำลำต้นมาสานเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เสื่อกระจูด หรือภาษาท้องถิ่นเรียกว่า เสื่อจูด เสื่อจูดนั้นมีหลายลวดลายและหลายขนาด ทั้งนั่งได้ทั้งครอบครัว แต่ส่วนใหญ่หากซื้อเป็นของฝากจะซื้อแบบม้วนที่มีขนาดไม่ใหญ่เกินไปจนทำให้เดินทางไม่สะดวก ดังนั้นเสื่อม้วนขนาดเล็กสำหรับนั่งได้ 1-2 คน จึงเหมาะสมที่สุดที่จะเป็นของฝาก เสื่อกระจูดแบบม้วนนั่งได้ 1-2 คน ขนาดเมื่อคลี่แล้วประมาณ 100 x 150 ซม. ขนาดเมื่อม้วนโดยประมาณ 13 x 30 ซม.

กลุ่มลูกค้า		ช่องทางในการจัดจำหน่าย
- ผู้หญิง และผู้ชาย อายุประมาณ 25 – 60 ปี		- ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก - แหล่งผลิต - งานแสดงสินค้า OTOP
องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
โครงสร้าง / รูปทรง	- บรรจุภัณฑ์เป็นถุงก๊อบแก๊บ ทั่วไป ไม่มีการพิมพ์สกรีน ใดๆ	- อย่างน้อยควรมีสื่อที่บอกสถานที่ ผลิตและจำหน่าย และข้อมูลเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์
การใช้สี	- ไม่มี	-
การใช้ภาพประกอบ	- ไม่มี	-

ตารางที่ 19 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของเสื่อกระจูด
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะวิเคราะห์	ลักษณะทางกายภาพ	บทวิเคราะห์การออกแบบ
การใช้ตัวอักษร	- ไม่มี	-
การจัดวางองค์ประกอบ	- ไม่มี	-
ความเป็นสากล	- ไม่มี	-
ราคาขาย	- ผืนละ 200 บาท	- ถือว่าเหมาะสม
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์		
<p>- เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติที่ยืดหยุ่น ทนทานต่อแรงกระแทกและกดทับ จึงไม่จำเป็นต้องออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ปกป้องคุ้มครองแบบแน่นหนา อาจออกแบบเป็นฉลากหรือป้ายห้อยจากตัวผลิตภัณฑ์ หรือกระดาษห่อ, พันรอบตัวเสื่อ เพื่อส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ดูดีมีที่มาที่ไป ส่วนการออกแบบกราฟิกอาจดึงลวดลายจากธรรมชาติของต้นกระจูดมาใช้บ้างก็ได้ เพื่อเน้นให้เห็นว่าเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ และมีข้อมูลแหล่งผลิต, ข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้าประกอบ</p>		

4.5 การทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก 10 ชนิด

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ในส่วนนี้ เป็นการทดลองออกแบบและสร้าง Mock Up หรือแบบจำลองบรรจุภัณฑ์ขึ้นมา เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ได้ประเมินผลการออกแบบ และเพื่อนำผลการประเมินนั้นมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการออกแบบให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีการทดลองออกแบบใน 3 แนวคิด ดังนี้

แนวคิดที่ 1 คือ พัฒนาการออกแบบกราฟิกใหม่บนรูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิม หรือพัฒนาจากเดิมบ้างเล็กน้อย

แนวคิดที่ 2 คือ ออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ทั้งหมด ทั้งรูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และกราฟิก

แนวคิดที่ 3 คือ ออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ ซึ่งเป็นการออกแบบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไปในอนาคต ซึ่งสินค้าที่ระลึก 10 ชนิดที่จะทำการออกแบบนั้น มีดังนี้ ผ้ามัดย้อม สีธรรมชาติ ผ้ายกนคร ผ้าบาติก กำไลถมเงิน กระเป๋าตังค์ย่านลิเภา กระดุมกะลามะพร้าว พวงกุญแจหนังตะลุง ตัวหนังตะลุงสำหรับเซด ขนมหากกรอบรังนก เสื้อกระจุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 20 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ

1. ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะใช้กระดาษมาเป็นฉลากมาพัน และมี การนำวัสดุธรรมชาติมาประกอบเล็กน้อยเช่นการนำเอาเชือกจากผักตบชวามาพัน</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะนำวัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น คือ กระจูดมาเป็นส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์</p> <p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดที่จะนำวัสดุธรรมชาติที่ผลิตและจำหน่ายอยู่แล้ว มาประยุกต์ให้เป็นบรรจุภัณฑ์</p>	
	แนวคิดที่ 3
	

ตารางที่ 21 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับฝ่ายกนกร

2. ฝ่ายกนกร	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะใช้กระดาษมาเป็นฉลากมาพัน และมี การนำวัสดุธรรมชาติมาประกอบ เล็กน้อยเช่นการนำเอาเชือกจาก ผักตบชวามาพัน</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะนำวัสดุ ธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น คือ หาง อวนมาเป็นส่วนประกอบของ บรรจุภัณฑ์</p> <p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดที่จะนำ กระดาษมาออกแบบสร้างให้เป็น กล่องบรรจุเพื่อให้ดูมีคุณค่าและมี ราคามากขึ้น</p>	
	แนวคิดที่ 3
	

ตารางที่ 22 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก

3. ผ้าบาติก	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะนำวัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น คือ หางอวนมาเป็นส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะใช้กระดาษมาเป็นฉลากมาพัน และมีการนำวัสดุธรรมชาติมาประกอบเล็กน้อยเช่นการนำเอาเชือกจากผักตบชวามาพัน</p>	
<p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดที่จะนำพลาสติกใสมาออกแบบเป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อให้มองเห็นลวดลายของผ้าบาติกได้ชัดเจนขึ้น</p>	<p>แนวคิดที่ 3</p>

ตารางที่ 23 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลอมเงิน

4. กำไลอมเงิน	
<p>บรรจุภัณฑ์เดิม</p>	<p>แนวคิดที่ 1</p>
	
<p>แนวทางในการออกแบบ</p>	<p>แนวคิดที่ 2</p>
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะใช้เพียงแค่ป้ายห้อยเท่านั้น เพื่อความสะดวก รวดเร็ว เรียบง่าย และประหยัดต้นทุน</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะนำพลาสติกใสมาเป็นส่วนประกอบในการออกแบบเพื่อให้มองเห็นลวดลายของกำไลชัดเจนยิ่งขึ้น</p>	
<p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดที่จะนำผลิตภัณฑ์ผ้ายกนครที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองนคร ซึ่งผลิตและจำหน่ายอยู่แล้วมาประยุกต์ให้เป็นบรรจุภัณฑ์</p>	<p>แนวคิดที่ 3</p>

ตารางที่ 24 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา

5. กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะปรับปรุงลวดลายของฉลากปิดปากถุงให้ดูดีมากยิ่งขึ้นโดยนำเอาลวดลายของการสานย่านลิเภามาใช้ในการออกแบบ</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะนำวัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น คือ ย่านลิเภาที่ยังไม่ได้สานมาเป็นส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์</p> <p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดที่ออกแบบบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบกล่อง เพื่อให้ดูมีคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p>	
	แนวคิดที่ 3
	

ตารางที่ 25 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกระดุมกะตامةพร้าว

6. กระดุมกะตامةพร้าว	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะเปลี่ยนรูปแบบของถาดคล้ายกราฟิกให้มีลักษณะเป็นสไตล์ของถาดคล้ายผ้าถุงหรือผ้าปาเต๊ะของภาคใต้</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะนำวัฒนธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น คือ รถมะพร้าวมาเป็นส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้ได้บรรยากาศของต้นมะพร้าว</p> <p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดที่ออกแบบบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบกล่อง เพื่อให้ดูมีคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p>	<p style="text-align: center;">แนวคิดที่ 3</p>

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาศิลปกรรม

ตารางที่ 26 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับพวงกุญแจหนังตะลุง

7. พวงกุญแจหนังตะลุง	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะนำเอา รูปแบบของจอหนังตะลุงและลวดลายของแพงลูกปักโนรามมาใช้ในการออกแบบเพื่อให้ได้บรรยากาศ ของการเล่นหนังตะลุง</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดเช่นเดียวกับแนวคิดที่ 1 แต่ออกแบบลักษณะวิธีการบรรจุใหม่</p>	
<p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดเช่นเดียวกับแนวคิดที่ 2 แต่ออกแบบลักษณะวิธีการบรรจุใหม่ให้สะดวกในการบรรจุยิ่งขึ้น</p>	แนวคิดที่ 3
	

ตารางที่ 27 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับหนังสือตะลุงแบบเชิด

8. หนังสือตะลุงแบบเชิด	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะสีหลัก ๆ ของหนังสือตะลุงมาใช้ในการออกแบบ</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะสีหลัก ๆ ที่ของหนังสือตะลุงมาใช้ในการออกแบบ และเปลี่ยนรูปทรงของกรอบ</p> <p>แนวคิดที่ 3 คล้ายแนวคิดที่ 2 แต่เปลี่ยนกรอบให้เป็นลักษณะของซองใส่ตัวหนังสือตะลุง</p>	<div data-bbox="577 938 1315 1400"> </div> <div data-bbox="577 1400 1315 1988"> <p data-bbox="871 1400 1008 1451">แนวคิดที่ 3</p> </div>

ตารางที่ 28 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับขนมลากรอบรังนก

9. ขนมลากรอบรังนก	
<p>บรรจุภัณฑ์เดิม</p>	<p>แนวคิดที่ 1</p>
	
<p>แนวทางในการออกแบบ</p>	<p>แนวคิดที่ 2</p>
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะนำลวดลายของแพงลูกปัดมโนราห์มาใช้ในการออกแบบป้ายปิดปากถุง</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะนำวัสดุธรรมชาติที่ผลิตและจำหน่ายอยู่แล้วมาประยุกต์ให้เป็นบรรจุภัณฑ์</p> <p>แนวคิดที่ 3 แนวคิดที่จะนำพลาสติกใสมาเป็นส่วนประกอบของบรรจุภัณฑ์เพื่อให้มองเห็นความน่ารับประทานของขนมข้างใน ได้ชัดเจน</p>	
	<p>แนวคิดที่ 3</p>
	

ตารางที่ 29 การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อกระจูด

10. เสื้อกระจูด	
บรรจุภัณฑ์เดิม	แนวคิดที่ 1
	
แนวทางในการออกแบบ	แนวคิดที่ 2
<p>แนวคิดที่ 1 มีแนวคิดที่จะใช้ป้ายห้อยเพียงเท่านั้นเพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน และมีการนำวัสดุธรรมชาติมาประกอบเล็กน้อย เช่น การนำเอาเชือกจากผักตบชวามาพัน</p> <p>แนวคิดที่ 2 มีแนวคิดที่จะนำกระดาษที่พิมพ์ลวดลายของเสื้อจูดมาพัน เพื่อให้สะดวก ง่ายขาย ในการบรรจุ</p> <p>แนวคิดที่ 3 มีแนวคิดที่จะนำกระดาษพิมพ์ลายเสื้อจูดมาพับเหลี่ยมเพื่อถือคิ้วตัวเสื้อไม่ให้กั๊งไปมา</p>	
	แนวคิดที่ 3
	

4.6 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทดลองออกแบบ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ

จากการนำบรรจุภัณฑ์ที่ทดลองออกแบบทั้ง 30 ชิ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ประเมินผลทั้งจากการทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พูดคุย และร่วมวิจารณ์ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแนวคิด และคำแนะนำที่มีประโยชน์มาทำการปรับปรุงแก้ไขแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถสรุปผลแบบสอบถามเป็นสถิติได้ดังนี้

ตารางที่ 30 การสรุปผลแบบสอบถามจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นสถิติ

ผลการทดลอง ออกแบบบรรจุภัณฑ์	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
1. ฝ้ามืดข้อมสีธรรมชาติ	2.94	2.72	3.00
2. ฝ้ายกนกร	2.89	3.00	2.56
3. ฝ้ายบาติก	3.06	3.17	2.61
4. กำไลถมเงิน	2.69	2.89	3.06
5. กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา	3.00	3.00	3.25
6. กระคุมกะลามะพร้าว	2.78	2.36	2.67
7. พวงกุญแจหนังตะลุง	2.92	3.28	3.22
8. ตัวหนังตะลุงสำหรับเซ็ค	2.42	3.08	2.94
9. ขนมหากอบรังนก	2.97	3.00	2.94
10. เสื้อกระชูด	2.44	3.11	3.39

ตารางที่ 31 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ

ผลการทดลอง ออกแบบบรรจุภัณฑ์	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
1. ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ			
	2.94	2.72	3.00
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง	
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีรูปแบบของกล่องบ้าง - ในส่วนของตัวสินค้าควรมีพลาสติกหุ้ม - วัสดุควรใช้สีอ่อนๆหรือสีกลาง แล้วมีลายกราฟิกสีอ่อนๆ ซึ่งนำมาจากสีของผ้า - การนำวัสดุธรรมชาติมาใช้จะทำให้ต้นทุนสูงขึ้น		<ul style="list-style-type: none"> - ทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบของกล่องในหลายๆรูปแบบ - ใช้วัสดุอื่นที่ต้นทุนต่ำกว่าแทนวัสดุธรรมชาติ 	
2. ผ้ายกนคร			
	2.89	3.00	2.56
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง	
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบถุงหิ้วบ้างเพื่อการซื้อ มากกว่า 1 ชิ้น - การนำวัสดุธรรมชาติมาใช้จะทำให้ต้นทุนสูงขึ้น ควรมีเพียงเล็กน้อย - สีของกล่องดูแห้งแล้ง		<ul style="list-style-type: none"> - ทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์แบบถุงหิ้ว - ปรับปรุงเรื่องสีของกล่อง - ลดการใช้วัสดุธรรมชาติ 	
3. ผ้าบาติก			
	3.06	3.17	2.61

ตารางที่ 31 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ
(ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง		
- การนำวัสดุธรรมชาติมาใช้จะทำให้ต้นทุนสูงขึ้น ควรมีเพียงเล็กน้อย		- ทดลองหาวัสดุอื่นมาใช้ทดแทน		
4. กำไลอมเงิน				
	2.69	2.89	3.06	
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง		
- ป้ายห้อยใหญ่เตะตาเกินไป		- ปรับปรุงขนาดของป้ายห้อย		
5. กระเป๋าตังค์ย่านลิเภา				
	3.00	3.00	3.25	
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง		
- ไม่จำเป็นต้องมีป้ายห้อย - แบบกล่องเปิดดูสินค้ายาก		- ปรับปรุงกล่องให้เปิดได้ง่ายขึ้น		
6. กระดุมกะลามะพร้าว				
	2.78	2.36	2.67	
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง		
- การใช้สียังไม่ค่อยเหมาะสม - ลวดลายกราฟิกยังคงดูไม่ออกว่าเป็นลายอะไร - สีของลายเด่นเกินตัวสินค้า		- ปรับสีให้ดีขึ้น - ลวดลายกราฟิกปรับสีให้อ่อนลง		

ตารางที่ 31 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ
(ต่อ)

ผลการทดลอง ออกแบบบรรจุภัณฑ์	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
7. พวงกุญแจหนังตะลุง			
	2.92	3.28	3.22
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง	
<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดของกรอบเล็กไปทำให้บังตัวสินค้า - อาจไม่ต้องมีเทคนิคการเจาะรูแบบคอกด้วยตุ้ดตุ้ เพราะทำจริงได้ยาก 		<ul style="list-style-type: none"> - ปรับขนาดให้เหมาะสมมากขึ้น 	
8. ตัวหนังตะลุงสำหรับเซด			
	2.42	3.08	2.94
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง	
<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรออกแบบให้ตัวหนังหัวที่มลงพื้นเพราะตัวหนังถือว่ามีความเปรียบคล้ายของสูง - ควรพยายามจัดวางตัวหนังตะลุงให้อยู่ในกรอบขา สินค้าจะได้มีความเด่น 		<ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบให้ตัวหนังอยู่ในทิศทางที่เหมาะสม - ปรับขนาดของบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้ตัวหนังมีความลงตัวกับกรอบขา 	
9. ขนมหาลกรอบรังนก			
	2.97	3.00	2.94
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง	
<ul style="list-style-type: none"> - ควรคำนึงถึงสัญลักษณ์ของอาหาร ด้วยการปิดผนึกให้ดี - ถวดลายกราฟิกยังสื่อได้ไม่ชัดเจนว่าเป็นสายอะไร 		<ul style="list-style-type: none"> - เลือกถุงพลาสติกที่มีขนาดพอดีกับปริมาณขนม - ออกแบบลายให้สื่อได้ชัดเจนกว่านี้ 	

ตารางที่ 31 ผลสรุปการวิเคราะห์รูปแบบบรรจุภัณฑ์จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ
(ต่อ)

ผลการทดลอง ออกแบบบรรจุภัณฑ์	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
10. เสื้อกระจุต			
	2.44	3.11	3.39
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ		แนวทางการปรับปรุง	
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีสั่งห่อหุ้มตัวเสื้อด้วยเพื่อปกป้องจากฝุ่น - ลวดลายใหญ่ไป ไม่ค่อยมีความหมายอะไร - บรรจุภัณฑ์ดูเทอะทะ ควรมีน้อย ๆ ก็พอ - สีดูแห้งแล้งเห็นเวลา 		<ul style="list-style-type: none"> - หาววัสดุที่เหมาะสมมาห่อหุ้ม - เปลี่ยนลวดลายและสีสันทให้สดใสมยิ่งขึ้น - ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้พอดีกับตัวสินค้า 	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4.7 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์

จากการนำผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ประเมินผล ในส่วนนี้ เป็นการนำผลการประเมินนั้น มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการแก้ไขรูปแบบของบรรจุภัณฑ์มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 32 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับฝ้ามัดข้อมสี่ธรรมชาติ แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 33 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ แบบที่ 2

ตารางที่ 34 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ แบบที่ 3

ตารางที่ 35 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับฝ้ายกนคร แบบที่ 1

บรรจุภัณฑ์สำหรับฝ้ายกนคร แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 36 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ายกนคร แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 37 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับฝ้ายกนคร แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับฝ้ายกนคร แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 38 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 1

ตารางที่ 39 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 40 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 41 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงทุนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 42 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์สำหรับพวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนลินชสิทธิ์

ตารางที่ 43 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับพวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 44 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ตัวหนังสือตะลุงสำหรับเซต แบบที่ 1

ตารางที่ 45 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ตัวหนังสือตะลุงสำหรับเซ็ค แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์สำหรับตัวหนังสือตะลุงสำหรับเซ็ค แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 46 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ตัวหนังสือตะลุงสำหรับเซ็ด แบบที่ 3

ตารางที่ 47 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กำไลมเงิน แบบที่ 1

บรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลมเงิน แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สอนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 48 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กำไลถมเงิน แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลถมเงิน แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 49 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กำไลมเงิน แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลมเงิน แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 50 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ย่านลิพ้า แบบที่ 1

บรรจุภัณฑ์สำหรับกระเป๋าสตางค์ย่านลิพ้า แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 51 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ย่านลิพ้า แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์สำหรับกระเป๋าสตางค์ย่านลิพ้า แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 52 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ย่านลิพ้า แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับกระเป๋าสตางค์ย่านลิพ้า แบบที่ 3

ตารางที่ 53 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว แบบที่ 1

ตารางที่ 54 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 55 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับกระดุมกะลามะพร้าว แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 56 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก แบบที่ 1

บรรจุภัณฑ์สำหรับขนมลากรอบรังนก แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 57 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรังนก แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์สำหรับขนมลากรอบรังนก แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนวิขสิทธิ์

ตารางที่ 58 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ขนมลากรอบรีงนก แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับขนมลากรอบรีงนก แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวิชาชีพ

ตารางที่ 59 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เสื้อกระจุก แบบที่ 1

บรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อกระจุก แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 60 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เสื้อกระจุค แบบที่ 2

บรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อกระจุค แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 61 ผลการออกแบบปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เสื้อกระจุด แบบที่ 3

บรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อกระจุด แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ เนื่องจากปัจจุบันนี้ทางรัฐบาลได้จัดให้มี “โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ซึ่งถือเป็นโครงการเร่งด่วนที่มุ่งส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่น หรือแต่ละตำบลในประเทศไทยสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ระลึกของท้องถิ่นนั้น ๆ ขึ้นมาจำหน่าย เหตุผลก็เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยเริ่มจากรากหญ้า ซึ่งจังหวัดนครศรีธรรมราชก็ได้ตอบรับนโยบายนี้เป็นอย่างดี อีกทั้งพื้นฐานด้านผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ระลึกนั้น จังหวัดนครศรีธรรมราช ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอยู่มากมาย แต่กลับไม่ค่อยประสบความสำเร็จในด้านการตลาดเท่าที่ควร ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากรูปลักษณ์ของตัวบรรจุภัณฑ์ยังขาดเอกลักษณ์ของพื้นที่ถิ่น ด้วยเหตุนี้ การพัฒนารูปลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม ซึ่งแนวทางการวิจัยเพื่อหารูปแบบหรือลักษณะเฉพาะตัวของเลขนศิลป์ภาคใต้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวทางการวิจัยโดยเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลภาคเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ซึ่งมุ่งศึกษาทั้งด้านรูปแบบของเลขนศิลป์ของศิลปกรรมประเภทต่าง ๆ ในภาคใต้จากอดีตจนปัจจุบัน ตลอดจนรูปแบบของเลขนศิลป์โดยรวมของภาคใต้ เพื่อหาแนวทางในการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ แล้วจึงนำมาสรุปเพื่อหาลักษณะเฉพาะตัวของเลขนศิลป์ภาคใต้ แล้วทำการทดลองออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ ตรวจสอบและประเมินผล โดยการทำแบบสอบถามและวิจารณ์เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องแล้วหาข้อสรุป เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดีขึ้น และสามารถเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่นภาคใต้ในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปออกมาเป็นผลงานการออกแบบได้ดังต่อไปนี้ คือ ผลงานการออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ ซึ่งมีสินค้าทั้งหมด 10 ชนิด โดยออกแบบชนิดละ 3 แนวคิด คือ

แนวคิดที่ 1 คือ พัฒนาการออกแบบกราฟิกใหม่บนรูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิม หรือพัฒนาจากเดิมบ้างเล็กน้อย

แนวคิดที่ 2 คือ ออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ทั้งหมด ทั้งรูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และกราฟิก

แนวคิดที่ 3 คือ ออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ ซึ่งเป็นการออกแบบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

รวมมีผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์จำนวนทั้งสิ้น 30 ชิ้น ดังนี้

1. บรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าหมักย้อมสีธรรมชาติ	จำนวน 3 ชิ้น
2. บรรจุภัณฑ์สำหรับผ้ายกนศร	จำนวน 3 ชิ้น
3. บรรจุภัณฑ์สำหรับผ้าบาติก	จำนวน 3 ชิ้น
4. บรรจุภัณฑ์สำหรับพวงกุญแจหนังตะลุง	จำนวน 3 ชิ้น
5. บรรจุภัณฑ์สำหรับตัวหนังสือตะลุงสำหรับเซต	จำนวน 3 ชิ้น
6. บรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลถมเงิน	จำนวน 3 ชิ้น
7. บรรจุภัณฑ์สำหรับกระเป๋าตางค์ย่านลิเภา	จำนวน 3 ชิ้น
8. บรรจุภัณฑ์สำหรับกระดุมกะลามะพร้าว	จำนวน 3 ชิ้น
9. บรรจุภัณฑ์สำหรับขนมลากรอบรังนก	จำนวน 3 ชิ้น
10. บรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อกระจุย	จำนวน 3 ชิ้น

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยรูปแบบเลขนศิลป์ของศิลปกรรมประเภทต่าง ๆ ตลอดจนรูปแบบเลขนศิลป์โดยรวมของภาคใต้ พบว่ารูปแบบของเลขนศิลป์ของศิลปกรรมประเภทต่างๆ เช่น ประติมากรรม และ สถาปัตยกรรม ในอดีตที่ผ่านมา นั้น ได้ถูกบรรพบุรุษทำการศึกษาและสังเกต โดยผ่านการคลี่คลายแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ สร้างสรรค์ และสอดแทรกอยู่ในศิลปกรรมรูปแบบต่าง ๆ ในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นการศึกษาในครั้งนี้นอกจากจะศึกษารูปแบบศิลปกรรมของภาคใต้ในอดีตแล้ว ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษารูปแบบศิลปกรรมที่ผ่านการคลี่คลายจากบรรพบุรุษ ที่ปัจจุบันได้กลายเป็นเอกลักษณ์ที่ติดตาผู้คนทั่วไป และนำผลนั้นมาทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆทำการประเมิน ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าความพึงพอใจในรูปแบบของงานออกแบบนั้นแปรผันไปตามวิสัยทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญ แต่ผู้วิจัยถือว่าเป็นสิ่งดีเพราะจะได้ข้อมูลในหลายๆมุมมอง ส่วนในด้านการออกแบบนั้น จากการศึกษาทั้งภาคเอกสารและภาคสนามทำให้ผู้วิจัยหาข้อสรุปได้ว่า จะรูปแบบของเลขนศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ที่ปรากฏในยุคปัจจุบันมาประยุกต์ใช้ เพราะได้ผ่านการคลี่คลายมาจกอดีตแล้วอีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ซึ่งผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้นผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและทำการปรับปรุง

แก้ไข พัฒนาจนได้บรรลุเกณฑ์ที่มีรูปลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ตามที่ต้องการ ซึ่งคาดว่าสินค้าที่ระลึกที่ได้รับการออกแบบพัฒนาบรรลุเกณฑ์นี้จะสามารถยกระดับ สร้างมูลค่าเพิ่ม และเพิ่มมาตรฐานให้กับตัวสินค้าได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาด้านการตลาดและสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลถึงเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ และสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยเพื่อการออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึก ที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอแยกแยะข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ประเด็นด้วยกันคือ

3.1 ประเด็นการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 เกี่ยวกับรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ การออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งใจออกแบบไว้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่ต้องการนำผลการออกแบบไปใช้ สามารถแก้ไขและปรับปรุงรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ โดยเฉพาะตราสัญลักษณ์ของสินค้านั้น ๆ รวมถึงรายละเอียดของที่อยู่ และข้อมูลผลิตภัณฑ์ เพราะผู้วิจัยได้ออกแบบไว้เพื่อเป็นไกด์ไลน์ (Guideline) ให้เพียงเท่านั้น ส่วนรูปแบบส่วนอื่นๆของผลิตภัณฑ์ สามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมดหรือหยิบยกไปเพียงบางส่วนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน

3.1.2 เกี่ยวกับวัสดุในการผลิตบรรจุภัณฑ์ ผู้ที่ต้องการนำผลการออกแบบไปใช้ ควรศึกษาเรื่องวัสดุในการผลิตบรรจุภัณฑ์เพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเปลี่ยนแปลงโดยใช้วัสดุที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่อาจมีราคาที่น้อยกว่า เพราะจะสามารถลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงได้

3.2 ประเด็นเกี่ยวกับวิธีวิจัย

3.2.1 เกี่ยวกับข้อมูลภาคเอกสารในการศึกษารูปแบบศิลปกรรมจากหลักฐานทางโบราณคดีของภาคใต้นั้นค่อนข้างทำได้ลำบาก เนื่องจากข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับโบราณคดีของภาคใต้นั้นค่อนข้างกระจัดกระจายเพราะยังไม่มีผู้ค้นคว้า รวบรวม และเรียบเรียงอย่างจริงจัง เพราะฉะนั้นการศึกษาข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงต้องพยายามรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราหลายเล่ม ซึ่งแต่ละเล่มก็อาจจะมีข้อมูลที่ต้องการเพียงเล็กน้อย ซึ่งผู้วิจัยก็ได้พยายามค้นคว้า และเรียบเรียงอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถหาข้อมูลได้ ส่วนในเรื่องของลักษณะและรูปแบบของเลขนศิลป์ที่แฝงอยู่ในศิลปกรรมรูปแบบต่าง ๆ นั้น ต้องทำการศึกษาจากการสังเกตด้วยตนเอง ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยขอแนะนำว่าควรมีการเสิร์ชเพื่อถอดแบบลวดลายนั้น ๆ เพราะจะมีความเข้าใจในเส้นสายและลีลาของลวดลายได้ลึกซึ้งขึ้น ทั้งนี้อาจจะสังเกตจากภาพในหนังสือก็ได้ หรือหากต้องการเห็นให้ชัดเจนและหลากหลายเพื่อการเปรียบเทียบนั้น ผู้วิจัยขอแนะนำให้สละเวลาไปศึกษา และสังเกตที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

3.2.2 เกี่ยวกับข้อมูลภาคสนาม ควรมีการจดบันทึกเรื่องราวทุกครั้ง เพราะบางสิ่งที่คุณคิดว่าจำได้ เมื่อเวลาผ่านไปอาจจะลืม ทำให้ต้องกลับไปหาข้อมูลใหม่อีกครั้งทำให้เกิดการเสียเวลา และหากมีอุปกรณ์ในการบันทึกภาพก็ควรบันทึกภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพราะภาพบางภาพที่คิดว่าไม่จำเป็นต้องใช้นั้น ในวันหน้าอาจจำเป็นต้องใช้ขึ้นมาก็ได้ ซึ่งในปัจจุบัน กล้องดิจิทัลก็มีการแพร่หลายและราคาไม่สูงจนเกินไป และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการสร้างรูปเป็นอย่างมาก ซึ่งนับว่าเป็นอุปกรณ์ที่มีประโยชน์มากในการทำวิจัย หากนักวิจัยจะมีไว้ใช้งานก็ถือว่าคุ้มค่าแก่การลงทุน

3.3 ประเด็นเกี่ยวกับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีสินค้าที่ระลึกที่ทำการวิจัยทั้งหมด 10 ชนิด ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับสินค้าระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการได้นำไปใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้กับสินค้าของตนเอง และสำหรับผู้ที่สนใจที่จะทำการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าอาจจะทำการวิจัยเพื่อต่อยอดจากการวิจัยในครั้งนี้ โดยอาจจะวิจัยแบบลงลึกในสินค้าที่ระลึกแต่ละชนิดไปเลย เพราะจากการศึกษาข้อมูลภาคสนามพบว่าผู้ประกอบการนั้นต้องการนักออกแบบเข้าไปช่วยเหลือในด้านนี้อย่างจริงจังมากกว่าการรอความช่วยเหลือจากทางราชการ เพราะบางครั้งเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการนั้นมีจำนวนค่อนข้างน้อย และมีเวลาจำกัด อีกทั้งยังต้องเดินทางไปช่วยเหลือผู้ประกอบการด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ทั่วประเทศ ความช่วยเหลือจึงไม่สามารถทำได้ทั่วถึงและไม่ทันต่อความต้องการของผู้ประกอบการ เกิดความล่าช้าซึ่งความล่าช้าก็อาจทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจได้ หากมีการลงลึกแบบเข้าถึงผู้ประกอบการก็อาจจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมมากขึ้นกว่านี้

- สำหรับผู้ที่สนใจที่จะทำการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรที่จะนำผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้บรรดากลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ที่คาดหวังว่าจะเป็นลูกค้าหลักได้ชมและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปลักษณะของบรรจุภัณฑ์ที่ได้ทดลองออกแบบด้วย

- เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้กับสินค้าที่ระลึก 10 ชนิด ชนิดละ 3 แนวคิด รวมทั้งสิ้นถึง 30 ชิ้น ในเวลาอันจำกัด จึงทำให้สมองค่อนข้างล้า ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าควรทำการวิจัยให้ผลิตภัณฑ์เพียงครั้งละ 1 – 2 ชนิด ก็น่าจะเพียงพอ เพื่อที่จะได้ทุ่มเทเวลา พลังสมองและพลังความคิดให้กับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมล คงทอง. จิตรกรรมร่วมสมัยในภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2544.
กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ผลิตภัณฑ์สื่อกระจัด. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคใต้, 2541.

กระทรวงศึกษาธิการ กรมศิลปากร กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. ภาษาและวรรณกรรมเลิศล้ำ
มรดกไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

กรมศิลปากร. นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครศรีธรรมราช. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร :
บ.รุ่งศิลป์การพิมพ์(1997)จำกัด, 2543.

_____. เอกลักษณ์ไทยในสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2540.
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. เที่ยวเมืองไทยภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : ว.ชาญกิจ จัดพิมพ์,
2523.

ชูศักดิ์ เคชเกรียง ไกรกุล และนิทัศน์ คณะวรรณ. 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร บริษัท
ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน), 2545.

ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร. จารึกและอักษรวิจิตรโบราณ. กรุงเทพมหานคร
ธรรมทาส พานิช. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยศรีวิชัย. พิมพ์ครั้งที่ 2, สุราษฎร์ธานี : โรงพิมพ์
ธรรมทาน, 2543.

ชัชชัย ทุมทอง. ศิลปะการทำบาติก ลายเขียนระบายสี. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์,
2545.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2535.

เบญจวรรณ จันทร์พลูลวง. หัตถศิลป์บนผนังตะลุงกับภูมิปัญญาชาวนครศรีธรรมราช.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

ประจวบ เอี่ยมผู้ช่วย. ศิลปกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมอธรรม,
2542.

ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์. การออกแบบนิเทศศิลป์ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วิ.เจ.พรีนติ้ง,
2540.

ประเสริฐ ศิลรัตน์. ของที่ระลึก. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2531.

ประทุม ชุ่มเพ็งพันธ์. วิถีชีวิตชาวใต้ : ประเพณีและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก
จัดพิมพ์, 2544.

ปรีชา นุ่นสุข. ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ที.พี.พรีนท์ จำกัด,
2540.

..... ประวัติศาสตร์ศิลปะ เล่ม 4 ศิลปะในประเทศไทยสมัยก่อนประวัติศาสตร์.

นครศรีธรรมราช : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ จัดพิมพ์, 2535.

..... ประวัติศาสตร์ศิลปะในท้องถิ่นภาคใต้. นครศรีธรรมราช : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้,
2531.

ปรีชา นุ่นสุข และพิริยะ ไกรฤกษ์. เอกสารประกอบการสัมมนา การวิจัยวัฒนธรรมภาคใต้ ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2532.

ประชิด ทิณบุตร. การออกแบบบรรจุภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2531.

ประทีป ชุมพล. นครศรีธรรมราช ตำนาน โบราณคดี ประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2536.

ประพนธ์ เรืองณรงค์. ทักษิณสารคดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2525.

พิริยะ ไกรฤกษ์. ประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดี. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง
กรุ๊ป จำกัด, 2533.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ศิลปและวัฒนธรรม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จัดพิมพ์,
2538.

มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ เล่ม 2.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2542.

มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ เล่ม 9.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2542.

มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ เล่ม 16.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2542.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. ผ้าพื้นเมือง การสำรวจผู้ผลิตทั่วประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2544.

ยุพินศรี สายทอง. การออกแบบลวดลายผ้าปาเต๊ะและมัดข้อม. กรุงเทพมหานคร : ดี.ดี.บุ๊คสโตร์,
2544.

ยอร์ช เซเดส์. ตำนานอักษรไทย ตำนานพระพิมพ์. กรุงเทพมหานคร, : องค์การค้ำของคุรุสภา
ศึกษากณฑ์พาณิชย์, 2507.

ยอร์ช เซเดส์. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 2 จารึก ทวารวดี ศรีวิชัย ละโว้. พิมพ์ครั้งที่ 2,
กรุงเทพมหานคร, 2504.

วิเชียร ณ นคร และคณะ. นครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2521.

ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. เทคนิคงานกราฟิก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537.

ศรัณญา วรากุลวิทย์. ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า
พริ้นติ้ง, 2546.

ศูนย์การบรรจุหีบห่อไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. คู่มือการใช้
กระดาษเพื่อการหีบห่อ. กรุงเทพมหานคร, 2532.

สำนักพิมพ์สารคดี. นครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร : คำนสุทธาการพิมพ์, 2537.

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช. ผลิตภัณฑ์หลักหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กลุ่มแม่บ้าน-
เกษตรกร จังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์เม็ดทราย, 2544.

สมคิด หงษ์สุวรรณ. ออกแบบประดิษฐ์อักษร ไทย-อังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร :
บริษัท สำนักพิมพ์วาดศิลป์ จำกัด, 2546.

เสนอ นิลเดช. ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรม-
ศาสตร์, 2541.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(วท.). รอบรู้เรื่องบรรจุภัณฑ์(1).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุรวัดน์, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. พุ่มทิวา ที่ระลึกงานเชิดชูเกียรติ : ขุนอุปถัมภ์นรากร.
กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2523.

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร. จารึกในประเทศไทย เล่ม 1 อักษรปัลลวะ หลังปัลลวะ พุทธศตวรรษ
ที่ 12-14. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2529.

หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือแบบอักษรโบราณ. กรุงเทพมหานคร : บ.รุ่งศิลป์การพิมพ์(1977), 2543.
อนันต์ อารีพงศ์. อักษรขอม. โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้,
2538.

อมรา ศรีสุชาติ. สายรากภาคใต้ : ภูมิลักษณะ รูปลักษณะ จิตรลักษณะ. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอมี เทรดิ่ง, 2544.

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และคณะ. รายงานการสัมมนาแนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจ
ท่องเที่ยวสำหรับชุมชน. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2541.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
ภาคผนวก

แบบสอบถาม ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง

การออกแบบเลขนศิลป์บนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้

(THE PACKAGING DESIGN FOR SOUVENIR THAT EMPHASIZE UNIQUENESS OF SOUTHERN PART OF THAILAND)

โดย นางสาวปิยพร ศรีสุขสวัสดิ์ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา การออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา (Goal and Object)

เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบทางเลขนศิลป์ภาคใต้ อันจะเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบลวดลายบนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกที่เน้นเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ได้อย่างเหมาะสม

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

1. ชื่อ .....
2. อาชีพ / ตำแหน่ง .....
3. สถานที่ทำงาน .....

ความเห็นที่มีต่องานออกแบบ (4 = ดีมาก , 3 = ดี , 2 = พอใช้ , 1 = ควรปรับปรุง)

บรรจุภัณฑ์สำหรับกระดุมกะดามะพร้าว แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

บรรจุกณ์สำหรับกระดุมกะตาะพร้าว แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาวิทยาเขต

บรรจุกณ์สำหรับกระดุมกะตาะพร้าว แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....

บรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลดอมเงิน แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุภัณฑ์สำหรับกำไลดอมเงิน แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกณ์ท์สำหรับกำไลอมเงิน แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกณ์ท์สำหรับขนมลากรอบ แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....

บรรจุกณ์ท์สำหรับขนมตากروب แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกณ์ท์สำหรับขนมตากروب แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกณ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกณ์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกณ์ท์สำหรับผ้าบาติก แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาวิทยาเขต

บรรจุกณ์ท์สำหรับผ้ามัดย้อม แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....

บรรจุกณ์ท์สำหรับผ้ามัดย้อม แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกณ์ท์สำหรับผ้ามัดย้อม แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....

บรรจุกณ์ท์สำหรับฝ่ายกนคร แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกณ์ท์สำหรับฝ่ายกนคร แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกณ์ท์สำหรับฝ้ายกนคร แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาสาขาสีทึบ

บรรจุกณ์ท์สำหรับกระเป๋าสตางค์ย่านดิเภา แบบ	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกฎบัตรสำหรับกระเป๋าสตางค์ย่านนิพา แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกฎบัตรสำหรับกระเป๋าสตางค์ย่านนิพา แบบ	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....
 .....

บรรจุกณ์สำหรับเสื้อกระจุด แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกณ์สำหรับเสื้อกระจุด แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อกระจุค แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุภัณฑ์สำหรับพวงกุญแจหนังตะลุง แบบที่ 1	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุภัณฑ์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบ โดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกฎบัตรสำหรับพวงกุญแจหนึ่งตะดุง แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาสาขาสีทึบ

บรรจุกฎบัตรสำหรับพวงกุญแจหนึ่งตะดุง แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกณ์ท์สำหรับตัวหนังสือแบบเข็ด แบบที่	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรจุกณ์ท์สำหรับตัวหนังสือแบบเข็ด แบบที่ 2	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะ โครงสร้างบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกณ์ท์				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

บรรจุกฎบัตรสำหรับตัวหนังสือแบบขีด แบบที่ 3	ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบ			
	4	3	2	1
ความเหมาะสมของลักษณะโครงสร้างบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของลักษณะลวดลายบนบรรจุกฎบัตร				
ความเหมาะสมของสีที่ใช้				
ความน่าสนใจและความสวยงามของรูปแบบโดยรวม				
การสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้				
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานในปัจจุบัน				

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายอมศีธรรมชาติ

แบบที่ 2

แบบที่ 1

ผ้าฝ้ายอมศีธรรมชาติ

แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลา

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์ผ้ายกนคร

แบบที่ 3

ผ้ายกนคร

แบบที่ 2

แบบที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์ผ้าบาติก

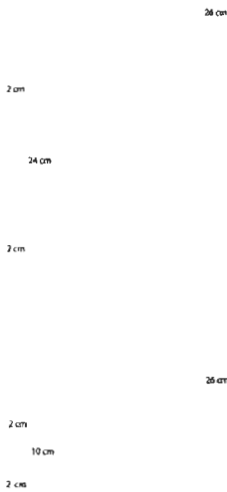

แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลา

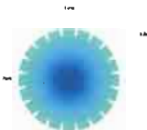
แบบที่ 1

ผ้าบาติก

แบบที่ 3

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์พวงกุญแจหนังตะลุง

แบบที่ 1

แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลา

แบบที่ 3

พวงกุญแจหนังตะลุง

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์หนังสือแบบเชิด

หนังสือชุดสำหรับเชิด

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์กำไลอมเงิน

แบบที่ 1

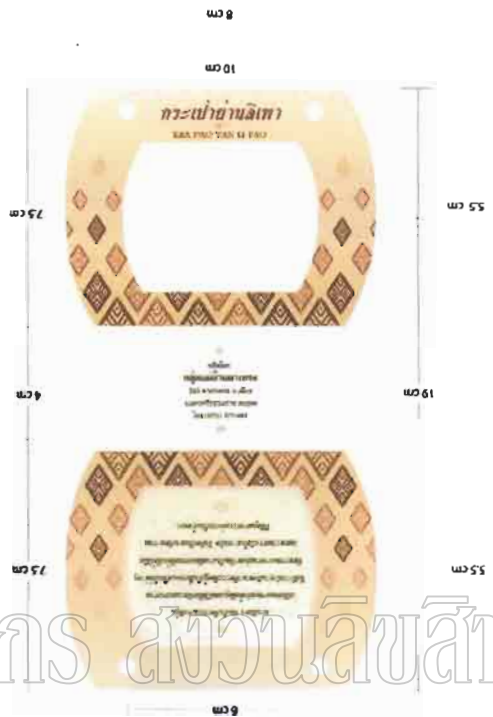
แบบที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบที่ 3

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์กระเป๋าสตางค์ย่านลิเภา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวนลิขสิทธิ์

แบบที่ 1

แบบที่ 3

แบบที่ 2

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์กระดุมกะลามะพร้าว

แบบที่ 1

แบบที่ 2

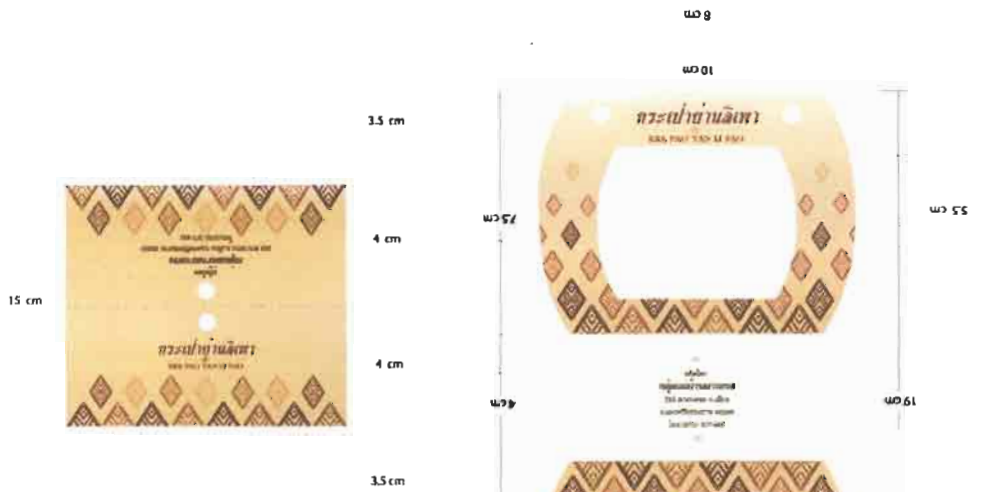
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลา สาขาวิชาศิลปกรรม

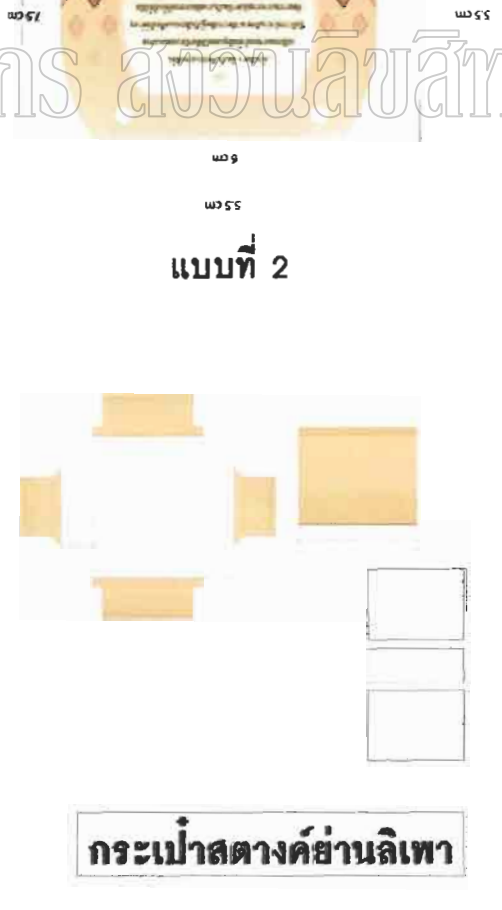
แบบที่ 3

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์ขนมถาดอบรังนก

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวนลิขสิทธิ์

แพทเทิร์น (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์เสื่อกระจูด

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวปิยพร ศรีสุขสวัสดิ์
เกิดวันที่ 28 มิถุนายน 2516
ที่อยู่ 15 ซอยศรีธรรมโศก 2 แยก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
 จังหวัดนครศรีธรรมราช 8000 โทรศัพท์ 0-7534-4739 , 0-6620-8736

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2534 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช
 ปีการศึกษา 2539 ระดับปริญญาตรี คณะมัณฑนศิลป์ ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ปีการศึกษา 2547 ระดับปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการฝึกงาน

พ.ศ. 2537 บ.ส่องโลก(1995) จำกัด คลองกุ่ม / ฝึกงานการผลิตสารคดี
 พ.ศ. 2544 โฟโต้ทูเคย์ เวคคิง&สตูดิโอชั้น 2 เซ็นทรัลปิ่นเกล้า / ฝึกงานผู้ช่วยช่างภาพ
 พ.ศ. 2544 โปรแกรมวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
 วิทยาเขตเพาะช่าง / อาจารย์พิเศษ วิชา การบริหารงานนิเทศศิลป์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2540 โปรแกรมวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
 สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช / อาจารย์ประจำ
 2543 - ปัจจุบัน โปรแกรมวิชาศิลปกรรม แขนงวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช / อาจารย์ประจำ

ผลงาน

พ.ศ. 2543 รางวัลชมเชย ภาพประกอบนิทาน สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก
 เรื่อง “แม่ไม่ไกลกับใจชี้เขา ”

- พ.ศ. 2545   เข้ารอบสุดท้าย การประกวดออกแบบโลโก้ น้ำผลไม้เข้มข้น ของ
บริษัท ทิปโก้ จำกัด
- พ.ศ. 2546   รางวัลชมเชยอันดับ 2 การประกวดบทภาพยนตร์สารคดีสั้น ในหัวข้อ
“รหัสไปรษณีย์ไทย” ของ National Geographic Channel Asia ร่วมกับ การ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- พ.ศ.2546   รางวัลชมเชย การประกวดออกแบบภาชนะบรรจุ “ผ้าไหมไทย” ของ
โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กับธนาคารเพื่อการ
เกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์